Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0125

ELi 2024. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmine – Komisjon

1. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni koostatud ELi 2024. aasta eelarve haldus- ja tulemusaruannet (COM(2025)0824),

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet eelarveaasta 2024 eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega[3] ja kontrollikoja eriaruandeid,

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[4] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05749/2026 – C10-0037/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[5], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[6], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab komisjonile heakskiidu Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning

---

4 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

5 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja resolutsioon, mis on selle lahutamatu osa, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning liikmesriikide parlamentidele ja riiklikele ja piirkondlikele kontrolliasutustele ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

2. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6001, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6001/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti direktori tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

3. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6003, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6003/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti direktori tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

4. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6015, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6015/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti direktori tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

5. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6023, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktori tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

6. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6041, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6041/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti direktori tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Tervishoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusameti direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

7. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti 2024. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet[3],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi asutuste eelarveaasta 2024 kohta koos asutuste vastustega[4],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[5] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja 319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/6023, 18.11.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6023/oj.
4 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
5 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[6], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[7], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[8], eriti selle artikli 14 lõiget 3,

– võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2004. aasta määrust (EÜ) nr 1653/2004 (täitevasutuste standardfinantsmääruse vastuvõtmise kohta vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 58/2003, millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[9], eriti selle artikli 66 esimest ja teist lõiku,

– võttes arvesse komisjoni 12. veebruari 2021. aasta rakendusotsust (EL) 2021/173, millega asutatakse Euroopa Kliima, Taristu ja Keskkonna Rakendusamet, Euroopa Tervisehoiu ja Digitaalvaldkonna Rakendusamet, Euroopa Teadusuuringute Rakendusamet, Euroopa Innovatsiooninõukogu ja VKEde Rakendusamet, Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet ning Euroopa Hariduse ja Kultuuri Rakendusamet ning tunnistatakse kehtetuks rakendusotsused 2013/801/EL, 2013/771/EL, 2013/778/EL, 2013/779/EL, 2013/776/EL ja 2013/770/EL[10],

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja

---

6 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

7 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

8 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

9 ELT L 297, 22.9.2004, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/1653/oj.

10 ELT L 50, 15.2.2021, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/173/oj.

sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti direktori kohusetäitja tegevusele rakendusameti 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus, Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon) täitmisele heakskiidu andmist käsitlev otsus ning resolutsioon, mis on nende otsuste lahutamatu osa, Euroopa Teadusuuringute Rakendusameti direktori kohusetäitjale, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

8. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta finantsaruandeid ning tulude ja kulude aruandeid (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– võttes arvesse finantsteavet Euroopa Arengufondide kohta (COM(2025)0354),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondist eelarveaastal 2024 rahastatud tegevuste kohta koos komisjoni vastustega[1],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[2] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitusi komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta seoses Euroopa Arengufondide meetmete rakendamisega 2024. aastal (05886/2026 – C10-0051/2026),

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous (Benin)[3] ja mida on muudetud 22. juunil 2010 Ouagadougous (Burkina Faso)[4],

– võttes arvesse nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsust (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus

---

1 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 ELT C, C/2025/5405, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5405/oj.
3 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.
4 ELT L 287, 4.11.2010, lk 3.

ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta)[5],

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1995. aasta sisekokkuleppe (neljanda AKV-EÜ konventsiooni teise finantsprotokolli kohase ühenduse abi finantseerimise ja haldamise kohta)[6] artiklit 33,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. septembri 2000. aasta sisekokkuleppe (ühenduse abi rahastamise ja haldamise kohta vastavalt 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Benin) allkirjastatud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu finantsprotokollile ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse EÜ asutamislepingu neljandat osa)[7] artiklit 32,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 24. ja 26. juuni 2013. aasta sisekokkuleppe (Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa)[8] artiklit 11,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,

– võttes arvesse 16. juuni 1998. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse arengu rahastamisel tehtava koostöö suhtes neljanda AKV-EÜ konventsiooni alusel)[9] artiklit 74,

– võttes arvesse 27. märtsi 2003. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse 9. Euroopa Arengufondi suhtes)[10] artiklit 119,

– võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust)[11] artiklit 50,

– võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1877 (mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes

---

5 ELT L 355, 7.10.2021, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.
6 EÜT L 156, 29.5.1998, lk 108.
7 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 355.
8 ELT L 210, 6.8.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 EÜT L 191, 7.7.1998, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 ELT L 83, 1.4.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.
11 ELT L 78, 19.3.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.

kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323)[12] artiklit 44,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101, artikli 102 kolmandat taanet ja V lisa,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab komisjonile heakskiidu 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta eelarve täitmisel;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja resolutsioon, mis on selle lahutamatu osa, nõukogule, komisjonile, kontrollikojale ja Euroopa Investeerimispangale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

---

12 ELT L 307, 3.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

9. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve raamatupidamiskontode sulgemise kohta, III jagu – Komisjon (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarvet[1],

– võttes arvesse Euroopa Liidu 2024. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet (COM(2025)0359 – C10-0145/2025)[2],

– võttes arvesse komisjoni aruannet 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise otsuse järelmeetmete kohta (COM(2025)0373) ning üksikasjalikke vastuseid Euroopa Parlamendi konkreetsetele ettepanekutele,

– võttes arvesse komisjoni koostatud ELi 2024. aasta eelarve haldus- ja tulemusaruannet (COM(2025)0824),

– võttes arvesse komisjoni aastaaruannet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile 2024. aastal tehtud siseauditite kohta (COM(2025)0314) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2025)0159),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet eelarveaasta 2024 eelarve täitmise kohta koos institutsioonide vastustega[3] ja kontrollikoja eriaruandeid,

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[4] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05749/2026 – C10-0037/2026),

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitust rakendusametite tegevusele heakskiidu andmise kohta 2024. aasta eelarve täitmisel (05752/2026 – C10-0050/2026),

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 317, 318 ja

---

1 ELT L, 2024/207, 22.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/budget/2024/207/oj.
2 ELT C, C/2025/4944, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4944/oj.
3 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
4 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.

319,

– võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)[5], eriti selle artikleid 69, 260, 261 ja 262,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrust (EL, Euratom) 2024/2509 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid)[6], eriti selle artikleid 69, 266, 267 ja 268,

– võttes arvesse nõukogu 19. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 58/2003 (millega kehtestatakse nende täitevasutuste põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded)[7], eriti selle artikli 14 lõikeid 2 ja 3,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve raamatupidamiskontode sulgemisele;

2. esitab oma tähelepanekud resolutsioonis, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve (III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond) täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa;

3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule,

---

5 ELT L 193, 30.7.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj.

6 ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

7 EÜT L 11, 16.1.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/58/oj.

komisjonile ja kontrollikojale ning liikmesriikide parlamentidele ja riiklikele ja piirkondlikele kontrolliasutustele ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

10. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta otsus 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta raamatupidamiskontode sulgemise kohta (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta finantsaruandeid ning tulude ja kulude aruandeid (COM(2025)0354 – C10-0158/2025),

– võttes arvesse finantsteavet Euroopa Arengufondide kohta (COM(2025)0354),

– võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondist eelarveaastal 2024 rahastatud tegevuste kohta koos komisjoni vastustega[1],

– võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust[2] 2024. aasta raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,

– võttes arvesse nõukogu 17. veebruari 2026. aasta soovitusi komisjoni tegevusele heakskiidu andmise kohta seoses Euroopa Arengufondide meetmete rakendamisega 2024. aastal (05886/2026 – C10-0051/2026),

– võttes arvesse partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous (Benin)[3] ja mida on muudetud 22. juunil 2010 Ouagadougous (Burkina Faso)[4],

– võttes arvesse nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsust (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta)[5],

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 20. detsembri 1995. aasta sisekokkuleppe (neljanda AKV-EÜ konventsiooni teise finantsprotokolli kohase ühenduse abi

---

1 ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.
2 ELT C, C/2025/5407, 13.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5407/oj.
3 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.
4 ELT L 287, 4.11.2010, lk 3.
5 ELT L 355, 7.10.2021, lk 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj.

finantseerimise ja haldamise kohta)[6] artiklit 33,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 18. septembri 2000. aasta sisekokkuleppe (ühenduse abi rahastamise ja haldamise kohta vastavalt 23. juunil 2000. aastal Cotonous (Benin) allkirjastatud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide ning Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu finantsprotokollile ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse EÜ asutamislepingu neljandat osa)[7] artiklit 32,

– võttes arvesse nõukogus kokku tulnud Euroopa Liidu liikmesriikide valitsuste esindajate 24. ja 26. juuni 2013. aasta sisekokkuleppe (Euroopa Liidu abi rahastamise kohta mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) alusel vastavalt AKV-ELi partnerluslepingule ning finantsabi eraldamise kohta nendele ülemeremaadele ja -territooriumidele, mille suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu neljandat osa)[8] artiklit 11,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,

– võttes arvesse 16. juuni 1998. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse arengu rahastamisel tehtava koostöö suhtes neljanda AKV-EÜ konventsiooni alusel)[9] artiklit 74,

– võttes arvesse 27. märtsi 2003. aasta finantsmääruse (mida kohaldatakse 9. Euroopa Arengufondi suhtes)[10] artiklit 119,

– võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta määruse (EÜ) nr 215/2008 (mis käsitleb 10. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust)[11] artiklit 50,

– võttes arvesse nõukogu 26. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1877 (mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323)[12] artiklit 44,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101, artikli 102 kolmandat taanet ja

---

6 EÜT L 156, 29.5.1998, lk 108.
7 EÜT L 317, 15.12.2000, lk 355.
8 ELT L 210, 6.8.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_eums/2013/806/oj.
9 EÜT L 191, 7.7.1998, lk 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/1998/430/oj.
10 ELT L 83, 1.4.2003, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_financ/2003/401/oj.
11 ELT L 78, 19.3.2008, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/215/oj.
12 ELT L 307, 3.12.2018, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj.

V lisa,

– võttes arvesse arengukomisjoni arvamust,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

1. annab heakskiidu 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi 2024. aasta raamatupidamiskontode sulgemisele;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus nõukogule, komisjonile, kontrollikojale ja Euroopa Investeerimispangale ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

11. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2026. aasta resolutsioon tähelepanekutega, mis on Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevate otsuste lahutamatu osa, III jagu – Komisjon ja rakendusametid ning 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufond (2025/2145(DEC))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma otsust Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, III jagu – Komisjon,

– võttes arvesse oma otsuseid rakendusametite 2024. aasta eelarvete täitmisele heakskiidu andmise kohta,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 101 ja V lisa,

– võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, kliima- ja toiduohutuse komisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, regionaalarengukomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,

– võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni kirja,

– võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A10-0085/2026),

A. arvestades, et 11. EAF on jõudnud lõppjärku, kuna selle aegumisklausel jõustus 31. detsembril 2020; arvestades, et olemasolevate rahastamislepingute erilepinguid sõlmiti siiski kuni 31. detsembrini 2023 ja EAFist rahastatavate käimasolevate projektide rakendamist jätkatakse kuni nende lõpliku elluviimiseni;

B. arvestades, et 9., 10. ja 11.[1] EAFi liidu üldeelarvesse ei integreeritud ning nende rakendamine ja neist aru andmine toimub ka edaspidi kuni nende sulgemiseni eraldi;

C. arvestades, et mitmeaastases finantsraamistikus 2021–2027 on arengukoostöö abi AKV riikidele integreeritud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“, mis omakorda kuulub ELi üldeelarvesse, ning arengukoostöö abi ÜMTdele, sealhulgas Gröönimaale, on integreeritud otsusesse ÜMTde assotsieerimise kohta;

D. arvestades, et EAFi haldab peaaegu täielikult komisjoni rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat (DG INTPA) ning väikest

[1] 11. EAF hõlmab mitmeaastast finantsraamistikku 2021–2027.

osa (7 %) 2023. aasta EAFi kuludest haldab naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraat (DG NEAR);

Poliitilised prioriteedid

1. rõhutab, kui tähtis on järgida Euroopa Liidu lepingus (ELi leping) ja Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud liidu alusväärtusi ja -põhimõtteid; rõhutab seoses eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega eriti ELi toimimise lepingu artiklis 2 sätestatud õigusriiki, artiklis 317 sätestatud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtet ning artiklis 325 sätestatud pettustevastase võitluse ja liidu finantshuvide kaitsmise põhimõtet;

2. tuletab meelde, et õigusriigi ja põhiõiguste austamine on liidu eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise eeltingimus ning komisjoni käsutuses on suur hulk vahendeid nende põhimõtete järgimise tagamiseks; võtab tõsise murega teadmiseks jätkuva tagasimineku õigusriigi osas ning süsteemse korruptsiooni ja põhiõiguste vastased rünnakud mitmes liikmesriigis, millel on otsene mõju liidu rahaliste vahendite usaldusväärsele haldamisele; märgib, et liidu rahaliste vahendite puudumine avaldab murettekitavat mõju avalike teenuste osutamisele; rõhutab eelkõige halvenevat olukorda Ungaris, mida iseloomustavad laialt levinud korruptsioon ja juurdunud oligarhiavõrgustikud, millele tuleb pidevalt tähelepanu pöörata; taunib asjaolu, et kuigi probleemid püsivad või süvenevad, on komisjoni surve sisuliste reformide algatamiseks vähenenud ning külmutatud rahaliste vahendite summad vähenevad; rõhutab, et komisjon peab tegema rohkem kui üksnes järelevalvet ning kasutama täielikult ja järjepidevalt ära olemasolevaid vahendeid, et peatada liidu rahastamine või seda kaitsta, kui õigusriigi puudused mõjutavad usaldusväärset finantsjuhtimist kõigis asjaomastes liikmesriikides; rõhutab, et õigusriigi austamine peab kehtima kõigi liidu programmides osalejate, sealhulgas kolmandate riikide suhtes;

3. kordab, et äärmiselt oluline on kaitsta laste õigusi kõigis liidu meetmetes; väljendab sügavat muret Ukraina küsimustega tegeleva ÜRO sõltumatu rahvusvahelise uurimiskomisjoni järelduste pärast seoses Ukraina laste väljasaatmise ja sunniviisilise ümberasustamisega Venemaale, nagu on dokumenteeritud komisjoni aruannetes; rõhutab, et Euroopa Liit peab oma pädevuse piires tegutsema rahvusvahelises õigus- ja institutsioonilises raamistikus konstruktiivse ja usaldusväärse osalejana, aidates kaasa mitmepoolsetele jõupingutustele, mille eesmärk on teha kindlaks mõjutatud lapsed, selgitada välja nende asukoht, toetada pereliikmete otsimist ja perede taasühinemist ning hõlbustada laste turvalist tagasipöördumist kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja lapse parimate huvidega; rõhutab, et liidu poliitika ja rahastamisvahendid peaksid järjepidevalt toetama rahvusvahelist koostööd laste õiguste kaitsmisel, õiguskaitsevahendite kättesaadavust, rehabilitatsiooni ja taasintegreerimist ning vastutust rahvusvahelise humanitaarõiguse

ja rahvusvahelise inimõigustealase õiguse raskete rikkumiste eest;

4. väljendab heameelt, et Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“) esitas eelarveaasta 2024 kohta taas märkusteta arvamuse raamatupidamiskontode usaldatavuse ning tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta; peab samal ajal taunitavaks, et kontrollikoda pidi kuuendat aastat järjest esitama negatiivse arvamuse liidu eelarve kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta ning märkustega arvamuse taaste- ja vastupidavusrahastu raames tehtud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;

5. märgib, et kontrollikoda juhib oma 2024. aasta aruandes tähelepanu mitmele probleemile, mis annavad põhjust tunda tõsist muret; väljendab heameelt, et üldine veamäär on alanenud 5,6 %-lt 2023. aastal 3,6 %-le 2024. aastal; rõhutab siiski, et veamäära vähenemist tuleks tõlgendada ettevaatusega, kuna see ei pruugi tingimata kajastada finantsjuhtimise ega kontrollisüsteemide mõjususe paranemist, vaid seda võivad mõjutada ka kontekstipõhised tegurid, nagu COVID-19ga seotud erakorraliste kulutuste lõppemine, eelarve täitmise suhteliselt madal tase 2024. aastal ja 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku rakendamise varajane etapp; on eriti mures selle pärast, et kuigi rubriigi „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ veamäär on vähenenud 9,3 %-lt 5,7 %-le, ületab see siiski märkimisväärselt olulisuse läve (2 %), kusjuures kontrollikoda tuvastab endiselt puudusi nii komisjoni kui ka liikmesriikide juhtimis- ja avastamissüsteemides; väljendab muret selle pärast, et nende leidude korduv laad võib normaliseerida ühtekuuluvuspoliitika praeguse veamäära; väljendab sellega seoses tõsist muret ettepanekute pärast võtta järgmises mitmeaastases finantsraamistikus kasutusele uus kulumudel, mis tugineks veelgi enam liikmesriikide kontrollisüsteemidele, samas kui püsivalt kõrgete veamäärade algpõhjustega ei ole veel piisavalt tegeletud; tuletab meelde, et ühtekuuluvuspoliitika on jätkuvalt liidu peamine vahend majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse lähenemise edendamiseks ning piirkondade tasakaalustatud arengu toetamiseks, ning rõhutab, et kulumudelite mis tahes tulevane reform peab säilitama ühtekuuluvuspoliitika eesmärgid, prognoositavuse ja sihtotstarbelise eelarveraamistiku;

6. väljendab sügavat muret taaste- ja vastupidavusrahastu kasutamisel esinevate püsivate puuduste pärast; märgib, et kontrollikoda esitas taaste- ja vastupidavusrahastu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta kolmandat aastat järjest märkustega arvamuse, kusjuures kontrollikoja hinnangul ületab tema leidude minimaalne finantsmõju olulisuse läve; juhib tähelepanu kontrollikoja tuvastatud tõsistele auditeerimis- ja kontrollipuudustele, mis õõnestavad jätkuvalt kindlust selle kohta, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid kasutatakse korrektselt; on eriti mures märkimisväärse vastutuse lõhe pärast, mis tuleneb usaldusväärse ja täieliku teabe puudumisest liidu rahaliste vahendite lõplike saajate kohta, eelkõige tulenevalt

sellest, kuidas komisjon tõlgendab taaste- ja vastupidavusrahastu raames mõistet „vahendite lõplik saaja“, mis on vastuolus kehtivate õigusaktidega; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on varasemates eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonides väljendanud korduvalt tõsist muret taaste- ja vastupidavusrahastu pärast, sealhulgas seoses vahendite lõplike saajate läbipaistvusega; on seisukohal, et komisjon peaks algatama rikkumismenetlused; on samuti seisukohal, et komisjon peaks tegutsema põhjendamatu viivituseta ja kasutama täielikult oma volitusi aluslepingute täitmise järelevalvajana liikmesriikide suhtes, tagamaks, et kodanikel ja sidusrühmadel on sellele teabele täielik juurdepääs; kui ta seda ei tee, kaalub Euroopa Parlament oma õiguste piires kõiki asjakohaseid meetmeid, sealhulgas õiguslikke meetmeid, et tagada nõuete täitmine;

7. märgib murega, et ühtekuuluvusfondide eelarve praegune täitmismäär on märkimisväärselt madalam kui täitmismäär eelmise mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) ajal, mis langeb kokku tõsiasjaga, et 2024. aasta lõpuks oli välja makstud ainult ligikaudu 50 % taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, mis tähendab seda, et ülejäänud 50 % vahenditest tuleb välja maksta enne taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodi lõppu 2026. aasta detsembris; märgib murega, et lunastamata liidu võlakirjade kogusumma suurenes 2024. aasta lõpuks 578,2 miljardi euroni, ning võtab murega teadmiseks kontrollikoja hinnangu, et see summa võib 2027. aasta lõpuks ulatuda 900 miljardi euroni, mis paneb sellega seotud intressimaksete ja põhisumma tagasimaksete tõttu märkimisväärse koormuse tulevastele mitmeaastastele finantsraamistikele; märgib, et liidu võla jätkusuutlikkust tuleb arvesse võtta kõigis tulevastes eelarveotsustes;

8. rõhutab, et läbipaistvus ei ole abstraktne juhtimispõhimõte, vaid tulemusliku kontrollikeskkonna põhielement; rõhutab, et puudulik dokumentatsioon, ebajärjekindlad registreerimistavad või tuginemine mitteametlikele teabevahetuskanalitele nõrgendavad otseselt kontrolljälgi ja pärsivad eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni suutlikkust hinnata seaduslikkust, korrektsust ja usaldusväärset finantsjuhtimist; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et viimastel aastatel on olnud arvukalt näiteid selle kohta, et komisjon ei ole järginud mõistlikke läbipaistvusstandardeid, ning võtab teadmiseks Üldkohtu otsuse kohtuasjas T-36/23[2], Stevi ja The New York Times *vs*. komisjon; tuletab meelde, et määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaselt käsitatakse liidu ametnike saadetud või saadud tekstsõnumeid dokumentidena üksnes juhul, kui need puudutavad liidu poliitikat või otsuseid; rõhutab, et komisjon peaks tagama, et läbipaistvustavad vastavad kõrgetele juhtimisstandarditele, tagamaks, et eelarve täitmisele

---

2 Kohtuotsus, Üldkohus, 14. mai 2025, Stevi ja The New York Times *vs*. Euroopa Komisjon, T-36/23, ECLI:EU:T:2025:483.

heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon saab täielikult hinnata liidu eelarve seaduslikkust, korrektsust ja usaldusväärset finantsjuhtimist; märgib, kui oluline on dokumentidele juurdepääsu taotlustele õigeaegselt vastata; julgustab komisjoni tugevdama oma menetlusi tagamaks, et järelevalveasutused saavad täielikult hinnata seaduslikkust, korrektsust ja usaldusväärset finantsjuhtimist; on seisukohal, et suutmatus tagada kõrgema juhtkonna tasandil nõuetekohane dokumentatsioon ja läbipaistvus võib õõnestada üldsuse usaldust, institutsioonilist aruandekohustust ja komisjoni usaldusväärsust aluslepingute täitmise järelevalvajana; kutsub komisjoni juhtkonda üles tagama läbipaistvuskohustuste täieliku täitmise, kogu tööga seotud teabevahetuse nõuetekohase registreerimise, sealhulgas presidendi ja kolleegiumi liikmete tasandil, ning tugevdama sisemenetlusi ja aruandlusmehhanisme, et vältida sarnaseid puudusi tulevikus;

9. märgib, et endisel Tšehhi peaministril oli oma eelmisel ametiajal huvide konflikt, mis tõi kaasa liidu rahastamise peatamise ja finantskorrektsiooni; võtab teadmiseks peaministri avalikud avaldused, mis osutavad kavatsusele loobuda omandiõigusest ja kontrollist ärihuvide üle, mis võivad saada kasu liidu vahenditest, väidetavalt pöördumatu usalduskokkuleppe loomise kaudu; tuletab meelde, kui oluline on kehtestada kontrollitav õiguslik kord, et vältida mis tahes ohtu, et liidu rahalised vahendid võivad tuua kasu kõrgete ametnike eraärihuvidele; rõhutab, et liikmesriigid peaksid tagama mõjusate kaitsemeetmete kehtestamise, et säilitada läbipaistvus, sealhulgas seoses tegelikke tulusaajaid käsitleva teabe avalikustamise, ausameelsuse ja liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimisega;

10. rõhutab, et komisjoni liikmed peavad vastama kõrgeimatele usaldusväärsuse, sõltumatuse ja vastutuse standarditele nii oma praeguste ülesannete täitmisel kui ka varasemates rollides; märgib murega, et naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadis (DG NEAR) jäid mitu kõrgema juhtkonna ametikohta täitmata ajal, mil praegune tervishoiu ja loomade heaolu volinik oli naabruspoliitika ja laienemise volinikuna selle peadirektoraadi eest vastutav, ning märgib, et teave, mille komisjon eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga toimunud arvamuste vahetuse käigus selle kohta esitas, oli ebatäpne; rõhutab, et komisjon peab tagama, et kõik kolleegiumi liikmed järgivad oma kohustuste täitmiseks nõutavaid ausameelsuse, sõltumatuse ja ametialase käitumise standardeid, eelkõige juhul, kui need kohustused hõlmavad poliitiliselt tundlike portfellide haldamist ja märkimisväärseid liidu vahendeid; on seisukohal, et kokkuvõttes näitavad DG NEARi tõsised ja pikaajalised juhtimisvead, Euroopa Parlamendile eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames ebatäpse teabe esitamine ning nendele lisanduvad eespool kirjeldatud probleemid seoses käitumise ja sõltumatusega mustrit, mis ei ole kooskõlas Euroopa Komisjoni liikmelt nõutavate vastutuse,

usaldusväärsuse ja hea halduse standarditega;

11. rõhutab, et komisjon peab tegutsema täiesti erapooletult ja läbipaistvalt, sealhulgas kõrvaldama huvide konfliktid, tagama selge vastutuse liidu vahendite haldamise eest ja järgima omaenda suuniseid õigusriigi kohta; kutsub komisjoni üles suurendama oma erinõunike ametisse nimetamise ja tegevusega seotud läbipaistvust ja aruandekohustust, avaldades süstemaatiliselt üksikasjalikku teavet nende valikukriteeriumide, volituste, ülesannete, lähetuse kestuse, tasustamise ja huvide deklaratsioonide kohta; rõhutab, et erinõunikel võib olla märkimisväärne mõju poliitika kujundamisele ning seetõttu tuleb nende suhtes kohaldada selgeid juhtimisstandardeid, korrapäraseid aruandluskohustusi ja ennetavat avalikustamist kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ja ELi toimimise lepingu artikli 15 lõikega 3;

12. rõhutab, et komisjoni järelmeetmed ei tohi viia tema pädevuste laiendamiseni väljapoole aluslepingutes sätestatud kohaldamisala;

13. märgib, et kontrollikoda on viimastel aastatel mitmes eriaruandes tuvastanud puudusi komisjoni metoodikas liidu kulutuste kliimamõju hindamiseks, mis on viinud süsteemse ülehindamiseni, kasutades tegevuste eeldataval mõjul põhinevaid eelneva märgistamise süsteeme, milles ei võeta arvesse tegelikke tulemusi; rõhutab, et praeguse metoodika piirangud võivad mõjutada esitatud arvude usaldusväärsust ja mõjutavad eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni hinnangut tulemuslikkusele; märgib lisaks, et praegune metoodika kliima- ja elurikkuse tagamise kulutuste jälgimiseks ei hõlma täielikult kogu liidu tegevuse mõju, sealhulgas teatavaid ühise põllumajanduspoliitika meetmeid; märgib, et olulise kahju ärahoidmise põhimõtte kohaldamine aitab vältida nõuetele mittevastavate meetmete rakendamist; rõhutab, et sellised metoodilised piirangud võivad tekitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni jaoks aruandlusprobleeme; rõhutab, et Euroopa Parlamendi suutlikkus teha mõjusat eelarvekontrolli sõltub läbipaistvatest ja kontrollitavatest projektitasandi tõenditest keskkonnanõuete täitmise ja mõju kohta;

14. tuletab meelde, et valitsusväliste organisatsioonide toetuslepingute läbivaatamisel komisjonis 2024. aastal õigusnormide rikkumisi ei tuvastatud; rõhutab siiski, et iga liidu rahaliste vahendite saaja, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide suhtes tuleks kohaldada rangeid, proportsionaalseid ja riskipõhiseid kontrolli- ja läbipaistvusnõudeid kooskõlas õigusnormide ja usaldusväärse finantsjuhtimisega; rõhutab, et eelarvekontrolli, kaitsemeetmeid ja läbipaistvusnõudeid tuleb kohaldada neutraalsel, proportsionaalsel ja tõenduspõhisel viisil, tagades et läbipaistvust ja järelevalvet kohaldatakse mõjusalt kõigi toetusesaajate kategooriate suhtes ja et kontroll on riskipõhine; rõhutab, et läbipaistvuse puudumine õõnestab usaldust eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse

vastu ning mõjus kontroll eeldab samaväärsete standardite kohaldamist kõigi toetusesaajate suhtes; võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 11/2025 „Valitsusvälistele organisatsioonidele antava ELi rahastamise läbipaistvus“ esitatud järeldused;

15. märgib, et aluslepingute kohaselt on kodanikuühiskonna organisatsioonid liidu rahaliste vahendite õiguspärased saajad ning sageli toetavad nad liidu eesmärkide saavutamist; rõhutab, et eelarvekontrolli, kaitsemeetmeid ja läbipaistvusnõudeid tuleb kohaldada neutraalsel, proportsionaalsel ja tõenduspõhisel viisil, võttes nõuetekohaselt arvesse õiguskindlust; rõhutab, et valikuline läbipaistvus võib õõnestada usaldust eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse vastu ning mõjus kontroll eeldab võrreldavate standardite sidusat kohaldamist kõigi toetusesaajate suhtes; võtab teadmiseks, et Euroopa Parlamendis moodustati sellega seoses kontrolli töörühm;

16. tuletab meelde kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist rolli demokraatlike väärtuste kaitsmisel, et toetada elujõulist ja elavat demokraatlikku ühiskonda, mis tagab kindla aluse kõigi asjaomaste seisukohtade ulatuslikuks kajastamiseks eri aruteludes, ning rõhutab, et kodanikuühiskonna organisatsioonid võivad saada kooskõlas finantsmäärusega liidu vahenditest toetust nende ülesannete täitmiseks, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 11;

17. väljendab heameelt, et tungiva vajaduse tõttu suurendada liidu kaitsevõimet, on liidu kaitsevaldkonna rahastamisvahendite arv ja maht alates Venemaa Ukraina-vastase ebaseadusliku agressioonisõja algusest suurenenud; on seisukohal, et praeguses geopoliitilises kontekstis tuleb Ukraina kaitset ja toetamist käsitleda eelarveprioriteedina ning selle eesmärgi saavutamiseks tuleks eraldada piisavad vahendid; rõhutab, et julgeoleku ja kaitse rahastamine vajab terviklikku liidu lähenemisviisi, reageerides nii tavapärastele sõjalistele ohtudele kui ka mittetavapärastele ohtudele, sealhulgas hübriidohtudele, nagu tehisintellekti, droonide ja küberrünnetega seotud ohud; on seisukohal, et tehnoloogiate rahastamisel tuleks esikohale seada tehnoloogiad, mis annavad suurima tegevuseelise; rõhutab, et demokraatlik aruandekohustus, auditeeritavus ja läbipaistvus peavad suurenema paralleelselt kuludega, tunnistades samas, et õiguspärased julgeolekunõuded võivad piirata teatava tundliku teabe avalikustamist, vähendamata eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni üldist suutlikkust teha tulemuslikku järelevalvet; toonitab, et liidu kaitsevaldkonna rahastamise läbipaistvust tuleb veelgi parandada, sealhulgas tagades auditikorra, mis on proportsionaalne kaitsealase tegevuse tundlikkusega, kuid tagab täielikult tulemusliku järelevalve, ning tagades, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon saab vastuvõtmise, kavandamise ja rakendamise etapis teha demokraatlikku kontrolli kõigi liidu rahastatavate tegevuste üle;

18. rõhutab, et võrdõiguslikkus on liidu alusväärtus, mis on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (edaspidi „harta“); tuletab meelde liidu pühendumust soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele oma poliitikakujundamisel ja liidu vahendite rakendamisel, sealhulgas sooteadliku eelarvestamise puhul;

19. tuletab meelde kokkulepet, millega luuakse institutsioonidevaheline organ ELi lepingu artiklis 13 nimetatud institutsioonide ja nõuandvate organite liikmete eetikastandardite kehtestamiseks;

20. tuletab meelde, kui oluline on tagada, et liidu vahendeid eraldatakse ja rakendatakse täielikus kooskõlas finantsmääruse ja liidu põhiväärtustega; rõhutab vajadust asjakohase järelevalve, läbipaistvuse ja kaitsemeetmete järele, et vältida pettusi, huvide konflikte, korruptsiooni, topeltrahastamist, rahapesu ja rahaliste vahendite väärkasutamist, sealhulgas toetusesaajate poolt, kelle tegevus ei ole kooskõlas liidu väärtustega; rõhutab sellega seoses meelde kogu liidu pettustevastase võitluse struktuuri keskset rolli ja väljendab teatavat muret selle pärast, et mõned liikmesriigid keelduvad tegemast koostööd ühe selle elemendiga, nimelt Euroopa Prokuratuuriga (EPPO);

Peamised soovitused

21. palub komisjonil eelkõige:

    i) hinnata kiiremas korras uuesti õigusriigi olukorra halvenemist ja riske liidu eelarvele Ungaris ja sellega tegeleda, ning võtta kõik vajalikud meetmed kooskõlas tingimuslikkuse määrusega ja muude kättesaadavate vahenditega, mis võib hõlmata ka liidu rahaliste vahendite täielikku peatamist;

    ii) kohaldada järjepidevalt ja täpselt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määruse (EL) 2021/241 (millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu)[3] (edaspidi „taaste- ja vastupidavusrahastu määrus“) vahendite lõplike saajatega seotud sätteid, vaadates läbi oma suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta, suhelda liikmesriikidega vahendite lõplike saajate määratluse nõuetekohase kohaldamise teemal, tagada, et liikmesriigid koguvad ja esitavad teavet viimaste rahalisi vahendeid saavate üksuste kohta, välja arvatud vahendusüksused, nagu ministeeriumid või korraldusasutused, teha see teave eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kättesaadavaks viimase taaste- ja vastupidavusrahastu väljamakse tegemise taotluse esitamise tähtajaks ning alustada vajaduse korral rikkumismenetlusi;

---

3 ELT L 57, 18.2.2021, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

iii) avaldada kõigi vahendite lõplike saajate ja töövõtjate loetelu ühtlustatud masinloetavas vormingus;

iv) tagada dokumentidele, sealhulgas tekstisõnumitele juurdepääsu käsitlevate liidu eeskirjade järgimine, tunnistades samal ajal, et avalikku huvi pakkuv institutsiooniline teabevahetus tuleks teha kättesaadavaks proportsionaalsel viisil ning järgides õigus- ja julgeolekunõudeid, et tagada demokraatlik järelevalve ja aruandekohustus;

v) tagada kooskõlas kohaldatavate liidu õigusnormide ja kaitsemeetmetega, et liidu vahendeid ei maksta otseselt ega kaudselt toetusesaajatele, sealhulgas Euroopa Ülemkogu liikmetega seotud toetusesaajatele, kelle puhul on tuvastatud huvide konflikt, mida ei ole tõendatavalt ja kontrollitavalt lahendatud;

vi) tagada, et kõik volinikud ja kõrgemad ametnikud täidavad oma ülesandeid täielikus kooskõlas liidu eeskirjadega, mis käsitlevad ausameelsust, huvide konflikte ja head haldustava;

vii) kohaldada nõuetekohaselt kliima- ja elurikkuse eesmärkidega seotud liidu kulutuste kontrolliraamistikku, sealhulgas proportsionaalset kontrollimehhanismi, õigeaegset aruandlust projekti tasandi kliimaandmete kohta ja läbipaistvat teavitamist keskkonnamõjudest kooskõlas kontrollikoja soovitustega ning võttes nõuetekohaselt arvesse tegevuse teostatavust ja majanduslikku konkurentsivõimet; parandada tulemuste seiret ja aruandlust lisaks pelkadele kulueesmärkidele, et maksimeerida liidu kliima ja elurikkuse rahastamise mõju;

viii) uurida kooskõlas finantsmäärusega kõiki võimalikke petturlikke või eeskirjadevastaseid toetusesaajaid; tuletab meelde, kui oluline on asjakohane järelevalve liidu rahastamise üle, pöörates erilist tähelepanu liidu põhiväärtuste austamisele, ning komisjoni õiguslikku kohustust tagada, et toetusesaajad järgivad neid väärtusi ja hoiduvad ametialasest väärkäitumisest;

ix) tagada, et EPPO-l on piisavad vahendid liidu rahastamisega, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega seotud pettusejuhtumite uurimiseks, võttes arvesse uurimiste arvu suurenemist ja suurt hinnangulist kahju;

x) jätkata jõupingutusi sooteadliku eelarvestamise valdkonnas ja liidu eelarve mõju jälgimisel, et edendada soolist võrdõiguslikkust;

I PEATÜKK – Mitmeaastane finantsraamistik

Euroopa Kontrollikoja kinnitav avaldus ning eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

Raamatupidamisarvestuse usaldusväärsus

22. väljendab heameelt, et kontrollikoda tegi oma aastaaruandes eelarveaasta 2024 eelarve täitmise kohta[4] järelduse, et Euroopa Liidu selle aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on usaldusväärne; märgib, et kontrollikoda on alates 2007. aastast igal aastal esitanud raamatupidamiskontode usaldatavuse kohta märkusteta arvamuse;

23. võtab teadmiseks, et kohustuste kogumaht oli 31. detsembri 2024. aasta seisuga 827,3 miljardit eurot ning varade kogumaht 518,5 miljardit eurot; märgib, et sellest tulenev 308,8 miljardi euro suurune vahe on liidu negatiivne netovara, mis sisaldab võlga ja 31. detsembri 2024. aasta seisuga juba kantud kulusid, mida tuleb rahastada tulevastest eelarvetest; märgib ühtlasi, et 2024. aasta negatiivne majandustulem oli kokku 97,2 miljardit eurot, kusjuures taasterahastule „NextGenerationEU“ (NGEU) kulutatud summad moodustasid märkimisväärse osa nii negatiivsest netovara positsioonist kui ka majandustulemist;

24. võtab teadmiseks, et 2024. aasta lõpu seisuga oli toetusesaajate kantud ja neile väljamaksmisele kuuluvate (maksetaotlusi ei ole veel esitatud) ning viitvõlana kirjendatud rahastamiskõlblike kulude hinnanguline maht 160,7 miljardit eurot (2023. aastal 155,2 miljardit eurot), millest 7,9 miljardit eurot on seotud taaste- ja vastupidavusrahastu prognoositavate tulevaste maksetega;

25. väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et varad, kohustused, tulud ja kulud, sealhulgas need, mis olid seotud NGEUga, Ühendkuningriigi väljaastumisprotsessiga seotud hinnang ja Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja mõju on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastatud õiglaselt;

Liidu tulude seaduslikkus ja korrektsus

26. võtab teadmiseks kontrollikoja järelduse, et liidu tulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud ja et kontrollikoja kontrollitud haldussüsteemid olid üldjoontes tulemuslikud;

Liidu kulude seaduslikkus ja korrektsus

27. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kontrollikoda esitas liidu eelarve

---

4. ELT C, C/2025/5409, 8.10.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/5409/oj.

kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta kuuendat aastat järjest negatiivse arvamuse; tuletab meelde, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon jätkab arengute tähelepanelikku jälgimist ja hindab eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames olukorda uuesti; rõhutab, kui oluline on teha jätkuvaid ja pidevaid jõupingutusi, et kõrvaldada tuvastatud puudused ning tugevdada nii komisjoni kui ka liikmesriikide finantsjuhtimist ja kontrollimehhanisme; märgib, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile põhjustab raskusi, kui kontrollikoda ja komisjon kohaldavad erinevaid õiguslikke ja metoodilisi määratlusi;

28. väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoja hinnangul vähenes veamäär 2024. aasta kulude puhul 3,6 %-le, mis on kaks protsendipunkti väiksem kui 2023. aasta 5,6 %; märgib murega, et kontrollikoda leiab jätkuvalt suuri probleeme kulude hüvitamisel põhinevates kulutustes, mis on üldise veamäära suurim komponent ja mille hinnanguline veamäär on 5,7 %; märgib, et leitud vigade mõju on kontrollikoja hinnangul oluline ja läbiva iseloomuga;

29. märgib, et komisjoni 2024. aasta hinnang veariski kohta maksete tegemisel, mis hõlmab kõiki mitmeaastase finantsraamistiku rubriike peale rubriigi 3, on järjekindlalt väiksem kui kontrollikoja arvutatud usaldusvahemikud, eelkõige rubriikide 2 ja 6 puhul, ning on seisukohal, et see kajastab ka märkimisväärseid metoodilisi ja volitustega seotud erinevusi kahe institutsiooni vahel;

30. märgib, et erinevalt kontrollikojast, kes peab teatama kõigist vigadest, olenemata sellest, kas finantskorrektsioon on võimalik, teatab komisjon ainult sellistest õigusnormide rikkumistest, mille puhul ta peab vahendite tagasinõudmist õiguslikult põhjendatuks; tuletab meelde, et ühissätete määruse kohaselt loeb komisjon õigusnormide rikkumiseks mis tahes kohaldatava õiguse rikkumist, mis tuleneb ettevõtja tegevusest või tegevusetusest, mis on kahjustanud või oleks võinud kahjustada liidu eelarvet sellest põhjendamatu kulutuse debiteerimise tõttu, samas kui kontrollikoja veamääratlus hõlmab kõiki makseid, mis on tehtud nõutud tingimusi täitmata; kordab oma muret selle pärast, et komisjon ja kontrollikoda kohaldavad oma erinevate institutsiooniliste rollide tõttu erinevaid õiguslikke tõlgendusi ja metoodilisi määratlusi, mis võib tekitada segadust; on mures selle pärast, et komisjon võib olemasolevat veamäära süstemaatiliselt alahinnata; väljendab oma toetust ühise auditi lähenemisviisi ja metoodika väljatöötamisele;

31. rõhutab, kui oluline on tagada, et avaliku sektori asutused nõuaksid tulemuslikult tagasi pettuse, maksudest kõrvalehoidumise, õigusnormide rikkumise ja halduslikku killustatuse tõttu põhjendamatult kaotatud summad, mis on riigi rahanduse kaitsmise oluline element; kutsub komisjoni üles suurendama läbipaistvust, avaldades igal aastal selge teabe liidu kulutuste ja nõuete täitmise

tagamise alase koostööga seotud sissenõudmiste, finantskorrektsioonide ja konfiskeerimiste kohta, mis esitatakse sidusal ja kättesaadaval viisil, mis toetab aruandekohustust, vältides samal ajal tarbetut halduskoormust;

32. kordab oma muret kontrollikoja tähelepaneku pärast, et komisjoni riskihinnangus on riski tegelikku suurust tõenäoliselt mitmes valdkonnas alahinnatud; märgib, et teatavates juhtimis- ja kontrollisüsteemides tuvastatud puudused võivad mõjutada auditijärelduste üldist usaldusväärsust; rõhutab vajadust tagada range järelevalve kõigi eelarve täitmise viiside puhul; väljendab heameelt selle üle, et alates 2025. aastast teeb kontrollikoda lõpu senisele tavale valida auditivalimid tehingute hulgast, mille komisjon või riiklikud auditeerimisasutused on juba läbi vaadanud; see muudatus osutus vajalikuks, sest kuigi väiksem vigade arv või nende puudumine sellise lähenemise kohaldamisel oli ootuspärane, on see korduvalt osutunud ebausaldusväärseks; rõhutab, et selline areng tekitab tõsiseid kahtlusi liidu kontrollisüsteemide mõjususes ja annab tugeva aluse Euroopa Parlamendi pikaajalisele nõudmisele usaldusväärsete kindlustandvate mehhanismide järele kõigi eelarve täitmise viiside puhul;

33. nõuab tungivalt, et komisjon kiirendaks koostalitlusvõimeliste pettusevastaste ja andmekaevevahendite kasutuselevõttu kõigi eelarve täitmise viiside puhul, mis võimaldab tegelike tulusaajate, hankeriski näitajate ja topeltrahastamise signaalide ristkontrolli; nõuab tungivalt, et komisjon annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile igal aastal aru nende vahendite ulatuse ja mõjususe kohta, sealhulgas nende kasutuselevõtu kohta korraldusasutuste poolt; kordab tungivat vajadust andmekaeve ja tehisintellekti vahendite kohustusliku kasutamise järele, et võidelda mõjusalt pettuste ja õigusnormide rikkumiste vastu;

34. rõhutab, et kontrollikoja kinnitavas avalduses esitatud hinnanguline veamäär liidu kulutuste puhul kajastab makseid, mille puhul kontrollikoja hinnangul ei järgitud täielikult kohaldatavaid norme ja tingimusi; on seisukohal, et kuigi see ei näita pettust või korruptsiooni ega tähenda automaatselt ressursside raiskamist, osutab see valdkondadele, kus parandusmeetmetega on võimalik eeskirjade nõuetekohase kohaldamist tugevdada ja liidu finantshuvisid mõjusalt kaitsta; peab kahetsusväärseks, et püsivad veamäärad, mis on sageli tehnilist laadi, võivad siiski õõnestada üldsuse usaldust liidu eelarve usaldusväärse finantsjuhtimise vastu;

35. tuletab meelde, et nagu aluslepingutes on sätestatud, vajab eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon kontrollikoja esitatavat kinnitavat avaldust raamatupidamiskontode usaldatavuse ja nende aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta aasta lõpus kõnealuse aasta eelarve täitmisele

heakskiidu andmise kohta otsuse tegemiseks; märgib, et liidu rahastamisprogrammid on mitmeaastased ning et nende juhtimis- ja kontrollisüsteemid hõlmavad mitut aastat, võimaldades korrektsioone ja tagasinõudmisi pärast aasta lõppu;

36. tuletab meelde, et komisjonil lasub esmane vastutus liidu finantshuve kahjustavate pettuste ennetamise ja avastamise eest; märgib, et kontrollikoda peab kooskõlas oma volitustega teatama kõigist audititöö käigus tuvastatud õigusnormide rikkumise juhtumitest; märgib ühtlasi, et kontrollikoda edastab kahtlused EPPO pädevusse kuuluvate kuritegude ning pettuse, korruptsiooni või muu ebaseadusliku tegevuse kohta Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF); märgib, et 2024. aastal teatas kontrollikoda OLAFile 19 pettusekahtlusega juhtumist ja edastas samaaegselt neist seitse EPPO-le, mille tulemusena on OLAF seni algatatud kuus uurimist ja EPPO seitse uurimist; tunnustab kontrollikoda OLAFile ja EPPO-le süstemaatiliste aruannete esitamise eest, eriti arvestades seda, et audititegevusest tulenev teave on väga usaldusväärne; rõhutab, et kõigist kontrollikoja tuvastatud õigusnorme rikkudes tehtud kulutuste juhtumitest tuleks teatada OLAFile ja EPPO-le, jättes nende pädevate asutuste hinnata, kas esineb pettuslikke kavatsusi, mis õigustavad edasist uurimist; rõhutab, kui oluline on jätkuv koordineerimine komisjoni, OLAFi, EPPO ja kontrollikoja vahel, et tagada kõigi teatatud juhtumite õigeaegsed ja mõjusad järelmeetmed kooskõlas nende vastavate volitustega; kordab, et komisjon peab eraldama neile asutustele piisavad vahendid, et tagada täielikult tulemuslik piiriülese uurimise ja avastamise suutlikkus; tuletab meelde, kui oluline on EPPO ja OLAFi tegevuse täielik sõltumatus;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

37. märgib, et 2024. aasta veebruaris vastu võetud muudetud mitmeaastases finantsraamistikus tehti tehniline kohandus, millega suurendati 2024. aasta kulukohustuste assigneeringute ülemmäära 186,0 miljardilt eurolt 186,8 miljardile eurole ja suurendati maksete assigneeringute taset 7,1 miljardi euro võrra, mille tulemusel oli maksete assigneeringute lõplik eelarve 149,7 miljardit eurot, säilitades samal ajal maksete üldise ülemmäära 170,5 miljardit eurot; märgib ühtlasi, et finantsraamistiku muutmisel loodi ka Ukraina reserv ja Euroopa Liidu taasterahastu kui uued erivahendid, mis jäävad väljapoole mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid;

38. märgib, et eelarvepädevad institutsioonid kiitsid liidu 2024. aasta eelarve algselt heaks 189,4 miljardi euro suuruste kulukohustuste assigneeringutega; märgib, et aasta jooksul vastu võetud viis paranduseelarvet tõid kaasa 5,9 miljardi euro suuruse netokasvu, mille tulemusel suurenes kulukohustuste kogusumma 195,3 miljardi euroni, ületades seega mitmeaastase finantsraamistiku 186,8 miljardi euro suurust ülemmäära; rõhutab, et see sai võimalikuks tänu mitmeaastase finantsraamistiku erivahenditele, mis

pakuvad tekkivate või ettenägematute vajaduste rahuldamiseks ülemmäärasid ületavaid lisavahendeid;

39. märgib, et 2014.–2020. aasta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite kasutamine on jõudnud lõppjärku, kusjuures maksete kogusumma on 475,2 miljardit eurot, mis moodustab 97,0 % programmide raames kasutada olevast 489,9 miljardist eurost; väljendab heameelt asjaolu üle, et programmitöö perioodil 2014–2020 on 21 liikmesriiki ületanud kasutusmäära 95,0 %, mis näitab suurt kasutamissuutlikkust, kuna periood läheneb lõpule;

40. rõhutab, et komisjoni esitatud kumulatiivsed kasutusmäärad, mis põhinevad liikmesriikidele tehtud eelmaksetel ja vahemaksetel, ei kajasta täielikult projektide rakendamisel tehtud edusamme kohapeal, kuna need ei kajasta riiklike ametiasutuste poolt vahendite lõplikele saajatele välja makstud kogusummasid;

41. märgib murega, et hoolimata 2024. aasta maksete märkimisväärsest suurenemisest on 2021.–2027. aasta ühissätete määruse kohane kasutusmäär endiselt madal: 2024. aastal maksti välja 14,7 miljardit eurot (2023. aastal 6,3 miljardit eurot), mis on kogueraldistega võrreldes endiselt tagasihoidlik; märgib ka, et taaste- ja vastupidavusrahastu toetusmaksed ulatusid 2024. aastal ainult 55,9 miljardi euroni, mis on ligikaudu pool komisjoni 2023. aasta juuni prognoosist ja mis kajastab jätkuvaid viivitusi maksetaotluste esitamisel ja menetlemisel;

42. märgib, et 2024. aastal prognoosis komisjon ajavahemikuks 2025–2027 kulukohustuste vabastamist 8,8 miljardi euro ulatuses, mis on rohkem kui 2023. aastal aastateks 2024–2027 prognoositud 8,1 miljardit eurot, kusjuures see kasv on tingitud peamiselt ühtekuuluvuspoliitika programmidest praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD), kuna 2014.–2020. aasta programmid lähenevad 2026. aastal lõpetamisele; eelarve vähene täitmine 2024. aastal seab alates 2025. aastast ohtu märkimisväärsed summad;

43. märgib murega, et Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) ja ESF+ puhul on komisjon prognoosinud vabastatud kulukohustuste kogusummaks 2,7 miljardit eurot, mis on märkimisväärne kasv võrreldes 2023. aastaks prognoositud 2,2 miljardi euroga ja peaaegu seitse korda suurem summa kui 2022. aastaks prognoositud 0,4 miljardit eurot, hoolimata eeldusest, mille kohaselt peaks rakendamine 2026. ja 2027. aastal järsult kiirenema; rõhutab, et kui seda kiirendatud rakendamise määra ei saavutata, suurenevad kulukohustuste vabastamise ohus olevad summad veelgi;

44. hoiatab, et kontrollikoja tuvastatud erinevad riskid liidu eelarves, sealhulgas täitmata kulukohustused, võivad ohustada liidu eesmärkide saavutamist; kutsub komisjoni kooskõlas kontrollikoja soovitustega üles tegutsema ennetavalt, et tagada oma riskimaandamisvahendite (nagu ühine eraldisfond) piisav suutlikkus;

45. märgib, et 2024. aasta lõpuks saavutas liidu laenujäägi nominaalväärtus 601,3 miljardit eurot, mis kajastab kapitaliturgude kasutamist selliste liidu programmide rahastamiseks nagu eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) ja NGEU; märgib, et 2027. aastaks võib laenujäägi kogusumma ületada 900 miljardit eurot, mis on peaaegu kümme korda suurem kui 2020. aastal enne NGEU kasutuselevõttu; märgib, et alates 2022. aasta detsembrist on komisjon kohaldanud kapitaliturgudelt vahendite kaasamise standardmeetodina mitmekesise rahastamise strateegiat; rõhutab läbipaistva aruandluse, eelarvepoliitilise vastutuse ja usaldusväärse finantsjuhtimise tähtsust suurenenud laenuvõtmise ja intressiriski kontekstis, et kaitsta riigi rahanduse jätkusuutlikkust ning tagada täielik aruandekohustus ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni demokraatlik järelevalve;

46. märgib, et NGEU tagastamatu toetuse rahastamisega seotud intressikulud olid 2021.–2024. aastal 5,4 miljardit eurot, sealhulgas ainuüksi 2024. aastal 3,4 miljardit eurot, mis on peaaegu 50,0 % suurem kui esialgne prognoos, milleks oli 3,7 miljardit eurot; märgib, et intressikulud võivad praeguses mitmeaastases finantsraamistikus ulatuda kokku 29,0–30,4 miljardi euroni, mis on ligikaudu kaks korda suurem kui komisjoni esialgne hinnang, milleks oli 14,9 miljardit eurot; märgib lisaks, et eelarvekomisjoni tellitud 2024. aasta ülevaates „Management of debt liabilities in the EU budget under the post-2027 MFF“ (Võlakohustuste juhtimine ELi eelarves 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku alusel)[5] esitatud hinnangu kohaselt võivad NGEU tagastamatu toetuse intressimaksed järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ulatuda 70,9 miljardi euroni ja 73,8 miljardi euroni, mis näitab NGEU laenukasutuse pikaajalist mõju eelarvele;

47. märgib, et liidu eelarve riskipositsioon suurenes 2024. aastal jätkuvalt, kajastades laenuvõtmise tehingute ja nendega seotud tagatiste kasvavat mahtu; juhib tähelepanu sellele, et liidu eelarve koguriskipositsioon oli 2024. aasta lõpus 342,0 miljardit eurot, mis tähendab 14,8 % kasvu võrreldes 298,0 miljardi euroga 2023. aasta lõpus; toonitab, et kõnealune suundumus juhib tähelepanu sellele, kui olulised on usaldusväärne süsteem, vastutustundlik eelarvepoliitika ja läbipaistev aruandlus tagamaks, et liit suudab täita oma võlakohustusi igas olukorras; rõhutab, et tõusva

---

5 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2024/766173/IPOL_BRI(2024)766173_EN.pdf.

võlataseme kontekstis on väga oluline töötada välja tõelised uued omavahendid, et võla teenindamise kulud ei tõrjuks välja tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike prioriteete;

48. märgib murega, et nagu kontrollikoda rõhutas eriaruandes 18/2025 „ELi eelarve paindlikkus“, ei põhinenud komisjoni 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ettepanek niisuguste vajaduste ja riskide põhjalikul kindlakstegemisel ja analüüsil, millega ELi eelarve raames peaks suudetama tegeleda; märgib, et kuigi kehtiv paindlikkuskord võimaldas liidul reageerida uutele prioriteetidele, juhtus mitme paindlikkusvahendi puhul korduvalt, et need ammendati mitmeaastase finantsraamistiku esimestel aastatel, mistõttu jäi ülejäänud perioodiks vähem manööverdamisruumi; toonitab, et paindlikkusraamistik on liiga keeruline ning puudub selgelt kindlaks määratud järjestus ülemmääradest allapoole jäävate varude ja neid ületavate erivahendite kasutuselevõtuks; märgib lisaks, et teatavad paindlikkusvahendid kattuvad omavahel ja samadele vajadustele suunatud valdkondlike programmidega, muutes finantsjuhtimise ja otsuste tegemise tarbetult keeruliseks;

Soovitused

49. toetab kindlalt kontrollikoja aastaaruandes eelarveaasta 2024 eelarve täitmise kohta ja sellega seotud eriaruannetes esitatud soovitusi; kutsub komisjoni üles neid viivitamata ellu viima ja teavitama eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni rakendamise edenemisest;

50. palub komisjonil eelkõige:

    i) suurendada finantsaruandluse usaldusväärsust ja läbipaistvust, eelkõige parandades veelgi negatiivsete netovarade ja viitvõlgade esitamise selgust ning tagades, et eelarvepädevaid institutsioone teavitatakse selgelt ja süstemaatiliselt NGEU laenukasutuse pikaajalisest mõjust eelarvele;

    ii) võtta kõik vajalikud meetmed, et kõrvaldada kulude seaduslikkuses ja korrektsuses endiselt esinevad puudused, sealhulgas parandades korraldusasutustele antavaid suuniseid ja muutes neid selgemaks, jätkates jõupingutusi kulude hüvitamisel põhinevates kulutustes tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks ning tagades riskide püsimise korral õigusriigi tingimuslikkuse määruse järjepideva kohaldamise;

    iii) kohandada makse tegemise aegse riski hindamise metoodikat, et sellega tagataks täielik kooskõla tema riskihinnangute ja kontrollikeskkonna vahel, millele ta tugineb;

    iv) tugevdada järelevalvet 2021.–2027. aasta eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate vahendite rakendamise üle, sealhulgas võtta aktiivsemaid järelmeetmeid madalate kasutusmäärade

suhtes, suurendada liikmesriikidele pakutavat haldustuge ja sihipärast tehnilist abi ning teha süstemaatiliselt kindlaks rakendamist aeglustavad struktuursed kitsaskohad;

v) kasutada täielikult ära kõik olemasolevad vahendid, et vältida kulukohustuste vabastamist ja tagada eraldatud vahendite täielik ja tulemuslik kasutamine;

vi) esitada selget teavet liidu laenuvõtmise tehingute eeldatavate intressikulude mõju kohta, sealhulgas nende mõju kohta tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike alusel vastu võetavatele eelarvetele ning kehtiva mitmekesise rahastamise strateegia kestlikkusele;

vii) vaadata järgmist mitmeaastast finantsraamistikku silmas pidades läbi liidu eelarve paindlikkusraamistik ja seda lihtsustada, sealhulgas kehtestades varude ja erivahendite kasutuselevõtu selge järjestuse, tagades paindlikkusvahendite vastastikuse täiendavuse ning suurendades nende kasutamise läbipaistvust ja prognoositavust, tagades samal ajal eelarvepädevate institutsioonide poolse täieliku demokraatliku järelevalve;

viii) soovitab komisjonil lisada tulevastesse mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekutesse vajaduste, riskide ja kriisidele reageerimise suutlikkuse põhjaliku analüüsi, tagades, et paindlikkusinstrumendid on piisavalt põhjendatud, asjakohaselt rahastatud ja suutelised reageerima ettenägematutele sündmustele ilma enneaegselt ammendumata;

ix) tagada, et liidu pettusevastasele raamistikule, eelkõige OLAFile ja EPPO-le, eraldatakse piisavad ja asjakohased vahendid ning hõlbustatakse tihedat koostööd nende vahel ja komisjoniga, sealhulgas pettusekahtluse juhtumite õigeaegse üleandmise ja pettuste ennetamise strateegiate tugevdamise kaudu, eelkõige suure riskiga kuluvaldkondades ja suuremahuliste rahastamisvahendite puhul;

x) avaldada selged ja kasutajasõbralikud tulemus- ja kulukokkuvõtted, sealhulgas üheleheküljelised ülevaated ja masinloetavate andmekogumitega interaktiivsed tulemustabelid;

Tulud

51. väljendab heameelt selle üle, et kogu auditi tõendusmaterjal näitab ka eelarveaasta 2024 kohta, et tulud ei olnud olulisel määral vigadest mõjutatud; juhib samal ajal jätkuvalt tähelepanu sellele, et probleemid tollimaksude valesti deklareerimise või deklareerimata jätmisega (edaspidi „tollimaksu alalaekumine“) põhjustavad kogutud

imporditollimaksude alalaekumist, mis on olnud palju aastaid liidu ja selle liikmesriikide jaoks püsiv probleem;

52. rõhutab, kui oluline on liikmesriikide vastutus käibemaksu ja traditsiooniliste omavahendite kogumisel, et tagada ühtsel turul aus konkurents ja õiglane maksustamine ning liidu kulude rahastamise koormuse õiglane jagamine liikmesriikide vahel; märgib rahuloluga, et kontrollikoja kontrollitud tulusüsteemid olid üldjoontes mõjusad; nõuab samal ajal tungivalt, et komisjon suurendaks jõupingutusi olemasolevate omavahendite kogumise parandamiseks, sealhulgas tegeledes kontrollikoja tuvastatud seni kõrvaldamata puudustega, eelkõige nendega, mis puudutavad käibemaksureservatsioonidega seotud pikaajalisi probleeme ja traditsiooniliste omavahenditega seotud avatud punkte;

53. rõhutab, et liidu tollisüsteemi reform on jätkuvalt oluline nii omavahendite ajakohastamiseks kui ka mõjusaks võitluseks organiseeritud kuritegevuse vastu Euroopa ja riiklikul tasandil; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku vajaduse kohta edasise rakendamise ja kasutuselevõtmise kavandamise järele; rõhutab, kui oluline on saavutada kokkulepitud reformielemendid õigeaegselt ja koordineeritult;

54. rõhutab, et tollireformi ettepaneku kõigi elementide kiire vastuvõtmine ja rakendamine peaks jääma üheks peamiseks prioriteediks; toonitab, et ELi Tolliameti ja ELi andmekeskuse loomine peaks aitama kaasa reaalajas riskide hindamisele, pettuste avastamisele ja tollieeskirjade ühtsele kohaldamisele, asendades killustatud riiklikud süsteemid tugevama ja digitaliseeritud tolliliiduga; rõhutab, kui oluline on tagada, et reform aitaks märkimisväärselt vähendada tollimaksude alalaekumist ja suurendaks liidu tollikontrolli tulemuslikkust; juhib tähelepanu sellele, kui olulised on reaalajas riskide hindamine ja digitaliseeritud tollikontroll;

55. peab kiiduväärseks EPPO ja OLAFi jõupingutusi liidu tollikontrollis esinevate puuduste organiseeritud ärakasutamise vastu võitlemiseks; julgustab veelgi tugevdama EPPO tegevussuutlikkust ja eksperditeadmisi liidu tulusid ja kulusid mõjutavate organiseeritud kuritegevuse mustrite vastu võitlemisel, sealhulgas ühiste spetsialiseeritud rakkerühmade moodustamise, luureteabe tõhustatud jagamise ja riskianalüüsi suutlikkuse kaudu;

56. rõhutab ennetus-ja ettevaatusabinõude tähtsust käibemaksupettuste vastu võitlemisel; julgustab uurima uuenduslikke lähenemisviise, nagu riskipõhine valimi moodustamine ja kontrollitulemuste statistiline ekstrapoleerimine laiemale tehingute kogumile, võttes täielikult arvesse õiguslikke tagatisi ja proportsionaalsust;

57. väljendab heameelt komisjoni esitatud ettepanekute üle uute

omavahendite kohta, sealhulgas osana järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekute paketist, mis peaks vähemalt suutma katta taaste- ja vastupidavusrahastu laenude intresside ja tagasimaksmisega seotud kulud, tagamaks, et sellised kulud ei piira liidu tavapäraste rahastamisprogrammide jaoks kättesaadavaid liidu vahendeid; tunnistab, et kui olemasolevad ettepanekud ei realiseeru eelarvepoliitilist vastutust ohustamata, võib kaaluda ka muid tuluallikaid; on seisukohal, et võimalike lahendustena tuleks uurida digiteenuste maksu ja finantstehingute maksu tulupotentsiaali;

Soovitused

58. palub komisjonil eelkõige:

    i) võtta vajalikud meetmed, et toetada tollireformi õigeaegset ja tulemuslikku rakendamist, sealhulgas ELi Tolliameti loomist ja esialgset toimimist ning ELi tolliandmekeskuse arendamist, rakendamist ja hooldamist;

    ii) tihendada tollikoostööd teiste liitu mittekuuluvate riikidega, et lihtsustada kaubandust ning tõhustada võitlust piiriüleste maksu- ja tollipettuste vastu;

    iii) suurendada jõupingutusi liidu olemasolevate tuluallikate, sealhulgas e-kaubandusest pärinevate tuluallikate kogumise parandamiseks, tegeledes kontrollikoja tuvastatud seni kõrvaldamata puudustega, eelkõige nendega, mis puudutavad käibemaksureservatsioonidega seotud pikaajalisi probleeme ja traditsiooniliste omavahenditega seotud avatud punkte;

    iv) jätkata tööd täiendavate uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumisel;

    v) jätkata tegelemist tolliasutustele e-kaubanduse kiirest kasvust tulenevate tollimaksu alalaekumisega seotud suurte probleemidega; eraldada piisavad inim-, tehnilised ja rahalised ressursid

Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

59. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ programmide eelarve oli 25,9 miljardit eurot (13,5 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 14,9 miljardit eurot (57,6 %) teadusuuringutele, 4,1 miljardit eurot (15,9 %) transpordile, energeetikale ja digitaalvaldkonnale, 3,1 miljardit eurot (11,9 %) programmile „InvestEU“, 2,3 miljardit eurot (8,8 %) kosmosetööstusele ja 1,5 miljardit eurot (5,8 %) muudele valdkondadele;

60. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsis 127 tehingut, mis hõlmasid mitmeaastase finantsraamistiku kõnealuse rubriigi kõiki

kuluvaldkondi; märgib murega, et kontrollikoja kontrollitud 127 tehingust sisaldas vigu 32 (25 %); peab kahetsusväärseks, et tuginedes 28 kvantifitseeritavale veale, mille kontrollikoda leidis, ning täiendavatele vigadele, mis avastati mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 tehingutes, mida tegid liidu asutused, ühisettevõtted ning Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut, oli kontrollikoja hinnangul rubriigi „Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond“ kulutuste veamäär 2024. aastal oluline, st 3,2 %; märgib lisaks, et komisjoni hinnangul on selle rubriigi vearisk maksete tegemisel 1,6 %, mis jääb kontrollikoja hinnangulise vahemiku alumisse ossa;

61. võtab teadmiseks kontrollikoja vealiigituse: rahastamiskõlbmatud otsesed personalikulud tekitasid vigadest 76 %, muud rahastamiskõlbmatud otsesed kulud (käibemaks, reisikulud, seadmetega seotud kulud) 18 %, rahastamiskõlbmatud allhanked 4 % ja rahastamiskõlbmatud kaudsed kulud 2 %;

62. võtab murega teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et teadusuuringud on suure riskiga kuluvaldkond, eelkõige personalikulude osas; märgib, et kontrollikoda leidis tema poolt valimisse lisatud 99st teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonna tehingust kvantifitseeritavaid vigu 26 tehingus; tunnistab, et veariski mõjutavad vahendite väljamaksmise viis ja teadusuuringute valdkonnas üldjuhul kasutatava kulude hüvitamisel põhineva rahastamisega seotud keerukad eeskirjad; rõhutab sellega seoses vajadust lihtsustada liidu teadus- ja innovatsiooniprogramme reguleerivaid eeskirju, et vähendada vigade riski, hõlbustades samal ajal toetusesaajate, eelkõige VKEde juurdepääsu liidu rahalistele vahenditele;

63. täheldab, et kontrollikoda tuvastas ka Euroopa ühendamise rahastu projektides mitmesuguseid probleeme, sealhulgas seoses kaudsetest kuludest aruandmisega, deklareeritud ja tegelike maksete vaheliste lahknevustega ning nõuetele mittevastavate hankemenetlustega, ning nõuab kulude rahastamiskõlblikkuse reeglite ranget järgimist ja usaldusväärset finantsjuhtimist kõigilt partneritelt; toonitab ka vajadust võtta neid probleeme arvesse koostamisel oleva Euroopa ühendamise rahastu määruse (2028–2034) kontekstis, et parandada Euroopa ühendamise rahastu projektide rakendamise läbipaistvust ja suurendada nende ELi lisaväärtust;

64. väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda hindas oma 2024. aasta aruandes ka mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 tulemusteavet, mis esitati komisjoni koostatud 2023. aasta haldus- ja tulemusaruande programmide tulemusaruannetes; peab kiiduväärseks kontrollikoja üldist järeldust, et tulemusnäitajad on võrreldes programmitöö perioodiga 2014–2020 paremini üles ehitatud, hõlmates ka eri liiki näitajate (sisend, väljund, tulemus ja mõju) tasakaalu programmi „Euroopa horisont“, liidu

kosmoseprogrammi ja programmi „InvestEU“ puhul; märgib murega, et 2021.–2027. aasta Euroopa ühendamise rahastu õigusaktid ei sisalda tulemus- ega mõjunäitajaid;

65. on mures selle pärast, et kontrollikoda tuvastas lünki teatatud tulemuste jälgitavuses, eelkõige programmi „Horisont 2020“ puhul; rõhutab, kui oluline on kontrollida tulemusnäitajate kehtestamiseks kasutatavate andmete jälgitavust ja usaldusväärsust ning need tagada; märgib, et lihtsustatud kuluarvestuse ja kuludega sidumata rahastamismudelite kasutuselevõtu ja üha suurema kasutamise tõttu tuleb liidu finantshuvide kaitsmiseks tegeleda tulemusandmete jälgitavuses ja usaldusväärsuses esinevate puudustega;

66. võtab murega teadmiseks kontrollikoja leiu, et komisjon ei saanud esitada programmi „InvestEU“ kohta projektitasandi teavet, kuna seda rakendatakse eelarve kaudse täitmise kaudu, mida täiendavad kontrollkäigud; peab kahetsusväärseks komisjoni vastust, mille kohaselt ei nõuta programmi „InvestEU“ rakenduspartneritelt tagatislepingute ega InvestEU määruse kohaselt peamiste tulemusnäitajate esitamist projekti tasandil; rõhutab, et projektitasandi andmed peaksid olema aluseks eelarve kaudse täitmise raames rakendatavate rahastamisvahendite, näiteks programmi „InvestEU“ tõhustatud tulemusaruandlusele; rõhutab, et Euroopa Investeerimispanga kui InvestEU peamise rakenduspartneri suhtes tuleb kohaldada kõrgeimaid läbipaistvuse ja aruandekohustuse standardeid;

67. on mures selle pärast, et kontrollikoda leidis, et üldiselt olid peamiste tulemusnäitajate eesmärkide saavutamisel tehtud edusammud komisjoni hinnatust väiksemad; märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 programmid on eesmärkide saavutamisel enamasti kavakohaselt edenenud, samas kui 2014.–2020. aasta programmide puhul saavutati eesmärgid vaid osaliselt; võtab murega teadmiseks kontrollikoja järelduse, et vähem kui pooled programmi „Horisont 2020“ ja Euroopa ühendamise rahastu (2014–2020) tulemusnäitajad näitavad, et tulemused on saavutatud või saavutamine edeneb kavakohaselt; märgib, et programmi „InvestEU“ puhul ei olnud 50 %-l programmi tulemusaruannetes esitatud näitajatest sihtväärtust; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, mille kohaselt sõltub selliste rahastamisvahendite nagu programmi „InvestEU“ turu- ja nõudluspõhise olemuse tõttu niisuguste programmide tulemuslikkus sellest, kuidas turg need vastu võtab, mis piirab komisjoni suutlikkust seada eelnevalt kindlaks määratud eesmärke ja sihte;

68. tuletab meelde liidu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogrammide tähtsust liidu teadusliku, ühiskondliku, majandusliku ja tehnoloogilise arengu jaoks, asjakohaseks tegelemiseks esilekerkivate prioriteetide ja probleemidega, ebavõrdsuse vähendamiseks, rohe- ja digipöörde saavutamiseks ning

selleks, et vähendada liidu energiasõltuvust Venemaast; toonitab, et liidu konkurentsivõime suurendamiseks, tehnoloogilise juhtpositsiooni parandamiseks ja strateegilise autonoomia suurendamiseks ning innovatsioonilõhe kaotamiseks ülemaailmsete konkurentidega on teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks vaja rohkem rahalisi vahendeid, ning olulised on kindlamad ja sihipärasemad investeeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni koos taotlejate halduskoormuse vähendamise ja erakapitali parema kaasamisega, ka selleks, et järgida Draghi aruandes esitatud asjakohaseid soovitusi; tuletab meelde, et Draghi aruandes rõhutatakse, et tipptasemel teadusuuringud ja innovatsioon on liidu konkurentsivõime jaoks väga olulised ning et liidu teadus- ja innovatsioonisüsteemis, sealhulgas programmis „Euroopa horisont“, peaks olema üks valikukriteerium, nimelt tipptase; kordab sellega seoses oma seisukohta, et teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamine tuleks jätkuvalt kindlaks määrata tipptaseme põhimõttel ja see peaks jääma tulemuspõhiseks;

69. märgib, et programmi „Horisont 2020“ järelhindamises prognoositi, et iga programmile kulutatud euro toob ühiskonnale 2040. aastaks viis eurot kasu; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et 74 % taotlustest, mille sõltumatud eksperdid hindasid kvaliteetseks, ei olnud eelarvepiirangute tõttu võimalik rahastada; märgib, et kõigi kvaliteetsete taotluste rahastamiseks oleks olnud vaja lisaks 159 miljardit eurot; rõhutab, kui oluline on tagada liidu teadusuuringute ja innovatsiooni piisav rahastamine, et suurendada liidu kestlikku heaolu ja konkurentsivõimet; rõhutab, kui oluline on kasutada täielikult ära kvaliteedimärgist ning muid täiendavaid liidu ja riiklikke rahastamisvahendeid, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika vahendeid, et toetada kvaliteetseid, kuid rahastamata teadus- ja innovatsiooniprojekte ning tugevdada piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme kogu liidus;

70. toonitab, kui oluline on lihtsustada liidu teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamist reguleerivaid norme ja menetlusi, et hõlbustada toetusesaajate juurdepääsu rahastamisele ja programmide rakendamist; rõhutab, et lihtsustamismeetmed tuleks kavandada nii, et need tooksid kasu taotlejatele ja toetusesaajatele, sealhulgas esmakordsetele taotlejatele, VKEdele ja ülikoolidele, edendades samal ajal väiksemaid ja paindlikumaid konsortsiume, moodulitest koosnevaid projektistruktuure ja etapiviisilist osalemist, et hõlbustada laiemat osalemist ja mõjusat kaasamist kogu liidus; on mures kontrollikoja leiu pärast, et programmi „Euroopa horisont“ raames toetusesaajatele kulude deklareerimisel tehtud lihtsustustest hoolimata ei täheldanud kontrollikoda programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ kulude korrektsuses märkimisväärseid erinevusi;

71. võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et komisjon on rakendanud enamiku oma varasematel aastatel saadud soovitustest; on siiski

mures selle pärast, et personalikulude viisard, mille kasutamist kontrollikoda tungivalt soovitab, eriti teatavate toetusesaajate kategooriate puhul, kellel on suurem vigade tegemise oht, nagu VKEd ja uued osalejad, ei olnud kontrollikoja auditi ajaks veel valmis; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et programmi „Euroopa horisont“ 2024. aasta valimi 34 tehingust viie puhul arvutasid toetusesaajad personalikulusid endiselt programmi „Horisont 2020“ suhtes kohaldatava meetodi alusel või ei järginud täielikult programmi „Euroopa horisont“ suhtes kohaldatavaid uusi reegleid; on seisukohal, et selliste vahendite nagu personalikulude viisardi väljatöötamine ja kasutamine võib aidata toetusesaajatel kohaldada õigeid niisuguste personalikulude arvestamise reegleid, mis moodustavad mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 1 peamise vigade allika;

72. märgib, et 2024. aastal jätkas komisjon lihtsustatud kuluarvestuse, näiteks kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade kasutuselevõttu programmis „Euroopa horisont“, kusjuures kindlasummaline rahastamine moodustas 2024. aasta tööprogrammides avaldatud projektikonkursside kogueelarvest 27 %; tuletab meelde kontrollikoja selgitust, et kindlasummaliste toetuste kasutamisel tehakse toetusesaajatele eelnevalt kindlaks määratud kindlasummaline makse iga lõpetatud tööpaketi eest, olenemata tegelikest kuludest; märgib lisaks, et komisjoni eesmärk on jõuda 2027. aastaks selleni, et vähemalt 50 % tööprogrammides avaldatavate projektikonkursside eelarvest moodustaksid kindlasummalised maksed; on mures selle pärast, et oma aastaaruande selgituses 5.4 esitatud põhjustel ei saanud kontrollikoda hinnata, kas konkreetse seadme lisamine eelarveettepanekusse oli auditeeritud kindlasummalise toetuse puhul vajalik ja põhjendatud; kutsub komisjoni üles tagama kooskõlas kontrollikoja tähelepanekutega, et tulevased rahastamisvahendid sisaldaksid kaitsemeetmeid, et vältida ülemäärast hüvitamist seadmete eest, mida tegelikult ei ostetud, kuigi need sisalduvad kindlasummalise makse eelarves;

73. võtab teadmiseks, et programmi „Euroopa horisont“ vahehindamisel leiti, et kindlasummalised maksed tagasid toetusesaajatele tõelise lihtsustamise, kuna nende halduskulude hinnanguline kokkuhoid jääb vahemikku 14–30 %; võtab teadmiseks leiud, mis on esitatud komisjoni hinnangus programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ kindlasummaliste maksetega rahastamise kohta ajavahemikul 2018–2024, sealhulgas selle, et ka toetusesaajad andsid komisjonile teada, et nad sooviksid suuremat selgust selle kohta, kuidas kindlasummalisi toetusi auditeeritakse; peab kiiduväärseks, et 2024. aastal kehtestas komisjon programmi „Euroopa horisont“ toetuste järelkontrolli strateegia, sealhulgas kindlasummaliste toetuste tehnilise rakendamise järelhindamise metoodika; märgib, et komisjon algatas 2024. aasta neljandas kvartalis programmi „Euroopa horisont“ esimesed 30 tehnilise rakendamise järelhindamist; võtab samal ajal teadmiseks

kontrollikoja tähelepaneku, et kuigi kindlasummaliste maksete kasutamine sobib täpselt määratletud tööde puhul, tekiks selliste kavade rakendamisel raskusi olukordades, kus tööde tegemine viibib, tööd on tehtud ainult osaliselt või mõned tööpaketis sätestatud töödest on asendatud;

74. võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et teadusprogrammide raames kolmandatele isikutele antav liidu rahaline toetus on märkimisväärselt suurenenud, kuna programmi „Horisont 2020“ raames oli sellise rahastuse maht kogu programmitöö perioodil kokku 2,5 miljardi eurot, samas kui 2024. aasta lõpuks oli programmi „Euroopa horisont“ raames selle summa 5,5 miljardit eurot; on mures kontrollikoja leiu pärast, et kolmandatele isikutele antava toetustega seotud 11st valimisse kuulunud tehingust üheksa puhul ületati finantsmääruse artiklis 207 sätestatud 60 000 euro suurust rahastamise ülempiiri, ilma et tööprogrammis või konkursikutses oleks erandi tegemist nõuetekohaselt põhjendatud; võtab teadmiseks, et komisjoni arvates vajatakse teatavat liiki meetmete jaoks suuremaid toetussummasid; on mures kontrollikoja leiu pärast, et kolmandad isikud ei pea tõendama oma selliste kontrollide tulemuslikkust, mis peaksid tagama liidu kulutuste korrektsuse; nõustub kontrollikojaga, et see kujutab endast riski usaldusväärsele finantsjuhtimisele ja liidu finantshuvide kaitsele;

75. märgib, et liidu teadus- ja innovatsiooniprogrammid, sealhulgas programm „Euroopa horisont“, toetavad tipptehnoloogia arendamist tsiviilrakenduste jaoks, kuid tunnistab, et teatavate tehnoloogiatega võivad kaasneda olemuslikud kahesuguse kasutusega seotud riskid; on seisukohal, et liidu kaitse tugevdamine nõuab teadusuuringute ja innovatsiooni suuremat toetamist programmi „Euroopa horisont“ raames; rõhutab kujunemisjärgus tehnoloogiate märkimisväärset potentsiaali, eelkõige sellistes valdkondades nagu tehisintellekt, küberturvalisus ja kvantarvutus, et aidata suurendada liidu julgeolekut ja vastupanuvõimet; on seisukohal, et tsiviilvaldkonna teadus- ja innovatsiooniprogramme tuleks seetõttu asjakohaselt toetada ja strateegiliselt ühtlustada, sealhulgas võimaldades asjakohasel juhul kasutada nende tulemusi kahesuguse kasutuse eesmärgil, et kaitsta ELi kaitsevõimet; võtab seejuures murega teadmiseks komisjoni vastuse, et ta ei jälgi praegu pärast projekti lõppu konkreetselt seda, kas liidu rahastatud teadus- ja innovatsiooniprojektide tulemusi kasutatakse hiljem kahesuguse kasutusega, sõjalistes või kaitsealastes rakendustes; kutsub komisjoni üles tagama asjakohase järelevalve liidu rahastatavate selliste teadus- ja innovatsiooniprojektide järelmeetmete üle, millel võivad olla kahesuguse kasutusega, sõjalised või kaitsealased rakendused kooskõlas liidu nõuetega; toonitab, kui oluline on tagada, et liidu rahastamine oleks täielikult kooskõlas liidu väärtuste ja kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelisest õigusest; rõhutab samal ajal, et komisjon peab tugevdama liidu rahastatavate teadusuuringute tulemuste suhtes võetavaid järelmeetmeid,

hõlmates ka nende ärilisel otstarbel kasutama hakkamist, et maksimeerida ühiskondlikku mõju ja tagada maksumaksjatele piisav investeeringutasuvus;

76. tuletab meelde, et InvestEU määruse kohaselt on EIP Grupile eraldatud liidu eelarvelisest tagatisest 75 % (19,6 miljardit eurot); tuletab samuti meelde eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni varasemates aruannetes EIP finantstegevuse kontrolli kohta esitatud soovitusi; võtab teadmiseks EIP tegevusega seotud aruandekohustuse ja auditi alased lüngad, mis on välja toodud kontaktkomitee avalduses CC 1/2025; rõhutab vajadust viia auditiraamistik kooskõlla EIP laiendatud volitustega ja seda vastavalt kohandada; nõuab tungivalt, et komisjon toetaks aktiivselt kontrollikojale täieliku auditijuurdepääsu andmist EIP tegevusele; rõhutab vajadust põhjaliku teabe järele EIP portfelli kvaliteedi ja riskijuhtimistavade kohta, et võimaldada sisulist demokraatlikku järelevalvet EIP tegevuse üle; kutsub komisjoni üles tegema EIPga koostööd, et anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru tema portfelli kvaliteedi kohta, tagada, et suuremahuliste investeeringute riskihindamisprofiilid vaadatakse sõltumatult läbi ning et EIP avalikustab kogemused, mis on saadud juhtumitest, kus märkimisväärsete laenude tõttu on tekkinud makseviivitus; rõhutab, et üldsuse usaldus liidu tagatud laenude usaldusväärse haldamise vastu sõltub institutsioonilise usaldusväärsuse kõrgeimatest standarditest; nõuab seetõttu tungivalt, et komisjon nõuaks EIP-lt huvide konflikti ennetamise mehhanismide tugevdamist;

77. rõhutab kaitsevaldkonna teadusuuringute strateegilist tähtsust liidu julgeoleku ja pikaajalise vastupanuvõime tugevdamisel; rõhutab, et kaitse- ja julgeolekualased teadusuuringud nõuavad tihedat ja usaldusväärset koostööd liikmesriikide vahel, et tagada liidu maksumaksjate raha kulutõhusam ja tõhusam kasutamine, vältida tarbetut dubleerimist ja edendada koostoimet; rõhutab, et selle valdkonna teadusuuringud hõlmavad tingimata väga tundlikke andmeid, tehnoloogiaid ja teavet, mille suhtes tuleb kohaldada kõrgeimaid standardeid kaitseks välise sekkumise või pahatahtliku manipuleerimise eest; rõhutab sellega seoses tungivat vajadust töötada liidu tasandil välja ühine ja tugev kaitsestruktuur, et võidelda hübriidohtude vastu ning kaitsta elutähtsaid teadmiste, taristu ja innovatsiooni ökosüsteeme;

78. tuletab meelde, et 10. märtsil 2022 otsustas Euroopa Parlament moodustada PEGA-komisjoni, et uurida liidu õiguse kohaldamisel ilmnenud väidetavaid rikkumisi või haldusomavoli seoses Pegasuse ja samaväärse salajälgimiseks mõeldud nuhkvara kasutamisega, ning tuletab meelde Euroopa Parlamendi 15. juuni 2023. aasta soovitust nõukogule ja komisjonile, mis võeti vastu pärast PEGA-komisjoni

tööd[6]; väljendab rahulolematust sellega, et komisjon ei ole siiani esitanud Euroopa Parlamendi soovituse peale täitemeetmeid ega seadusandlikke järelmeetmeid Pegasuse ja muu samaväärse nuhkvara kasutamisega seoses; võtab teadmiseks meediateated[7], milles väidetakse, et liidu rahaliste vahenditega võib olla otseselt toetatud äriühinguid, kes on seotud nuhkvara arendamise, kasutuselevõtu ja ekspordiga üksuste poolt, kelle tehnoloogia on seotud ajakirjanike, inimõiguste kaitsjate ja poliitiliste osalejate ebaseadusliku jälgimisega liidus ja kolmandates riikides; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et liidu vahendite nõuetekohane kasutamine on tagatud mitmesuguste lepinguliste sätetega, milles nõutakse kohaldatava õiguse ja liidu põhiväärtuste austamist, ning et nende kohustuste täitmata jätmine võib tuua kaasa mitmesugused lepingulised meetmed, sealhulgas lepingu või maksete peatamise ja lepingu lõpetamise; võtab samuti teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, mille kohaselt on ta seisukohal, et ta on kehtestanud mitu meedet, mille eesmärk on vähendada ohtu, et nuhkvara satub valedesse kätesse, ja suurendada nuhkvara võimalike ohvrite kaitset, sealhulgas Euroopa meediavabaduse määrus, e-privaatsuse direktiiv, küberkerksuse määrus ja kahesuguse kasutusega kaupade määrus, ning et tema iga-aastased õigusriigi olukorda käsitlevad aruanded hõlmavad ka nuhkvara väidetava ebaseadusliku kasutamisega seotud arengusuundumusi;

79. võtab teadmiseks komisjoni vastuse eelarvekontrollikomisjonile, et kõnealused äriühingud on alates 2021. aastast saanud liidu eelarvest kokku 12,77 miljonit eurot; peab kahetsusväärseks, et komisjon jagas eelarvekontrollikomisjoniga ainult osalist teavet nuhkvara või sekkuva jälgimise tarkvara äriühingutele eraldatud liidu rahaliste vahendite kogusumma kohta, kuna tema vastuses piirdutakse teabega, mis on juba avalikult kättesaadav finantsläbipaistvuse süsteemis, kus praegu avaldatakse teavet ainult eelarve otsese täitmise alla kuuluvate toetusesaajate ja töövõtjate ning eelarve kaudse täitmise alla kuuluvate rakenduspartnerite kohta; taunib asjaolu, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon ei saanud oma nõudmisele täielikku vastust;

80. toonitab, kui olulised on liidu investeeringud hästi toimivate, kestlike ja tõhusalt ühendatud üleeuroopaliste võrkude arendamisel transpordi, energeetika ja digiteenuste valdkonnas, ning märgib, et Euroopa ühendamise rahastu, mille kulutused olid 2024. aastal 4,1 miljardit eurot, on liidu peamine vahend nende eesmärkide saavutamiseks;

---

6 Vastuvõetud tekstid: P9_TA(2023)0244. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0244_ET.html.

7 https://www.ftm.eu/articles/spyware-industry-eu-subsidies-surveillance-concers

81. võtab teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, et alates 2021. aastast on Euroopa ühendamise rahastu taastuvenergia rahastamise programmist kulutatud taastuvallikatest vesiniku tootmisele ja sellega seotud taristule 12,63 miljonit eurot ning Euroopa ühendamise rahastu transpordi rahastamise programmist on kulutatud 187,21 miljonit eurot tanklatele; märgib lisaks, et aastatel 2021–2024 eraldas komisjon innovatsioonifondist 791,13 miljoni euro ulatuses toetusi elektrokütuse projektidele; rõhutab, kui oluline on eraldada liidu rahalisi vahendeid selliste lahenduste toetamiseks, millel on pikaajalise CO_2 heite vähendamise ja skaleeritavuse potentsiaal, ning kasutada kujunemisjärgus lahenduste suhtes tõenduspõhist lähenemisviisi, et tagada avaliku sektori vahendite tõhus kasutamine ja maksimeerida kliimamõju; rõhutab, et hinnata tuleb kõigi tehnoloogiate mõjusust ja skaleeritavust; nõuab ettevaatlikkust liidu rahaliste vahendite eraldamisel tehnoloogiatele, millel on süsinikuheite vähendamise suunas liikumisel ebakindel või piiratud pikaajaline roll; rõhutab, et kliimaneutraalsuse saavutamine 2050. aastaks on äärmiselt oluline; rõhutab vajadust tagada usaldusväärne, taskukohane ja vastupidav liidu energiavarustus; märgib sellega seoses, et komisjon peaks edendama tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi teadusuuringutele ja innovatsioonile; nõuab eelkõige piiriüleste projektide toetamist, et edendada tõeliselt euroopalikke lahendusi energiavarustuse valdkonnas, tagada liidu vahendite kulutõhus kasutamine, tugevdada siseturgu ja luua ELi lisaväärtust; kutsub komisjoni üles tagama, et rahastamiskriteeriumid põhineksid mõõdetavatel heitkoguste vähendamise tulemustel, mitte ettekirjutavatel tehnoloogiaeelistustel;

82. tuletab meelde, et digiturgude määruse eesmärk on tagada Euroopas õiglased ja innovatsioonisõbralikud digiturud, hoides ära olukorra, kus mis tahes üksik osaleja valitseb turgu tarbijate, konkurentide või demokraatliku järelevalve arvelt; rõhutab märkimisväärset negatiivset mõju, mida digitaalse turu domineerimine avaldab põhiõigustele ning infoga manipuleerimise ja desinformatsiooni levikule, ning vajadust liidu ühismeetmete järele nendes valdkondades; märgib, et 2024. aastal valitses konkurentsi peadirektoraadis (DG COMP) tõsine töötajate nappus, nagu on esitatud tema 2024. aasta tegevusaruandes; märgib, et DG COMP paigutas töötajaid ümber digiturgude määruse täitmise tagamise eest vastutavatesse üksustesse, mis tekitas personalipuuduse teistes osakondades;

Soovitused

83. palub komisjonil:

    i) järgida täielikult kontrollikoja soovitusi seaduslikkuse ja korrektsuse ning tulemusaruandluse kohta;

ii) tagada teadusuuringute ja innovatsiooni märkimisväärselt suurem liidupoolne rahastamine, mis määratakse kindlaks tipptaseme põhimõttel ja tulemuspõhiselt;

iii) kehtestada rakenduspartneritele, sealhulgas EIP-le, siduvad nõuded esitada projektitasandi andmetel põhinevad tulemusaruanded ka eelarve kaudse täitmise raames rakendatavate rahastamisvahendite, näiteks programmi „InvestEU“ kohta; nõuab, et selline aruandlus põhineks väljund-, tulemus- ja mõjunäitajate tasakaalustatud kombinatsioonil;

iv) vaadata läbi programmi „Euroopa horisont“ jaoks kehtestatud lihtsustamismeetmed, et hinnata, kas need tagavad projekti toetusesaajatele ja taotlejatele tõelise lihtsustamise, sealhulgas nende mõju halduskoormusele, osalusmääradele, geograafilisele tasakaalule ja uute taotlejate hõlpsale juurdepääsule, eelkõige vähem tulemuslikest piirkondadest pärit taotlejate jaoks, ning edendada koostoimet muude liidu vahenditega, sealhulgas ühtekuuluvuspoliitika ja kvaliteedimärgisega;

v) töötada välja vahendid, mis aitavad toetusesaajatel kohaldada õigeid personalikulude arvestamise reegleid, näiteks personalikulude viisard, ning ergutada nende kasutamist;

vi) hinnata 2024. ja 2025. aastal käivitatud kindlasummaliste toetuste tehnilise rakendamise järelhindamistest saadud kogemusi ning anda sellest eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru;

vii) tagada, et tulevased rahastamisvahendid sisaldaksid kaitsemeetmeid, et vältida ülemäärast hüvitamist seadmete eest, mida tegelikult ei ostetud, kuigi need sisalduvad kindlasummalise makse eelarves;

viii) kontrollida esindusliku valimi põhjal kindlasummalisi toetusi ning analüüsida nende kasutamisest saadud kogemusi ja liidu rahalise toetuse kindlaksmääramise meetodeid enne kindlasummaliste toetuste kasutamise täiendavat laiendamist tulevastele rahastamisvahenditele;

ix) vaadata põhjalikult läbi nuhkvara või sekkuva jälgimise tarkvara arendamise, kasutuselevõtu ja ekspordi liidupoolne rahastamine kõigi eelarve täitmise viiside puhul alates 2021. aastast ja koostada tegevuskava nuhkvara kuritarvitamise ärahoidmiseks liidus ning jagada neid dokumente eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga;

x) järgida tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi

teadusuuringutele ja innovatsioonile, sealhulgas edendades piiriüleseid projekte, et toetada kliimaneutraalsuse saavutamist 2050. aastaks ning edendada stabiilset, vastupidavat ja taskukohast liidu energiavarustust, tagades samal ajal kulutõhususe, kiirendades edusamme liidu kliimaeesmärkide saavutamisel ja suurendades konkurentsivõimet;

xi) tugevdada liikmesriikide koostööd kaitse- ja julgeolekualastes teadusuuringutes liidu rahastatavate teadus- ja innovatsiooniprogrammide kaudu, edendades samal ajal koostoimet, tagades tundlike andmete tugeva kaitse ning tehnoloogiate kaitse välissekkumise ja hübriidohtude vastu ning võimaldades asjakohasel juhul teadustulemuste vastutustundlikku kasutamist kahesuguse kasutuse eesmärgil, et toetada liidu vastupanuvõimet, kaitsevõimet ja strateegilist sõltumatust;

xii) tagada, et liidu teadustöö rahastus, sealhulgas programmi „Euroopa horisont“ raames ja liiduväliste partneritega sõlmitud lepingute kaudu, eraldatakse viisil, mis on kooskõlas liidu väärtustega ega aita kaasa nuhkvara või sekkuva jälgimise tehnoloogia arendamise toetamisele kooskõlas Euroopa Parlamendi asjakohaste soovitustega[8], mis võeti vastu 15. juunil 2023;

Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused

84. rõhutab liidu ühtekuuluvuspoliitika rolli majanduslike, sotsiaalsete ja territoriaalsete erinevuste vähendamisel liidus, nagu on sätestatud aluslepingutes, ning Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise toetamisel; nõuab ühtekuuluvuse jätkuvat toetamist 2027. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus, järgides partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid ning kaasates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ja asjaomaseid sidusrühmi; märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 „Ühtekuuluvus, vastupanuvõime ja väärtused“ programmide eelarve oli 61,4 miljardit eurot (32,1 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 47,7 % ERFile ja muudele piirkondlikele meetmetele, 16,4 % Euroopa Sotsiaalfondile (ESF), 6,7 % Ühtekuuluvusfondile, 6,6 % programmile „Erasmus+“, 2,2 % Euroopa ühendamise rahastu transpordiprogrammile, 3,6 % ELi taastekavale ja 3,1 % muudele kavadele;

85. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsis 223 tehingust koosnenud valimit, mis hõlmas mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 2 kõiki kuluvaldkondi; märgib murega, et kontrollikoja hinnangul ületab selle rubriigi kulutuste üldine veamäär 2024. aastal

---

8 ELT C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.

taas märkimisväärselt olulisuse läve ja on 5,7 %; tuletab meelde, et kontrollikoja veamäär hõlmab vigu, mida liikmesriigid ja komisjon ei ole avastanud, ning näitab, et komisjoni veamäärad näitavad vigade määra tegelikust väiksemana;

86. võtab teadmiseks, et kontrollikoda liigitas ühtekuuluvuspoliitika kulutustes leitud vead järgmiselt: rahastamiskõlbmatud kulud tekitasid 49 % vigadest, riigihanke- ja riigiabi eeskirjade tõsine rikkumine 23 % ning toetuskõlbmatud projektid 18 % vigadest; märgib lisaks, et kõige suurema osa vigadest (54 %) moodustavad ERFi ja Ühtekuuluvusfondiga seotud kulutused;

87. märgib, et üldiselt jõudis regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat (DG REGIO) oma iga-aastases tegevusaruandes järeldusele, et ERFi/Ühtekuuluvusfondi 2024. aasta raamatupidamise aastaaruandes on endiselt olulisuse lävega või põhjendamatuid kulutusi, hoolimata liikmesriikide tasandil juba kohaldatud kontrollide ja korrektsioonide tulemustest, ning et tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (DG EMPL) jõudis samale järeldusele ESFi / noorte tööhõive algatuse ja FEADi puhul;

88. kordab oma muret kontrollikoja poolt tema ülevaates 03/2024 „Ülevaade kindlustandvast raamistikust ja peamistest teguritest, mis põhjustasid vigu perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika kulutustes“ esitatud järelduse pärast, et komisjon näitab tema poolt esitatavat veamäära tegelikust väiksemana;

89. on mures kontrollikoja poolt riiklike auditeerimisasutuste töös täheldatud püsivate puuduste pärast, mis nähtuvad tuvastatud vajakajäämistest kindlustandva teabe pakettides, kusjuures kindlustandva teabe pakettide puhul ületas allesjäänud veamäär olulisuse läve rohkem kui 60 % puhul 2024. aastal auditeeritud kindlustandva teabe pakettide väärtusest; rõhutab murega, et korraldusasutustel puudub pidev suutlikkus toetusesaajate deklareeritud kuludega seotud õigusnormide rikkumisi tulemuslikult ära hoida või tuvastada ning et see vähendab komisjoni võimalusi nende tööle tugineda;

90. on mures kontrollikoja tähelepaneku pärast, mille kohaselt oleksid auditeerimisasutused olnud võimelised ja pidanud avastama kontrollikoja poolt leitud vead oma kontrollide käigus; märgib, et seetõttu saab komisjon nende töö tulemustele vähem toetuda; rõhutab murega kontrollikoja tähelepanekut, mille kohaselt ei ole alates 2017. aastast selliste kindlustandva teabe pakettide osakaal, mille allesjäänud veamäär on üle 2 %, langenud alla 39 % kontrollikoja valimisse kuuluvatest kuludest, mis näitab, et auditeerimisasutuste töös esineb jätkuvalt puudusi, mida komisjoni ei ole oma kindlustandvas töös piisavalt käsitlenud; tunneb siiski heameelt selle üle, et komisjon käivitas tegevuskava, mille eesmärk

on parandada ametiasutuste avastamissuutlikkust ajavahemikul 2021–2027;

91. märgib, et kontrollikoda tuletas oma ülevaates 04/2025 „ELi ühtekuuluvuspoliitika tulevik: senised õppetunnid“ meelde pikaajalist probleemi, mis on seotud õigusraamistiku keerukusega, ning et normide ja menetluste lihtsustamiseks tehtud jõupingutustest hoolimata tekitab liidu õigusaktide keerukus ning riiklike ja piirkondlike nõuete kooseksisteerimine jätkuvalt märkimisväärset halduskoormust ja soodustab kõrget veamäära; tuletab siiski meelde olulist rolli, mida ühtekuuluvuspoliitika on etendanud majanduslike, sotsiaalsete ja territoriaalsete erinevuste vähendamisel ning lähenemise ja stabiilsuse edendamisel kogu liidus, näidates sellega oma lisaväärtust liidu maksumaksjate jaoks, mida saaks aga veelgi tugevdada püsivate puuduste kõrvaldamisega; märgib, et kuigi aruandekohustuste vähendamiseks on kasutusele võetud lihtsustatud kuluarvestus, on selle kasutamine endiselt piiratud, eriti ERFi puhul; tuletab meelde püsivaid puudusi liikmesriikide juhtimis- ja kontrollisüsteemides; seab kahtluse alla komisjoni väljapakutud kava tugineda rohkem riiklikele süsteemidele ja rõhutab, et need puudused tuleb kõrvaldada enne mis tahes sellise tulevase kulumudeli kasutuselevõttu järgmises mitmeaastases finantsraamistikus; rõhutab, et nii komisjoni kui ka liikmesriikide järelevalve- ja kontrollikohustused tuleb selgelt ja siduvalt kindlaks määrata enne rakendamise algust; on seisukohal, et komisjon ei tohiks tugineda üksnes liikmesriikide kontrollisüsteemidele, vaid peaks määratlema miinimumnõuded ja kontrollimehhanismid, sarnaselt nendega, mis on ette nähtud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, et vältida mis tahes mittevastavust riiklikele ja liidu eeskirjadele, nagu kontrollikoda on nõudnud.

92. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 22/2025 „Finantskorrektsioonid ühtekuuluvuspoliitikas“ esitatud leiud, mille kohaselt ei kohalda komisjon finantskorrektsioone nii, nagu ta peaks seda tegema, et kaitsta liidu eelarvet põhjendamatute kulutuste eest ühtekuuluvuspoliitikas, ning et hoolimata sellest, et ühtekuuluvuspoliitika kulutusi mõjutab aasta-aastalt märkimisväärne arv vigu, kulus komisjonil rohkem kui kümme aastat, et võtta 2025. aasta septembris vastu oma esimene finantskorrektsioon ajavahemikuks 2014–2020; juhib tähelepanu asjaolule, et korrigeerimismehhanismi reguleeriv õigusraamistik on keeruline, tõsiste puuduste hindamise suunised ja kriteeriumid ei ole piisavalt selged ning seda ei kohaldata järjepidevalt ning menetluse puhul puudub selgelt kindlaksmääratud ajakava;

93. märgib murega, et kontrollikoda tuvastas puudujääke ametiasutuste audititöö kavandamisel ja ettevalmistamisel, näiteks puudusi valimi moodustamise metoodikas ja mittetäielikke kontrollnimekirju;

94. tuletab meelde, et pärast eelarve täitmisele heakskiidu andmisega

seotud dokumentidele juurdepääsu taotlust, mis puudutas 30 ettevõtjaga sõlmitud lepinguid, pidi komisjon oma sisemiste andmesüsteemide piiratuse tõttu korraldama ulatusliku ja ressursimahuka tuvastustöö, mille tulemusel tuvastati sadu sarnaste või seotud nimedega üksusi; peab kiiduväärseks pingutusi, mida komisjoni talitused on teinud selleks, et reageerida kiirelt ja läbipaistvalt; tuletab lisaks meelde, et alates järgmisest mitmeaastasest finantsraamistikust peab komisjon kasutama andmekaeve- ja riskihindamisvahendis Arachne säilitatavaid andmeid keskse läbipaistvusveebisaidi jaoks, kusjuures liikmesriigid on kohustatud tagama automaatse juurdepääsu asjakohastele andmetele – kohustus, mida hakatakse kohaldama alates 2027. aastast ja mille alast ettevalmistustööd on komisjon juba alustanud; nõuab tungivalt, et komisjon rakendaks koostalitlevat süsteemi, mis võimaldaks uue mitmeaastase finantsraamistiku alguses rahaliste vahendite jälgimist Euroopa tasandil;

95. märgib, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes 24/2025 „Ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahendid. Rahaliste vahendite ringluse efekt saavutati osaliselt“, et kuigi üks ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahendite eeliseid toetuste ees on see, et tagasisaadavaid vahendeid saab kasutada selleks, et toetada täiendavaid vahendite lõplikke saajaid, mis toob kaasa avaliku sektori rahastuse tõhusama kasutamise, taaskasutatakse rahastamiskõlblikkuse perioodidel reaalselt vaid piiratud osa tagasisaadavatest vahenditest, osaliselt aktsepteeritavatel põhjustel, näiteks investeeringute pikaajalise olemuse tõttu; märgib, et pärast rahastamiskõlblikkuse perioodi taaskasutatakse tagasisaadavaid vahendeid üldiselt ühtekuuluvuse eesmärkidel, kuid piirangutega; taunib asjaolu, et taaskasutamise kohustust käsitlev õigusraamistik ei ole piisavalt selge ja on mitmetähenduslik ning et komisjonil puudub sellest ülevaade, mistõttu on ka liikmesriikide korraldusasutuste tavad üksteisest erinevad;

96. tunneb muret kontrollikoja tähelepaneku pärast, mille kohaselt on ühtekuuluvuspoliitika fondide (ERF, Ühtekuuluvusfond ja ESF+) puhul, mis moodustasid üle 90 % ühissätete määruse 2021.–2027. aasta eelarve jagatud täitmise alla kuuluvatest fondidest, kasutusmäär endiselt madal; märgib, et kui kontrollikoda võrdles nende kasutamist (eelmaksed ja vahemaksed) eelmise programmitöö perioodiga, oli selle kolme fondi üldine kasutusmäär 2024. aasta lõpuks vaid 5 %, samas kui eelmise mitmeaastase finantsraamistiku samas ajapunktis (2017. aasta lõpus) oli see 14 %; rõhutab, et praeguse programmitöö perioodi rakendamine on toimunud erakordselt keerulises olukorras, mida iseloomustavad järjestikused kriisid, inflatsioonisurve, tarneahela häired ning muutuvad geopoliitilised ja majanduslikud tingimused; tunnistab samas, et 2021.–2027. aasta programmid võeti vastu seitse kuud hiljem kui programmitöö perioodil 2014–2020 ning et 2014.–2020. aasta programmide eelmaksete määrad olid kõrgemad ja need

tasaarvestati muul ajal kui praeguses mitmeaastases finantsraamistikus; märgib sellega seoses, et ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja ESF+ kasutusmäär võrreldavas rakendusetapis (2017. aasta juuni lõpus) oli 3,49 %, mis on võrreldav 2024. aasta lõpu määraga; märgib murelikult, et kuna perioodi 2021–2027 mitmeaastase finantsraamistiku aluseks olevate kulude rahastamiskõlblikkuse perioodi lõpp[9] ja lõppmakse tegemise tähtaeg on üks aasta varem kui eelmisel programmitöö perioodil, suureneb surve liidu vahendite kasutamiseks veelgi;

97. väljendab muret selle pärast, et 2024. aastal suurenes komisjoni prognoositud kulukohustuste vabastamine ajavahemikul 2025–2027 8,8 miljardi euroni võrreldes 2023. aasta prognoosiga, milleks oli samal perioodil 8,1 miljardit eurot, ning et prognoositud kulukohustuste vabastamine suurenes peamiselt praeguse mitmeaastase finantsraamistiku ühtekuuluvusprogrammide ja EAFRD tõttu; märgib, et EAFRD kulukohustuste vabastamine toimub eeldatavasti siis, kui eelmise mitmeaastase finantsraamistiku programmid 2026. aastal lõppevad, samas kui 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ühtekuuluvusprogrammidega kaasneb märkimisväärne kulukohustuste vabastamise oht alates 2027. aastast;

98. tuletab meelde, et 2024. aastal jõustus mitu ühtekuuluvuspoliitika ja õigusraamistiku muudatust, nimelt Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja piirkondlik erakorraline ülesehitustoetus (RESTORE); rõhutab nende vahendite tähtsust liidu konkurentsivõime suurendamisel ja loodusõnnetuste tagajärgedega tegelemisel; kordab siiski, et pidevad muudatused ühtekuuluvuspoliitika raamistikus põhjustavad õiguslikku ebakindlust ja ebastabiilsust ning võivad kahjustada pikaajalisi struktuurse ühtekuuluvuse eesmärke, milleks on erinevuste vähendamine kogu liidus; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika vajab stabiilset õigusraamistikku, et tagada toetusesaajatele prognoositavus;

99. kordab oma sügavat muret ebaproportsionaalse mõju pärast, mida Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda avaldab jätkuvalt liidu idapoolsetele piirkondadele, mis piirnevad Venemaa ja Valgevenega; juhib tähelepanu kuludele, mida need piirkonnad kannavad oma ühise piiri tõttu vaenulike naaberriikidega, eelkõige vastavate liikmesriikide vajadusele suunata avaliku sektori vahendeid üha enam julgeolekusse, kaitsesse ja valmisolekusse, samas kui nende ressursid on järsult vähenenud majandustegevuse, piiriülese kaubanduse ja muu kaubavahetuse häirete tõttu; on lisaks mures liidu rahalise toetuse vähenemise pärast, mida mõned piirialad on praegusel programmitöö perioodil kogenud ühtekuuluvusfondide muutmise tõttu, eelkõige ERFi vahendite pärast, mis olid algselt ette

---

9 Määruse (EL) 2021/1060 artikli 63 lõige 2.

nähtud piiriüleseks koostööks Venemaa ja Valgevenega, ning vahendite pärast, mis jaotati ümber 2025. aasta ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise raames;

100. rõhutab, et territoriaalne ühtekuuluvus nõuab kohaliku majandusliku vastupanuvõime tugevdamist, näiteks säästva turismi, kultuuriväärtuste kaitse, noorte tööhõive ja kutseoskuste arendamise kaudu, muu hulgas keskkonnahoidliku ülesehitamise, energiatõhususe ja elanikkonnakaitse teenuste valdkonnas; rõhutab liidu ühtekuuluvuspoliitika tähtsust liidu piirkondade majandusliku ja territoriaalse lähenemise ja arengu jaoks ning Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise toetamiseks; rõhutab vajadust kaitsta juurdepääsu esmatähtsatele teenustele maapiirkondades ja äärealadel ning kutsub komisjoni üles hindama, kas liidu kulutused aitavad tulemuslikult vähendada rahvastikukao põhjustatavat survet;

101. rõhutab, et teatavad piirkonnad, sealhulgas Vahemere ranniku- ja sisemaaterritooriumid, puutuvad üha enam kokku kliimaga seotud riskidega, nagu tormid, üleujutused, rannikuerosioon ja põuastress; rõhutab, et ennetus- ja kohanemismeetmed on olemuselt kulutõhusamad kui katastroofijärgne ülesehitustöö; rõhutab vajadust koondada investeeringud riskide ennetamisse, hüdroloogilisse ohutusse, nõlvade stabiilsusesse, looduspõhistesse lahendustesse ja kliimamuutustele vastupanuvõimelisse taristusse, sealhulgas kestlikesse sadamatesse, ühendvedudepõhisesse logistikasse, raudteeühendusse ja vastupidavatesse veesüsteemidesse, lekete vähendamisse, vastupanuvõimelisse niisutusse ja arukasse veemajandusse, et tagada kiired ja mõõdetavad tulemused vastupanuvõime valdkonnas, suurendada territoriaalset vastupanuvõimet ja kaitsta liidu kulutuste tulemuslikkust;

102. rõhutab komisjoni siseauditi talituse soovitust, mille ta esitas oma 2024. aastal eelarve jagatud täitmise raames rakendatavate vahendite kindluse andmise protsesside kohta tehtud auditis ning mille kohaselt tuleb regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadi ning merendus- ja kalandusasjade peadirektoraadi ühtset auditistrateegiat ajakohastada, kuna teatavad elemendid ei ole piisavalt selged või ei olnud programmitöö perioodi selles etapis piisavalt välja arendatud; võtab ühtlasi teadmiseks siseauditi talituse soovituse, mille kohaselt peab regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, kes rakendab ELi Solidaarsusfondi samuti eelarve jagatud ja kaudse täitmise raames, veelgi parandama oma ülesehitust ja tulemuslikku haldamist;

103. märgib, et pärast niisuguse raamistiku[10] loomist, mis käsitleb vähendamist ja tagasinõudmist, kui esineb liidu finantshuve kahjustav kelmus, pettus, korruptsioon või huvide konflikt, mida

---

10 C/2024/4618, IV lisa.

liikmesriik ei ole kõrvaldanud, tegi komisjon esimese sellise vähendamise 8. mail 2025, kui ta võttis OLAFi soovituse alusel vastu oma esimese rakendusotsuse, millega vähendati Slovakkiale antavat toetust 1,225 miljoni euro võrra õigusnormide kõrvaldamata rikkumise tõttu; võtab siiski teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 26/2025 esitatud järelduse, mille kohaselt puudub komisjonil mehhanism, mille abil jälgida, kas summad, mille tagasinõudmiseks on liikmesriikide kohtud andnud kriminaalmenetluse raames korralduse, makstakse ka tegelikult täielikult liidu eelarvesse tagasi;

104. väljendab sügavat muret õigusriigi olukorda käsitlevas 2025. aasta aruandes esitatud leidude pärast, mis puudutavad õigusriigi olukorda Ungaris, eelkõige püsivaid ja süsteemseid probleeme kohtusüsteemis ja meediasektoris; märgib murega, et madalama astme kohtutes ei ole parandatud kohtuasjade jaotamise läbipaistvust ning et kohtusüsteemis jätkub teatavatele kohtunikele põhjendamatu surve avaldamine, eelkõige seoses sisearuteludega kohtusüsteemi sõltumatusega seotud põhiküsimuste üle; märgib ühtlasi murega, et 2024.–2025. aasta riikliku korruptsioonivastase strateegia rakendamine ei ole toimunud ajakava kohaselt, kuna korruptsioonikuritegude eest süüdimõistmiste arv on vähenenud, puuduvad edusammud suurkorruptsiooni valdkonnas heade tulemuste saavutamisel ning Ungari ametialase aususe amet teatab pidevalt takistustest oma järelevalveülesannete tulemuslikul täitmisel;

105. kordab oma tõsist muret komisjoni 13. detsembri 2023. aasta otsuse pärast, milles järeldati, et Ungari valitsus on täitnud harta nõuded seoses kohtusüsteemi sõltumatusega, ja tühistati sellega seotud programmidele rahaliste vahendite väljamaksmise peatamine, mille tulemusel on Ungaril õigus saada ligikaudu 10,2 miljardit eurot ühissätete määrusega reguleeritud eri fondidest; tuletab meelde, et 25. märtsil 2024 esitas Euroopa Parlament Euroopa Kohtule hagi, et kontrollida komisjoni otsuse õiguspärasust ja tagada õiguskindlus õigusriigi mehhanismi rakendamisel; märgib, et kuigi Euroopa Liidu Kohtu lõplik otsus on veel tegemata, tegi kohtujurist 12. veebruaril 2026 ettepaneku, et Euroopa Kohus tühistaks komisjoni otsuse, millega tühistati Ungarile rahaliste vahendite väljamaksmise peatamine;

106. märgib, et Ungari valitsusele ettenähtud 19,8 miljardi euro suurusest eraldisest, mis ühissätete määruse alusel algselt põhiõigustega seotud probleemide tõttu blokeeriti, oli 2026. aasta jaanuari seisuga blokeeritud veel vaid 7,6 miljardit eurot; märgib lisaks, et õigusriigi tingimuslikkuse määruse alusel algselt õigusriigi ja korruptsiooniga seotud probleemide tõttu blokeeritud 6,4 miljardist eurost vabastati 2024. aasta lõpus 1 miljard eurot ja 2025. aasta lõpus veel 1,1 miljardit eurot; väljendab sügavat muret selle pärast, et kuigi õigusriigi olukord halveneb jätkuvalt ja korruptsioon lokkab Ungari

juurdunud oligarhiliste võrgustike kaudu, siis õigusriigi ja korruptsiooniprobleemide tõttu endiselt külmutatud liidu rahaliste vahendite summa väheneb ning sellest tulenevalt väheneb pidevalt ka komisjoni surve sellele, et Ungari viiks ellu reforme;

107. võtab teadmiseks Ungari valitsuse 28. ja 29. märtsi 2025. aasta taotlused paigutada 545 miljonit eurot kahest ühtekuuluvusprogrammist ümber Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) uutele prioriteetidele, neist 395 miljonit eurot vahenditest, mis on külmutatud, kuna ei ole täidetud hartas sätestatud horisontaalne eeltingimus; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et komisjon kiitis 25. septembril 2025 heaks muudatused, millega vaatamata sellele, et harta nõuete täitmata jätmise tõttu blokeeriti taas uute STEPi prioriteetide kulude hüvitamine, anti Ungari valitsusele siiski juurdepääs 317,3 miljoni euro suurusele eelmaksele; kinnitab, et külmutatud assigneeringute ümberjaotamine või ümberpaigutamine teiste programmide või eesmärkide alla annaks valitsustele, kes ei austa liidu väärtusi ega täida kohustust kaitsta liidu finantshuve, märku sellest, et kaotatud vahendeid on võimalik mujal korvata; tuletab meelde oma seisukohta, et tingimuslikkuse määruse alusel või horisontaalsete eeltingimuste täitmata jätmise tõttu peatatud vahenditega seotud programme ei tohiks olla võimalik muuta, samuti ei tohiks olla lubatud selliseid vahendeid ümber paigutada; kutsub seetõttu komisjoni üles kasutama oma algatusõigust ja tegema ettepanekuid meetmete kohta, et kõrvaldada liidu õigusraamistikus esinevad lüngad, mis võivad anda valitsustele võimaluse kanda üle rahalisi vahendeid, mis on peatatud õigusriigi või muude hartast tulenevate kohustuste rikkumise tõttu, ning tagama, et mis tahes tulevased rahastamisvahendid oleksid möödahiilimiskindlad;

108. märgib, et börsil noteeritud Ungari naftakeemiakonglomeraati MOL Plc kontrollitakse sisuliselt Ungari valitsusega seotud nn avalikes huvides tegutseva kolme usaldusfondi kaudu, millest igaühele kuulub 10 % osalus; tuletab meelde, et nõukogu 15. detsembri 2022. aasta rakendusotsusega (EL) 2022/2506 keelatakse komisjonil võtta otsese või kaudse eelarve täitmise raames Ungari avalikes huvides tegutseva usaldushalduse ja või selle hallatavate üksuste suhtes uusi juriidilisi kohustusi; märgib murega, et pärast kõnealuse otsuse vastuvõtmist näib komisjoni ja MOLi vahel olevat sõlmitud vähemalt üks rahastamisleping; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et ta uurib seda küsimust, ning ootab, et komisjon esitaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile viivitamata selge selgituse selle kohta, kuidas oli võimalik sellisele kohustusele alla kirjutada;

109. märgib, et Ungari valitsus peaks saama SAFE-rahastamisvahendist suuruselt kolmanda eraldise summas 16,2 miljardit eurot, et toetada suuri kaitsetööstusesse tehtavaid investeeringuid; tuletab meelde, et kui liidu finantshuvide kaitse suhtes on kahtlusi, on komisjonil õigus

SAFE-rahastamisvahendi raames riiklike kaitseinvesteeringute kavade heakskiitmisest keelduda; märgib, et Ungari valitsus müüs hiljuti kontrolliva 75 %+ 1 häälega enamusosaluse oma riigi kaitsetööstuse valdusühingus ettevõttele 4iG, mida peetakse üldiselt valitsusele lähedaseks ettevõtteks; hoiatab tungivalt, et võttes arvesse õigusriigi olukorra jätkuvat halvenemist, püsivat korruptsiooniohtu ja süsteemseid puudusi järelevalves, nagu eespool kirjeldatud, ei saa liidu finantshuve pidada piisavalt kaitstuks, kui SAFE-rahastamisvahendi summad makstakse Ungari valitsusele välja ilma, et kehtestataks vähemalt ranged tingimused, mis peavad olema täidetud enne väljamaksmist;

110. rõhutab murega, et pärast õigusriigi olukorda käsitlevat 2024. aasta aruannet on Slovakkia võtnud vastu mitu karistusseadustiku muudatust, mis kiideti heaks 2024. aasta teisel poolel, sealhulgas korruptsioonivastaste eriüksuste, riikliku kriminaalameti ja eriprokuratuuri sulgemine, mis tõi kaasa viivitused teistele organitele üle antud uurimistes ja korruptsioonijuhtumite arvu märkimisväärse vähenemise; võtab murega teadmiseks Slovakkia valitsuse kava asendada praegune rikkumisest teatajate amet institutsiooniga, mille esimehe nimetaks ametisse otse Euroopa Parlamendi spiiker, sest sellega kaasneb oht, et amet politiseerub, selle töö viiakse kooskõlla valitsuse prioriteetidega ning vähendatakse rikkumisest teatajate kaitset ja kontrolli selle üle, kuidas valitsus liidu vahendeid haldab; rõhutab, et selline sündmuste käik tähendab suuremat ja märkimisväärset ohtu liidu eelarve usaldusväärsele finantsjuhtimisele; rõhutab, et õigusriigi tingimuslikkuse määrus ei piirdu viimase abinõuna võetavate meetmetega, vaid võimaldab ka varajast tegutsemist koos osalise peatamisega siis, kui tehakse kindlaks õigusriigi rikkumised, mis liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist tõsiselt ohustavad; toetab täielikult komisjoni otsust ning kutsub komisjoni üles alustama tingimuslikkuse mehhanismi rakendamist ja algatama selles küsimuses rikkumismenetluse;

111. märgib sellega seoses, et pärast eelarvekontrollikomisjoni lähetust 26.–28. mail 2025 Bratislavasse tegid Slovakkia peaminister ja Riiginõukogu liikmed põhjendamatuid avalikke avaldusi, mille tagajärjel missiooni juhti ähvardati ja ta vajas seetõttu politsei kaitset; on seisukohal, et sellised vahejuhtumid illustreerivad veelgi enam halvenevat õigusriigi keskkonda ja ohte, mida see liidu finantshuvidele põhjustab;

112. taunib asjaolu, et kodanikuühiskonna analüüsi kohaselt langeb enamik õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes esitatud soovitustest kokku juba varem esitatud soovitustega; on seisukohal, et see tekitab muret selle pärast, kas liikmesriigid võtavad soovitusi piisavalt tõsiselt ja kas komisjon avaldab piisavat survet, et tagada nende tulemuslik rakendamine; rõhutab, et paljudel õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes loetletud puudustel on liidu eelarve

usaldusväärsele finantsjuhtimisele otsene mõju, ning peab seetõttu oluliseks, et eelarvekontroll annaks käegakatsutavaid ja mõõdetavaid tulemusi; kutsub seetõttu komisjoni üles muutma oma iga-aastastes õigusriigi olukorda käsitlevates aruannetes esitatud riigipõhised soovitused konkreetseteks vahe-eesmärkideks, mida liikmesriigid peavad süstemaatiliselt järgima, ning käivitama tingimuslikkuse määruse, kui aruande sammaste raames tuvastatud süstemaatilised õigusriigi rikkumised on piisaval määral seotud liidu eelarve kaitsmisega;

113. võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et peasekretariaat koordineerib tingimuslikkuse määruse kolme eri vahendi, st õigusriigi olukorda käsitleva aruande, taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühissätete määruse horisontaalsete eeltingimuste kasutamist, et tagada kõigi programmide, vahendite ja liikmesriikide vaheline järjepidevus, ning et iga vahendi rakendamise eest vastutab kindel talitus ja sellesse töösse kaasatakse ka muud asjassepuutuvad talitused; märgib lisaks, et õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat (DG JUST) ja peasekretariaat juhivad ühiselt õigusriigi olukorda käsitleva aruandega seotud tööd, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat (DG EMPL) juhib harta horisontaalse eeltingimusega seotud tööd, reformide ja investeeringute rakkerühm juhib koos majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadiga (DG ECFIN) taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud tööd ning eelarve peadirektoraat (DG BUDG) juhib tingimuslikkuse määrusega seotud tööd; kutsub komisjoni üles täiendavalt selgitama kõigi otsustajate rolli nendes menetlustes; rõhutab, et kuigi paberil on olemas kindel raamistik, võiks menetluste praktilist kohaldamist veelgi tõhustada; peab kahetsusväärseks, et komisjon on seni esitanud vaid minimaalsel määral teavet ilma põhiliste üksikasjadeta ega ole isegi pärast Euroopa Parlamendi taotlust edastanud täielikku dokumentatsiooni; rõhutab, et kiire, kõikehõlmav ja ennetav teabevahetus on väga oluline, et Euroopa Parlament saaks täita oma eelarvealaseid ja järelevalvekohustusi tulemuslikult ning et kodanikud säilitaksid usalduse liidu institutsioonide vastu ja säiliks ELi kui terviku usaldusväärsus;

114. peab kahetsusväärseks, et komisjonil kulus üle kahe aasta, et algatada Malta suhtes rikkumismenetlus selle eest, et ta ei kohaldanud interneti hasartmängude valdkonnas liidu õigust; märgib tõsise murega, et Malta õigusaktide tõttu, mis takistavad teistes liikmesriikides tehtud kehtivate kohtuotsuste täitmist, ei ole ligikaudu 100 000 liidu kodanikul, kellel on tagasimakse saamise õigus, olnud võimalik õiguskaitset saada; märgib lisaks, et mitu Maltal litsentsitud hasartmänguettevõtjat on hakanud kandma oma vara üle teistesse üksustesse, mis seab ohtu tuhandete kohtuotsuste tulemusliku täitmise ja seda isegi juhul, kui vaidlustatud õigusakt kehtetuks tunnistatakse; peab sellega seoses äärmiselt kahetsusväärseks, et komisjon rikkumismenetluse algatamisega viivitas;

115. tuletab meelde kontrollikoja eriaruande „Tervishoiuvaldkonna digiüleminek“ järeldusi, milles tõdeti, et liidu toetus liikmesriikidele tervishoiusüsteemide digiülemineku edendamisel on olnud üldiselt tulemuslik; võtab siiski teadmiseks, et liikmesriikidel on olnud raskusi selleks eraldatud liidu vahendite kasutamisel, ning peab kahetsusväärseks, et kuigi komisjon jälgib liikmesriikide edusamme tervishoiuvaldkonna digiülemineku, ei ole tal veel põhjalikku ülevaadet sellest, kuidas liidu vahendeid selle tegevuse toetamiseks kasutatakse; kutsub komisjoni üles kontrollikoja soovitusi täielikult rakendama, eelkõige parandades liikmesriikidele antavaid suuniseid, tugevdades digitaalseks tervishoiuks kasutatavate liidu vahendite seiret ja tulemuspõhist järelevalvet ning tagades, et digitaalsesse tervishoidu tehtavate investeeringute puhul järgitakse kõrgeimaid andmekaitse, küberturvalisuse ja koostalitlusvõime standardeid;

116. tunnistab, et programm „EL tervise heaks“ on andnud panuse programmi „InvestEU“ liidu tagatisega segarahastamise kaudu, kaasates seeläbi täiendavaid investeeringuid; võtab eelkõige teadmiseks 110 miljoni euro suuruse panuse programmi „InvestEU“ lisatoetuse kaudu, millega toetatakse Euroopa Investeerimispanga (EIP) investeeringuid meditsiiniliste vastumeetmetega seotud uuenduslikesse bioteaduse projektidesse; rõhutab, kui oluline on tagada läbipaistvus, tõhus koordineerimine riiklike ja liidu rahastamisvahenditega ning laialdane juurdepääs liikmesriikide jaoks, et need investeeringud annaksid suurt Euroopa lisaväärtust ja tugevdaksid liidu tervishoiusüsteemide vastupanuvõimet; tuletab meelde, kui oluline on investeerida meditsiinialasesse innovatsiooni ja tehnoloogiasse Euroopa tasandil ning tugevdada koostööd teadusasutuste, erasektori meditsiiniettevõtete ja avaliku sektori asutuste vahel, et avalikke huve paremini teenida;

117. peab kahetsusväärseks komisjoni otsust lõpetada tervishoiusektorit toetavad tegevustoetused, mis moodustasid 2024. aastal veidi üle 1 % programmi „EL tervise heaks“ eelarvest; märgib, et need muudatused on nõrgendanud järjepidevat panust Euroopa rahvatervise eesmärkide saavutamisse; rõhutab prognoositavate ja stabiilsete toetusmehhanismide tähtsust tervishoiu valdkonnas tegutsevate sidusrühmade ja kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks; soovitab, et tulevane rahastamine põhineks jätkuvalt selgetel kriteeriumidel, milleks on Euroopa lisaväärtus, läbipaistvus, poliitiline neutraalsus ja mõõdetav mõju, et tagada vahendite suunamine sinna, kus need toovad patsientidele ja tervishoiusüsteemidele suurimat kasu; rõhutab sidusrühmade ja kodanikuühiskonna osalejate rolli liidu tervishoiupoliitika eesmärkide saavutamisele ja rakendamisele kaasaaitamisel;

118. märgib, et komisjon eraldas 2024. aastal 8 miljonit eurot ja 2025. aastal 20,9 miljonit eurot projektikonkurssidele liidu küsimusi käsitleva sisu tootmiseks uudistemeedia organisatsioonide konsortsiumide poolt, ning et kolm meediakonsortsiumi saavad

praegu liidult rahalisi vahendeid; tuletab meelde, et vaba, sõltumatu ja pluralistlik ajakirjandus on demokraatliku vastutuse nurgakivi; on seisukohal, et liidu toetus meediale võib aidata tugevdada meedia mitmekesisust ja informeeritud avalikku arutelu kogu liidus, tingimusel et toimetuste täieliku sõltumatuse ja läbipaistvuse tagamiseks on kehtestatud ranged kaitsemeetmed; rõhutab, kui oluline on läbipaistvus kogu meediaorganisatsioonidele antava rahalise toetuse, sealhulgas toetuste, lepingute ja kaudse rahastamise puhul, ning et selline teave peaks olema kergesti kättesaadav ja selgelt esitatud;

119. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei olnud teinud juhtprogrammide „Erasmus+“, Euroopa solidaarsuskorpuse ja programmi „Loov Euroopa“ vahehindamisi enne õiguslikult kindlaks määratud tähtaega; rõhutab, et hindamised peaksid olema aluseks nii praeguse kui ka tulevase programmitöö perioodi otsuste tegemisele;

Soovitused

120. kutsub komisjoni üles järgima kontrollikoja aastaaruandes esitatud soovitusi, tagamaks, et:

   i) auditeerimisasutused tugevdaksid oma kontrollimise ja vigade avastamise suutlikkust, kontrollides, et nad kavandaksid asjakohaselt oma valimi moodustamist, kinnitaksid, et vastavus rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidele on tõendatud ning säilitaksid kontrolljälje tagamiseks nõuetekohase dokumentatsiooni;

   ii) kui programmides on tuvastatud süstemaatilisi puudusi ja on kehtestatud kindlamääraline korrektsioon, ei kasutaks liikmesriikide ametiasutused kindlamääralist korrektsioonimehhanismi ettekäändena selleks, et vältida oma kohustust kontrollida kulude rahastamiskõlblikkust enne nende komisjonile deklareerimist, ning vajaduse korral toetused tagasi nõuda;

121. palub komisjonil ühtlasi teha järgmist:

   i) jätkuvalt käsitleda süsteemset probleemi, mis seisneb selles, et liikmesriikide tasandil ei avastata ühtekuuluvuspoliitika kulutustes tehtud vigu; selleks tuleb rakendada tulemuslikult tegevuskava, mille eesmärk on suurendada avastamissuutlikkust liikmesriikide ja komisjoni tasandil;

   ii) tugevdada veelgi suuniseid, koordineerimist ja järelevalvet, et tagada suurem õiguskindlus ja tagasisaadavate vahendite tõhusam taaskasutamine kõigis liikmesriikides;

   iii) teha tihedat koostööd liikmesriikidega, eelkõige nendega, kes seisavad silmitsi struktuuriliste või suutlikkusalaste

piirangutega, et pakkuda tehnilist abi, halduskorra lihtsustamist ja piisavat paindlikkust rakendamisel, et tagada ühtekuuluvusfondide täielik ja tulemuslik kasutamine;

iv) töötada välja metoodika, et mõõta Euroopa Prokuratuuri ja OLAFi juurdluste üldist finantsmõju, sealhulgas summasid, mis on sisse nõutud pärast liikmesriikide kohtute otsuseid kriminaalmenetluses, ning saada liikmesriikidelt korrapäraselt teavet vara tagasivõitmise ja liidu eelarvesse tagastatud osa kohta, nagu kontrollikoda on soovitanud;

v) siduda õigusriigi olukorda käsitleva aruande soovitused asjaomase liikmesriigi konkreetsete meetmete rakendamisega, et avaldada suuremat mõju ja aidata kaitsta liidu finantshuve; Euroopa Parlament viitab sellega seoses soovitustele Euroopa Parlamendi 18. juuni 2025. aasta resolutsioonis, mis käsitleb komisjoni 2024. aasta aruannet õigusriigi kohta;

vi) tõhustada järelevalvet horisontaalsete ja temaatiliste eeltingimuste üle kõigis liikmesriikides, et teha kindlaks võimalikud ohud liidu eelarve kaitsmisele ning tagada suurem läbipaistvus ja sidusrühmade osalemine selle vahendi kohaldamises;

vii) viia õigusriigi olukorda käsitlev aruanne igati kooskõlla tingimuslikkuse määrusega ja anda õigusriigi rikkumiste kohta üksikasjalikumat teavet, mida saab kasutada tingimuslikkuse määruse kohaldamisel sisendina;

viii) kasutada oma algatusõigust ja teha ettepanekuid meetmete kohta, et kõrvaldada liidu õigusraamistikus esinevad lüngad, mis võivad anda valitsustele võimaluse kanda üle rahalisi vahendeid, mis on peatatud kooskõlas õigusriigi tingimuslikkuse määrusega või horisontaalsete eeltingimuste täitmata jätmise tõttu, ning tagada, et mis tahes tulevased rahastamisvahendid sisaldavad piisavaid kaitsemeetmeid neist möödahiilimise vastu;

ix) hinnata kiirkorras uuesti õigusriigi olukorra halvenemist ja riske liidu eelarvele Ungaris ning võtta kõik vajalikud meetmed kooskõlas tingimuslikkuse määrusega ja muude kättesaadavate vahenditega, nagu muu hulgas liidu rahaliste vahendite täielik peatamine;

x) viia läbi järelhindamine ühtekuuluvuspoliitika muudatuste finantsmõju kohta idapoolsetele piirialadele, eelkõige ERFi vahendite kohta, mis olid algselt ette nähtud piiriüleseks koostööks Venemaa ja Valgevenega, ning vahendite kohta, mis jaotati ümber 2025. aasta ühtekuuluvuspoliitika vahehindamise raames, mis hõlmaks seda, millises ulatuses on algselt Venemaa ja/või Valgevenega ühist piiri jagavatele

piirkondadele ette nähtud liidu vahendid lõpuks neisse piirkondadesse jäänud või vastupidi mujale suunatud, jagada oma hinnangut eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga ning teha kiiresti ettepanek anda nendele piirkondadele sihipärast rahalist toetust, et võidelda Venemaa agressioonisõja ebaproportsionaalse mõjuga, sealhulgas heastada praegusel programmitöö perioodil tehtud muudatuste tõttu tekkinud kahju;

xi) kaaluda veel kord ühtse auditi lähenemisviisi kasutamist, kuni liikmesriikide korraldus- ja auditeerimisasutustes tuvastatud puudused on kõrvaldatud;

xii) tagada tegevustoetuste andmine programmi „EL tervise heaks“ raames;

Loodusvarad ja keskkond

122. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 „Loodusvarad ja keskkond“ programmide eelarve oli 64,4 miljardit eurot (33,7 % liidu eelarvest), mis jagunes järgmiselt: 59,2 % neist kuludest läks Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondile (EAGF) – otsetoetused (38,1 miljardit eurot), millele järgnesid EAFRD (15,5 miljardit eurot, 24,0 %), Õiglase Ülemineku Fond (6,2 miljardit eurot, 9,5 %), Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (EAGF) – turuga seotud kulud (2,7 miljardit eurot, 4,1 %), merendus ja kalandus (1,3 miljardit eurot, 2,0 %), keskkond ja kliima (LIFE) (600 miljonit eurot, 0,9 %) ning muud kulud (200 miljonit eurot, 0,3 %);

123. rõhutab, et 2024. aastal moodustas ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) suurima osa (87,3%) loodusvarade ja keskkonna valdkonna liidu kulutustest. tuletab meelde, et 2024. aasta oli 2023.–2027. aasta ÜPP uue rakendamismudeli (kus maksete arvutamiseks kasutatakse liikmesriikidega strateegiakavades kokku lepitud tulemuspõhiseid elemente) teine aasta;

124. märgib, et 2024. aasta lõpus ulatus EAFRD-st 2023.–2027. aastal makstav summa 6,3 miljardit euroni (2023. aastal 700 miljonit eurot), mille kasutusmäär oli 9,5% (2023. aastal 1%); rõhutab, et hilinenud maksed õõnestavad põllumajandustootjate sissetuleku stabiilsust; märgib õiglase ülemineku fondi 32 % kasutusmäära; võtab murega teadmiseks madala kasutusmäära Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondis (EMKVF), mis ulatus 2024. aasta lõpuks vaid 3 %ni;

125. võtab teadmiseks, et kontrollikoda analüüsis 228 tehingust koosnenud valimit, mis hõlmas kõiki mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi kulutusi 19 liikmesriigis ja Ühendkuningriigis; märgib murega, et kontrollikoja hinnangul on selle rubriigi veamäär 2,6 % (2023. aastal 2,2 %); märgib lisaks, et kontrollikoda leidis kaheksa kvantifitseeritavat viga (st vead, millel on otsene finantsmõju liidu

eelarvele) maaelu arengu valdkonnas ja kaheksa viga ökokavade tehingutes (ökokavad on 2023.–2027. aasta ÜPP raames kasutusele võetud uus sekkumisliik, mille eesmärk on toetada põllumajandustavasid, et aidata saavutada kliima- ja keskkonnaeesmärke ning parandada loomade heaolu), kolm viga otsetoetustes (v.a ökokavad), kaks viga turumeetmetes ja ühe vea EMKVFi raames eelarve jagatud täitmisega seotud tehingus; märgib, et kontrollikoda tuvastas ka 19 muud nõuetele vastavusega seotud probleemi, millel ei olnud liidu eelarvele finantsmõju;

126. võtab teadmiseks kontrollikoja vigade liigituse: haldusvead moodustasid 44 % vigadest, toetuskõlbmatuse probleemid 28 %, põllumajanduse keskkonna-, kliima- ja ökokavade kohustuste mittetäitmine 16 % ning pindala või loomade kohta ebatäpse teabe esitamine 12 %;

127. väljendab muret selle pärast, et kontrollikoda leidis 13 kvantifitseeritavat viga, mille puhul oli liikmesriikide ametiasutustel piisavalt teavet, et neid vigu ära hoida, avastada või parandada enne kulude heakskiitmist ning kui liikmesriikide ametiasutused oleksid kogu nende käsutuses olnud teavet asjakohaselt kasutanud, oleks selle rubriigi hinnanguline veamäär olnud 2,2 protsendipunkti võrra väiksem;

128. juhib tähelepanu vajadusele lihtsustada, edasi arendada ja edendada digivahendeid ning tugevdada kontrolle, et vähendada rahastamiskõlbmatute kulude taset; rõhutab, kui oluline on vähendada põllumajandustootjate halduskoormust, et tugevdada usaldusväärset finantsjuhtimist;

129. on rahul kontrollikoja järeldusega, et ÜPP otsetoetused, välja arvatud ökokavad, ei sisaldanud 2024. aastal olulisi vigu; võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et see kinnitab ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi (IACS) suurt osatähtsust vigade riski ennetamisel ja vähendamisel, kuna otsetoetusi haldab iga liikmesriik IACSi kaudu, mis ühendab omavahel põllumajandusettevõtete, toetusetaotluste, loomaregistrite ja põllumajandusmaa andmebaasid;

130. tuletab meelde, et 2023.–2027. aasta ÜPP tulemuspõhise mudeli kohaselt kehtestavad liikmesriigid kooskõlas liidu üldise raamistikuga normid, mida lõplikud toetusesaajad peavad järgima, ning komisjon keskendub tingimuste täitmise tagamiseks liikmesriikide kehtestatud juhtimissüsteemide tulemuslikkusele ja nõuetekohasele toimimisele, mitte aga enam üksikutele tehingutele; tuletab lisaks meelde, et 2023.–2027. aasta ÜPP puhul on liikmesriigid kohustatud esitama komisjonile aruande poliitika tulemuslikkusega seotud väljundite ja tulemusnäitajate, mitte kontrollistatistika kohta; võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruandes 07/2024 „Õigusnormide vastaselt tehtud kulutuste tagasinõudmine Euroopa Komisjoni poolt“ esitatud tähelepaneku, et

põllumajanduskulude tagasinõudmine on olnud suhteliselt edukas, mis on osaliselt tingitud nn 50–50 reeglist, mis motiveeris liikmesriike vahendeid tagasi nõudma; märgib, et seda reeglit on 2023.–2027. aasta ÜPP raames muudetud ja kontrollikoda hoiatas, et see võib kaasa tuua põllumajanduskulude tagasinõudmise määra vähenemise;

131. võtab teadmiseks komisjoni vastused kontrollikojale, et ta on seisukohal, et sertifitseerimisasutuste audititöö on jätkuvalt ÜPP strateegiakavade kohaste kulutuste kindluse tagamise põhielement; märgib lisaks, et 2023.–2027. aasta ÜPP puhul peavad liikmesriigid esitama komisjonile oma kinnituspaketid, sh uue aasta tulemusaruanded ning sertifitseerimisasutuse arvamuse ja aruanded, mida komisjon kasutab koos enda ja kontrollikoja auditileidude tulemustega selleks, et teha ÜPP kulutuste kindluse kohta järeldusi; rõhutab, et komisjon ei arvuta ÜPP strateegiakavade kulude veamäära ega maksete veariski; võtab teadmiseks komisjoni selgituse, et kuna 2024. aastal vastas 74,8 % mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 3 kulutustest ÜPP strateegiakavade tulemuspõhistele kuludele, ei olnud võimalik selle rubriigi ja sellest tulenevalt liidu eelarve kui terviku puhul maksete veariski kindlaks teha;

132. märgib, et 2024. aastal olid põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi (DG AGRI) hinnangul 82 % ÜPP 2023.–2027. aasta kulutustest väikese riskiga, 11 % keskmise riskiga ja ülejäänud 7 % suure riskiga; võtab teadmiseks kontrollikoja selgituse, et väikese riskiga kulutused on sekkumised, mida ei mõjuta võimalikud tõsised puudused nende juhtimissüsteemides, ning et enamik väikese riskiga kulutustest on seotud otsetoetuste ja muude IACSiga hõlmatud toetustega; märgib lisaks, et DG AGRI koondas 2024. aastal tulemus- ja vastavuspõhiste maksete tulemused ning tema hinnangul oli kokku 77 % ÜPP kulutustest väikese riskiga (võrreldes 69 %ga ÜPP kulutustest 2023. aastal ja 72 %-ga 2022. aastal), 10 % keskmise riskiga ja 13 % suure riskiga kulutused;

133. võtab murega teadmiseks DG AGRI 2024. aasta tegevusaruandes esitatud reservatsioonid, nimelt kümme reservatsiooni üheksa liikmesriigi kohta seoses ÜPP strateegiakavade raames IACSiga hõlmatud kulutustega, kuna juhtimissüsteemide toimimises tuvastati võimalikke tõsiseid puudusi; kuus reservatsiooni viie liikmesriigi kohta seoses ÜPP strateegiakavade raames IACSiga hõlmamata kuludega, kuna juhtimissüsteemide toimimises tuvastati võimalikke tõsiseid puudusi; kuus reservatsiooni nelja liikmesriigi kohta seoses turumeetmetega, kuna alustehingute seaduslikkuses ja korrektsuses esines märkimisväärseid puudusi, kusjuures riskiga seotud summa on hinnanguliselt 14,92 miljonit eurot; üks reservatsioon ühe liikmesriigi kohta seoses kõrvalisele asukohale ja saarelisele asendile vastavate valikmeetmete programmi (POSEI) raames antud otsetoetustega, kuna alustehingute seaduslikkuses ja korrektsuses

esineb märkimisväärseid puudusi, kusjuures riskiga seotud summa on hinnanguliselt 28,83 miljonit eurot; 12 reservatsiooni kümne liikmesriigi kohta seoses maaelu arenguga, kuna alustehingute seaduslikkuses ja korrektsuses esineb märkimisväärseid puudusi, kusjuures riskiga seotud summa on hinnanguliselt 209,80 miljonit eurot;

134. väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda kogus ja analüüsis oma 2024. aasta auditi käigus ka ÜPP 2023.–2027. aasta tulemusaruannete kasutuselevõttu käsitlevat teavet; on rahul kontrollikoja üldise järeldusega, et iga-aastane tulemusaruandlus on enamasti kavakohaselt kasutusele võetud ja et esitatud andmete põhjal ei ole ta probleeme tuvastanud; on rahul kontrollikoja leiuga, et üheksa kontrollitud makseasutuse puhul suudeti teha kindlaks, et tehtud maksed vastasid nende iga-aastaste tulemusaruannete koostamiseks mõeldud IT-süsteemides registreeritud väljunditele;

135. võtab teadmiseks kontrollikoja 19 liikmesriigi küsitluse põhjal tehtud järelduse, et makseasutuste tulemusaruandluse süsteemid olid 2024. aastal alles väljatöötamisel, 18 makseasutust olid tulemuslikkuse näitajate koostamise automatiseerinud ja kaks kasutasid oma 2024. aasta tulemusaruannete jaoks mõne peamise väljundnäitaja koostamiseks käsitsi või osaliselt automatiseeritud lähenemisviisi; märgib murega, et kontrollikoja audititöö ajal ei olnud iga-aastaste tulemusaruannete koostamiseks ettenähtud IT-süsteeme veel täielikult testitud, et kontrollida nende vastavust rahvusvahelistele infoturbestandarditele (ISO 27001);

136. tuletab meelde, et ÜPP 2023–2027 on üles ehitatud kümnele põhieesmärgile, sealhulgas põllumajandustootjatele elujõulise, õiglase ja stabiilse sissetuleku tagamine, toiduga kindlustatus ja põllumajandussektori vastupanuvõime tugevdamine; on seisukohal, et ÜPP raames antav otsene sissetulekutoetus peaks olema paremini suunatud põllumajandustootjatele, kes tegelevad aktiivselt põllumajandustootmisega, säilitades samal ajal õiguskindluse ja vältides liigseid halduspiiranguid, pöörates erilist tähelepanu nende toetamisele, kes seda kõige enam vajavad, nagu pereettevõtted, väikesed põllumajandusettevõtted, looduslikust või muust eripärast tingitud piirangute või probleemidega piirkondades asuvad põllumajandusettevõtted, noored põllumajandustootjad ja naissoost põllumajandustootjad; kutsub komisjoni üles parandama liidu põllumajandusfondide vahendite tõhusust ja suunamist ning tagama, et otsest sissetulekutoetust saavad ainult aktiivsed põllumajandustootjad, tagades samal ajal proportsionaalsuse ja säilitades tugeva kontrolli;

137. võtab teadmiseks kontrollikoja 2025. aasta järeldused metsatulekahjudega seotud meetmete ELi-poolse rahastamise kohta: kuigi liikmesriigid kasutasid liidu vahendeid üha enam ennetustegevuseks, oli komisjonil kõigist metsatulekahjudega seotud

kulutustest puudulik ülevaade ja tulemuste seire oli nõrk ning see avaldas selget mõju põllumajandusele ja maapiirkondadele; kutsub komisjoni üles parandama metsatulekahjudega seotud kulutuste koondamist ning tugevdama tulemuste seiret ja ennetusmeetmete pikaajalist kestlikkust;

138. rõhutab, et loodusõnnetustega seotud riskide suurenemise kontekstis peavad komisjon ja liikmesriigid tagama, et liidu rahastatavad ennetusmeetmed oleksid hästi suunatud, põhineksid ajakohastel riskihindamistel ja jätkuksid pärast ühekordseid projektitsükleid, et investeeringud tooksid põllumajandusele ja maakogukondadele püsivat kasu;

139. on mures väidete pärast liidu põllumajandusfonde mõjutavate ulatuslike pettuste kohta, millest teatati esimest korda meedias 2025. aasta veebruaris seoses ühenduse arendus- ja tagatisabi maksmise ning kontrollimisega tegeleva Kreeka ametiasutusega (OPEKEPE); tuletab meelde, et Euroopa Prokuratuur avaldas 2025. aasta mais pressiteate, milles kinnitas, et nad viivad ellu uurimist väidetava organiseeritud pettuseskeemi kohta, mis hõlmab põllumajandusfonde ja korruptsiooni, millesse on segatud OPEKEPE ametiisikud; tuletab meelde, et pressiteadete kohaselt on Euroopa Prokuratuur andnud teavet Kreeka parlamendile, et uurida kahte ministrit, kes seejärel tagasi astusid; võtab murega teadmiseks Euroopa Prokuratuuri 22. oktoobri 2025. aasta pressiteate, milles selgitatakse, et Euroopa Prokuratuuri esialgse uurimise käigus on kindlaks tehtud organiseeritud kuritegelik rühmitus, mis on väidetavalt seotud süsteemse ulatusliku subsiidiumipettuse ja rahapesuga; tunnustab Kreeka ametiasutuste viivitamata võetud meetmeid, sealhulgas otsust luua uurimise erirakkerühm, mis koosneb finantspolitseist ja avaliku sektori tulude sõltumatust asutusest; rõhutab sellega seoses, et arestitud on mitme väidetavas kuritegelikus tegevuses osalemises kahtlustatava isiku varad;

140. võtab teadmiseks asjaolu, et DG AGRI esitas oma 2024. aasta tegevusaruandes neli reservatsiooni, mis on seotud OPEKEPE hallatavate kuludega; märgib, et üks selline reservatsioon hõlmab kõiki ühtse haldus- ja kontrollisüsteemiga hõlmatud ja ÜPP strateegiakavade raames tehtavaid sekkumisi, kuna DG AGRI tehtud vastavuse kontrollis ja sertifitseerimisasutuse töös tuli esile mitu võimalikku tõsist puudust seoses põldude identifitseerimise süsteemi rakendamisega ning juhtimis- ja kontrollisüsteemi ülesehituse ja toimimisega; võtab teadmiseks veel ühe reservatsiooni, mis esitati seoses ÜPP strateegiakavade alusel veinisektoris ja mesinduses tehtavate, IACSiga hõlmamata kulutustega, kuna süsteemide ülesehituses võib esineda tõsiseid puudusi, sest neis ei rakendata säästlikkuse, tõhususe ja topeltrahastamise vältimise meetmeid; märgib, et kolmas reservatsioon OPEKEPE kohta puudutab 2014.–2022. aasta maaelu arengu programme, mille kohandatud veamäär on hinnanguliselt 7,45 %, mis on tingitud põllumajanduse ja maaelu

arengu peadirektoraadi 2023. ja 2024. aasta audititest; auditites tuvastati mitu põldude identifitseerimise süsteemiga seotud puudust, puudused OPEKEPE kohapealsetes kontrollides, tõsised puudused kohalike tegevusrühmade järelevalves ja kontrollides, menetlused kunstlike tingimuste võimaliku loomise kontrollimiseks, topeltrahastamise ja riigihangete kontrollid ning puudused kulude põhjendatuse hindamisel ja VKE staatuse kontrollimisel; võtab teadmiseks neljanda reservatsiooni, mis avaldati väljaspool ÜPP strateegiakavasid võetavate turumeetmete kohta, mis hõlmavad puu- ja köögiviljasektori tootjaorganisatsioone ning erakorralisi meetmeid, mille kohandatud veamäär on DG AGRI 2024. aasta auditi järgi hinnanguliselt 10 %; auditis tuvastati haldus- ja kohapealsetes kontrollides puudusi, mis mõjutavad erakorralisi meetmeid, ning sertifitseerimisasutuse hinnangul kohandati puu- ja köögiviljasektori tootjaorganisatsioonide ning müügiedenduse veamäärasid; võtab teadmiseks, et Kreeka ametiasutused koostasid tegevuskava, mille DG AGRI kiitis heaks kui piisava aluse eespool nimetatud puuduste kõrvaldamiseks; tuletab meelde, et komisjon jälgib pidevalt kõiki parandusmeetmeid; nõuab, et komisjon annaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru tegevuskava rakendamise ja kontrollitegevuse mõõdetava paranemise kohta;

141. võtab teadmiseks komisjoni kirjalikud vastused, milles ta märkis, et 2023. aastal ja uuesti 2024. aasta juunis taotles DG AGRI, et Kreeka pädev asutus kehtestaks OPEKEPE akrediteeringu suhtes katseaja; võtab teadmiseks DG AGRI iga-aastases tegevusaruandes esitatud selgituse, et sertifitseerimisasutus ja DG AGRI tuvastasid mitu akrediteerimiskriteeriumi mõjutavat puudust ning selle tulemusena kehtestasid Kreeka ametiasutused 2024. aasta septembris OPEKEPE akrediteeringu suhtes katseaja ja koostasid akrediteerimise tegevuskava; märgib lisaks, et komisjon jälgib selle parandusmeetmete kava rakendamisel tehtud edusamme; nõuab, et komisjon jagaks eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga viimast muudetud tegevuskava ja oma hinnangut; võtab teadmiseks, et Kreeka ametiasutused on viivitamata võtnud parandusmeetmeid, et kõrvaldada tuvastatud struktuursed puudused, suurendada toetusesaajate läbipaistvust ning tugevdada kontrolle ja pettusevastaseid meetmeid; väljendab sellega seoses heameelt hiljuti seadusega kehtestatud reformi üle, mille eesmärk on anda OPEKEPE täielikult üle avaliku sektori tulude sõltumatule asutusele (AADE);

142. võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et 2025. aasta juunis kohaldas komisjon Kreeka juhtimis- ja kontrollisüsteemis aastatel 2015–2022 tuvastatud puuduste tõttu 415 miljoni euro suurust

finantskorrektsiooni[11]; märgib murega, et komisjon oli OPEKEPEga seotud tõsistest puudustest teadlik vähemalt alates 2021. aastast, kuna sel ajal käimasolevast akrediteerimisega seotud vastavuse kontrollist teatati juba DG AGRI 2021. aasta tegevusaruandes; peab kahetsusväärseks asjaolu, et komisjon ei ole varem võtnud meetmeid, et põhjalikult uurida OPEKEPE töös tuvastatud tõsiseid puudusi, maandada riske ja liidu eelarvet paremini kaitsta;

143. väljendab muret liidu rahastatavate külalistemajadega seotud õigusnormide rikkumiste ja väidetavate pettuste arvu pärast; võtab teadmiseks komisjoni kirjalikud vastused, et programmitöö perioodil 2014–2022 rahastati külalistemajasid koos muud liiki investeeringutega maaelu arengu allmeetme 6.4 (investeeringud mittepõllumajandusliku tegevuse loomisesse ja arendamisse) ja programmi LEADER raames; peab kahetsusväärseks, et kuna liikmesriigid ei esita komisjonile teavet nende meetmetega toetatud investeeringute arvu ja liigi kohta, ei saanud komisjon anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile liidu rahastatavatest külalistemajaprojektidest ülevaadet; märgib, et maaelu arengu meetmete vallas tehtud komisjoni auditid on süsteemipõhised ja neis ei hinnata üksikute tehingute seaduslikkust ja korrektsust; võtab teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, et Ungaris, Slovakkias (meede 6.4) ja Kreekas (LEADER) on tehtud tähelepanekuid selle kohta, kuidas liikmesriigid külalistemajade juhtimis- ja kontrollisüsteemi rakendavad; on seisukohal, et arvestades külalistemajadega seotud pettusekahtlusi, peaks komisjon jälgima ja kontrollima ka üksikuid liidu rahastatud külalistemajaprojekte, sealhulgas nende kasutamist pärast projekti rakendusperioodi, ja kaaluma selliste projektide kestvuse pikendamist, et vältida edasist väärkasutust, ning kehtestama range huvide konflikti kontrolli, mis on külalistemajade ehitamiseks liidu vahendite eraldamise eeltingimus;

144. tuletab meelde, et endisel Tšehhi peaministril oli oma eelmisel ametiajal huvide konflikt ja sellega seoses võeti vastu Euroopa Parlamendi 13. detsembri 2018. aasta resolutsioon[12]; võtab teadmiseks komisjoni kirjalikud vastused meetmete kohta, mis võeti vastuseks huvide konfliktile, mis tulenes sellest, et ta oli avaliku sektori ametikohal töötades eraõigusliku valdusettevõtja omanik, ning et komisjon peatas 2020. aasta märtsis ühe projekti makse summas 30 606,96 eurot; märgib, et 2022. aasta juunis kohaldas komisjon Tšehhi suhtes 3,3 miljoni euro suurust finantskorrektsiooni,

---

11 Komisjoni 11. juuni 2025. aasta rakendusotsus (EL) 2025/1147, mille kohaselt Euroopa Liit ei rahasta teatavaid kulusid, mida teatavad liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT L, 2025/1147, 13.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/1147/oj).

12 Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0530.

millest osa (30 606,96 eurot) oli seotud peaministri huvide konfliktiga tema ametiajal, mis lõppes 2021. aastal[13]; rõhutab, et komisjon peaks jätkuvalt jälgima võimalikke huvide konflikte, mis võivad mõjutada liidu vahendeid, eelkõige seoses valitud ametiisikutega, ning võtma liidu eelarve kaitsmiseks meetmeid;

145. märgib, et pärast riiklikke valimisi astus 2025. aasta detsembris Tšehhis ametisse uus valitsus; võtab teadmiseks peaministri avalikud avaldused, mis osutavad kavatsusele loobuda omandiõigusest ja kontrollist ärihuvide üle, mis võivad saada kasu liidu vahenditest, väidetavalt pöördumatu usalduskokkuleppe loomise kaudu; märgib siiski, et 2026. aasta jaanuari keskpaiga seisuga ei ole esitatud ühtegi avalikult kättesaadavat õiguslikku dokumenti, mis tõendaks sellise kokkuleppe ja operatiivsete kaitsemeetmete tulemuslikku kehtestamist, ning et Tšehhi peaminister omab praegu jätkuvalt Agroferti ja ka muid ärihuve, mis võivad liidu vahenditest kasu saada; rõhutab, et pelgalt kavandatavast kokkuleppest teatamine ei ole huvide konflikti probleemide lahendamiseks piisav; rõhutab, et mis tahes tulevane asjade korraldus peab tagama majanduslike huvide ja mõju tulemusliku kõrvaldamise kooskõlas huvide konflikti käsitlevate liidu eeskirjadega; väljendab heameelt hiljutiste meediateadete üle, et komisjon on ametlikult nõudnud Tšehhi ametiasutustelt üksikasjalikku teavet meetmete kohta, mis on kehtestatud peaministri omandis või kontrolli all olevate äriühingutega seotud võimalike huvide konfliktide vältimiseks, ning on palunud kinnitust selle kohta, et Agrofertile ei suunata täiendavaid liidu vahendeid enne, kui olukord on täielikult lahendatud;

146. tuletab meelde, et kliima ja elurikkus on kaks liidu 2021.–2027. aasta eelarve horisontaalset poliitilist prioriteeti; märgib, et komisjon määratleb kliima ja elurikkuse süvalaiendamist kui kliima- ja elurikkuse eesmärkide süsteemset arvessevõtmist iga rahastamisprogrammi kavandamisel, ettevalmistamisel, rakendamisel ja hindamisel;

147. tuletab meelde, et 2020. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppega kehtestati kliimakulutusteks siduv 30 % eesmärk, ent elurikkusega seotud kulutusteks seati 2025. aastal üksnes 7,5 % eesmärk ning 2026. ja 2027. aastal 10 % eesmärk; märgib, et komisjon jälgib liidu kulutusi kliima ja elurikkusega seotud meetmetele sihtotstarbeliste meetodite abil; rõhutab, et kliima ja elurikkuse jälgimise metoodikad on kulutuste eelmärgistamise süsteemid, mis põhinevad meetmete

---

13 Komisjoni 8. juuni 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/908, mille kohaselt Euroopa Liit ei rahasta teatavaid kulusid, mida liikmesriigid on kandnud Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) raames (ELT L 157, 10.6.2022, lk 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/908/oj).

eeldataval mõjul ega võta arvesse tulemusi; tuletab meelde, et prioriteetide lõimimine liidu eelarvesse eeldab kõnealuse prioriteedi arvessevõtmist eelarvetsükli kõigis etappides; rõhutab seetõttu, et kliima- või elurikkuse eesmärkidega seotud kulutuste jälgimine on vaid üks samm terviklikus rohelise eelarvestamise tsüklis, kus kliima- ja elurikkuse eesmärke võetakse arvesse kogu eelarvetsükli jooksul;

148. märgib, et kliima ja elurikkusega seotud kulutuste jälgimise metoodikat kohaldades on komisjon välja arvutanud, et oma eesmärgi saavutamisel kulutada 2021.–2027. aastatel 30 % kliimale ja 2025. aastal 7,5 % elurikkusele püsib liit graafikus; peab kahetsusväärseks, et liit ei suuda täita oma eesmärki kulutada 2026. ja 2027. aastal elurikkusele 10 %; märgib lisaks, et iga-aastane rahastamispuudujääk liidu elurikkuse eesmärkide saavutamiseks on keskmiselt 21,4 miljardit eurot[14]; rõhutab, et suuremate eelarveeraldistega peab kaasnema suurem tulemuslikkus ja elurikkuse tulemuste parem seire, tagades samal ajal, et need muudatused ei tekita põllumajandustootjatele ja kohalikele omavalitsustele ebaproportsionaalset halduskoormust;

149. on mures selle pärast, et kontrollikoda leidis mitmes auditis, et kliimaeesmärkide saavutamiseks ettenähtud liidu vahendite osatähtsus oli ebaselge ja võib olla komisjoni jälgimismeetodite puuduste tõttu ülehinnatud; tuletab meelde, et kontrollikoda leidis oma eriaruandes 09/2022 liidu 2014.–2020. aasta eelarve kliimakulutuste kohta, et liidu eelarvest tehtud kliimakulutused oli 2014.–2020. aasta mitmeaastases finantsraamistikus 72 miljardi euro võrra ülehinnatud, kuna teatatud kulutused ei olnud alati kliimameetmete, sealhulgas ÜPP puhul asjakohased; on teadlik, et vastuseks kontrollikoja eelnimetatud eriaruandele tellis komisjon uuringu, et kehtestada teaduslikum lähenemisviis ÜPP kliimaalase panuse kvantifitseerimiseks, ning on seisukohal, et see uuring tuleks avalikustada; ootab kontrollikoja hinnangut järelmeetmete kohta, mida komisjon on võtnud seoses tema 2026. aasta eriaruandes 09/2022 esitatud soovitustega;

150. võtab teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, et aastatel 2021–2023 vähenes põllumajanduse kasvuhoonegaaside heide liidus 3 %, samas kui energiavarustuse ja tööstuse heide vähenes 16 %; on seisukohal, et kõik poliitikavaldkonnad ja tegevused peavad andma õiglase panuse heitkoguste vähendamisse; võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 20/2024 ühise põllumajanduspoliitika kavade kohta ja komisjoni vastuse sellele; võtab eelkõige teadmiseks kontrollikoja hinnangu, et ÜPP strateegiakavad aastateks 2023–2027 kujutavad endast eelmise programmitöö perioodiga võrreldes edasiminekut,

---

14 Euroopa Komisjon, 2022, „Biodiversity financing and tracking: final report“ (Bioloogilise mitmekesisuse rahastamine ja jälgimine: lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg (https://data.europa.eu/doi/10.2779/950856)

sealhulgas kliima- ja keskkonnakaalutluste osas, kuigi seire- ja tulemusraamistikku saaks veelgi tugevdada; väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda soovitab komisjonil hinnata ka ÜPP panust rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisse ja tugevdada ÜPP tulevast seireraamistikku, et suurendada selle panust liidu kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisse; on seisukohal, et seire- ja tulemusraamistiku parandamine ei tohiks põhjustada põllumajandustootjatele ega korraldusasutustele täiendavat halduskoormust;

151. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 14/2024 „Rohepööre. Taaste- ja vastupidavusrahastu panus on ebaselge“ ja komisjoni vastuse sellele; võtab teadmiseks kontrollikoja leiud, milles tuuakse esile puudused ja piirangud taaste- ja vastupidavusrahastu ülesehituses ja rakendamises, mis on seotud selle panuse mõõtmisega kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisse; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et kliimakulutuste jälgimine koosneb suurel määral hinnangutest ja mõningate koefitsientide kasutamisel on võidud kulutusi üle hinnata; väljendab heameelt selle üle, et kontrollikoda soovitab komisjonil veelgi täiustada meetodeid kliimakulutuste hindamiseks tulevastes rahastamisvahendites ning võtta saadud kogemusi arvesse kliima- ja keskkonnaeesmärke ja -sihte toetavate tulevaste rahastamisvahendite kavandamisel;

152. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 15/2024 kliimamuutustega kohanemise kohta ELis ja komisjoni vastuse sellele; hindab kontrollikoja järeldust, et ELi üldine kohanemispoliitika raamistik oli usaldusväärne; on mures tähelepaneku pärast, et liikmesriigid kasutasid mõnikord oma riiklike kohanemisstrateegiate dokumentide jaoks aegunud teaduslikke andmeid ning et liikmesriikide kliimamuutustega kohanemise alane aruandlus oli ebapiisav ning andis edusammude jälgimisel vähe lisaväärtust; on pettunud kontrollikoja leidudes, et kolmandik valimisse kaasatud projektidest parandas kohanemisvõimet vähe või üldse mitte ning et on oht, et kaks projekti (36st) võivad põhjustada halvasti kohanemist; väljendab heameelt kontrollikoja soovituste üle komisjonile parandada kliimamuutustega kohanemise alast aruandlust ühiste näitajate abil, et mõõta edusamme ja võtta meetmeid tuvastatud puuduste kõrvaldamiseks;

153. tuletab meelde, et kõik liidu kulutused peavad olema kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 16 sätestatud horisontaalse põhimõttega „ei kahjusta oluliselt“, mille kohaselt ei tohi liidu kulutused kahjustada taksonoomiamääruse[15] artiklis 17

---

15 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

sätestatud kuut keskkonnaeesmärki, nimelt kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, veevarude kestlikku kasutamist ja kaitset, ringmajandust, saastuse vältimist ja tõrjet ning elurikkuse kaitset; on seisukohal, et kontrollikoja korduvaid leide arvesse võttes tuleks jälgida ka liidu kulutuste kahjulikku keskkonnamõju ja sellest aru anda;

154. tuletab meelde, et ELi heitkogustega kauplemise süsteem (ELi HKS) on Euroopa rohelise kokkuleppe üks põhiosi ja üks liidu kliimaeesmärkide saavutamise peamisi vahendeid; väljendab heameelt selle üle, et kliimameetmete peadirektoraadi (DG CLIMA) 2024. aasta tegevusaruande kohaselt teenis ELi HKS eelmisel aastal kliimameetmete investeeringuteks 43,6 miljardit eurot tulu, millest 7,4 miljardit eurot eraldati HKSi innovatsioonifondile ja moderniseerimisfondile ning 2,8 miljardit eurot taaste- ja vastupidavusrahastule, mida liikmesriigid kasutavad puhtale energiale ülemineku edendamiseks ja energiajulgeoleku suurendamiseks; võtab teadmiseks siseauditi talituse 2024. aasta auditi (ELi HKSi rakendamise ja järelevalve kohta) leiu, et hoolimata suurest töökoormusest, keerulisest õigusraamistikust ja nappidest ressurssidest, mis neile nende tööks antud on, näitasid DG CLIMA töötajad üles pühendumust oma ülesannete täitmisele ja valmisolekut parandada ELi HKSiga seotud protsesside tõhusust; tunnustab komisjoni kirjalikku kinnitust, et DG CLIMA kavatseb täita enamiku siseauditi soovitustest 2025. aastaks ja kõik soovitused 2028. aasta keskpaigaks;

155. tuletab meelde, et alates 2010. aastast on DG CLIMA esitanud kõigis oma iga-aastastes tegevusaruannetes mainega seotud, õiguslikel ja/või rahalistel põhjustel reservatsiooni ELi HKSi liidu registris tuvastatud turvanõrkuste kohta, ning seda reservatsiooni korrati 2024. aasta tegevusaruandes; taunib asjaolu, et selle aluseks olevaid puudusi ei ole alates 2010. aastast kõrvaldatud; on mures komisjoni kirjaliku selgituse pärast, et riskitase on tihedalt seotud ELi HKSis käideldavate varade väärtusega, mis on alates 2017. aastast kümme korda suurenenud, ja et seda süvendab veelgi halvenev geopoliitiline olukord; rõhutab, et kuigi 2024. aasta reservatsiooni finantsmõju ei ole võimalik kvantifitseerida, oli DG CLIMA 2024. aasta tegevusaruande koostamise ajal liidu registris jooksevhindades üle 200 miljardi euro ulatuses lubatud heitkoguse ühikuid;

156. võtab murega teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, et riskipilt on pidevalt arenenud palju kiiremini võrreldes tempoga, millega komisjon on suutnud turvameetmeid parandada; mõistab, et komisjoni hinnangul saab liidu registris ELi HKSi jaoks kindlaks tehtud turvariski lahendada ainult suuremate kulutustega ja lõppkokkuvõttes liidu registri delegeerimisega; on šokeeritud, et ettepanek tegeleda liidu registri turvanõrkustega on takerdunud peamiselt seetõttu, et selleks ei ole piisavalt inimressursse ega rahalisi vahendeid; võtab murega teadmiseks komisjoni kirjaliku

vastuse, et need vahendid peaksid tulema tasudest, mis kehtestatakse liikmesriikidele teenuste kaupa, et rahastada ELi HKSi toimimist, kuid kuna teenustasu kehtestamiseks sobiv õiguslik alus tuleb kõigepealt esitada HKSi direktiivis, leiab komisjon, et lahendust ei ole võimalik leida enne 2028. aastat; peab hädavajalikuks teha viivitamata kättesaadavaks asjakohased vahendid, et tegeleda liidule avalduvate suurte finants-, õiguslike ja maineriskidega, mida liidu registri turvanõrkused endaga kaasa toovad;

157. tuletab meelde, et demokraatia ja pluralism on liidu põhiväärtused, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 2; tuletab lisaks meelde, et kooskõlas ELi lepingu artikliga 11 annavad liidu institutsioonid kodanikele ja esindusühendustele võimaluse teha teatavaks ja vahetada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades, et pidada avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi;

158. tunnistab liidu ainsa eraldiseisva keskkonna- ja kliimameetmete programmi LIFE tähtsust looduskaitse, ringmajanduse algatuste, kliimameetmete ja puhtale energiale ülemineku toetamisel ning laiemalt kestliku arengu edendamisel kogu liidus; tuletab meelde, et programmi LIFE määruse sätetes, sealhulgas artikli 11 lõikes 6, on sätestatud, et tegevustoetused võivad toetada selliste mittetulundusüksuste toimimist, kes tegelevad liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise ja täitmise tagamisega; rõhutab siiski, et selliseid tegevustoetusi tuleb rakendada ranges kooskõlas liidu õiguslike, finants- ja läbipaistvusnõuetega; rõhutab lisaks, kui olulised on selged kaitsemeetmed tagamaks, et liidu vahendeid kasutatakse üksnes programmis kindlaks määratud eesmärkide saavutamiseks; märgib, et programmi LIFE raames vabaühendustele eraldatud tegevustoetused moodustavad programmi kogueelarvest ligikaudu 1 %; kutsub komisjoni üles tagama liidu vahendite kasutamisel, sealhulgas toetustegevuses, tugeva järelevalve, täieliku vastutuse ja läbipaistvuse;

159. võtab teadmiseks teatavate Euroopa Parlamendi liikmete väljendatud mure programmi LIFE tegevus- ja meetmetoetuste kasutamise pärast teatavate toetusesaajate, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonide ja ettevõtete poolt; rõhutab, kui oluline on täielik läbipaistvus nii toetusesaajate kui ka rahastatavate tegevuste osas, jätkuv järelevalve ja vajaduse korral kehtivate kaitsemeetmete täiendav selgitamine, et tagada liidu vahendite kasutamine üksnes programmis kindlaks määratud eesmärkide saavutamiseks;

160. märgib, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames sõlmitud rahastamislepingute läbivaatamine näitab, et avaliku poliitika või otsuste tegemise mõjutamistegevus võib toimuda väga erinevates toetusesaajate kategooriates, sealhulgas valitsusvälistes organisatsioonides; väljendab muret selle pärast, et mõnel juhul võivad sellisteks tegevusteks liidu rahalisi vahendeid saavate

äriühingute juhatusse kuuluda ja tasu saada ka ELi otsustajad; rõhutab, et kaitsemeetmed peavad tagama, et välditakse võimalikke huvide konflikte ja et liidu vahendeid hallatakse läbipaistvalt, sõltumata toetusesaaja liigist; rõhutab vajadust tagada järjepidev järelevalve ja kontroll kõigi toetusesaajate üle, et tagada vastavus komisjoni 2024. aasta suunistele tegevuste puhul, millega toetatakse liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamist, rakendamist, järelevalvet ja täitmise tagamist; julgustab seetõttu tegevustoetuste taotluste jaoks standardse läbivaatamisprotsessi loomist, mis hõlmaks vähemalt kahte töötajat komisjonist või asutustest, kes loevad ja vaatavad läbi taotlustaotlusi, ning standardeeskirjade loomist välisekspertide valimiseks tegevustoetuste hindamisnõukogusse;

Soovitused

161. palub komisjonil:

i) teha koostöös liikmesriikidega kättesaadavaks rahalised vahendid ja inimressursid, mis on vajalikud ELi HKSi liidu registris tuvastatud allesjäänud oluliste turvanõrkuste kiireks kõrvaldamiseks;

ii) pakkuda liikmesriikidele tuge ökokavade lihtsustamisel, nagu kontrollikoda soovitas, vähendamata nende keskkonnaalast ambitsioonikust;

iii) toetada liikmesriike iga-aastaste tulemusaruannete koostamiseks kasutatavate IT-süsteemide testimisel ja ajakohastamisel, et tagada nende vastavus kohaldatavatele rahvusvahelistele infoturbestandarditele;

iv) hoida eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni kursis põllumajanduskulude sissenõudmismääradega 2023.–2027. aasta ÜPP raames ning kaaluda liikmesriikidele uute stiimulite kehtestamist vahendite tagasinõudmiseks;

v) kiirendada koostöös liikmesriikidega EAFRD väljamakseid ja võtta meetmeid vahendite kasutamise suurendamiseks, kui viivitused püsivad, tagades tasakaalustatud toetuse kõigis piirkondades;

vi) toetada liikmesriike rahaliste vahendite suunamisel suure väärtusega ennetusmeetmetesse (nt maastikukorraldus, põllumajanduslike tuletõkestusvööndite hooldamine, degradeerunud muldade taastamine, veterinaarvaktsiinide ostmine ja tarnimine) ning edendada parimate tavade ja tulemuslike põllumajanduslike projektide levitamist kõigis liikmesriikides;

vii) parandada praeguse ja tulevase ÜPP usaldusväärset

finantsjuhtimist, tagades, et otsest sissetulekutoetust antakse ainult aktiivsetele põllumajandustootjatele, pöörates erilist tähelepanu neile, kes seda kõige enam vajavad, nagu pereettevõtted ja väikesed põllumajandusettevõtted, looduslikust või muust eripärast tingitud probleemidega piirkondades asuvad põllumajandusettevõtted, noored ja naissoost põllumajandustootjad;

viii) võtta kõik võimalikud meetmed, mille eesmärk on vähendada ELi ja Mercosuri lepingu kahjulikku mõju Euroopa põllumajandusele ja Euroopa tootjate turupositsioonile, ning jälgida usaldusväärsel viisil selle mõju ulatust ja tegelikke tagajärgi;

ix) teha liidu rahastatavate külalismajade projektidele riskipõhiseid finants- ja vastavusauditeid;

x) jälgida tähelepanelikult liidu rahastatud külalistemajaprojektide kasutamist pärast projekti rakendusperioodi ja kaaluda selliste projektide kestvuse pikendamist, et vältida jätkuvat väärkasutust, ning kehtestada range huvide konflikti kontroll, mis on külalistemajade ehitamiseks liidu vahendite eraldamise eeltingimus;

xi) koguda liikmesriikide ametiasutustelt andmeid alates 2021. aastast liidu eelarvest rahastatud külalistemajaprojektide arvu kohta, märkides ära ka avastatud õigusnormide rikkumised, ning jagada seda teavet eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga;

xii) jälgida liidu vahendeid mõjutavaid võimalikke huvide konflikte ja tagada, et huvide konfliktid, sealhulgas Euroopa Ülemkogu liikmete huvide konfliktid, on tegelikult lahendatud, ning tagada eelkõige, et liidu vahendeid ei maksta otseselt ega kaudselt ühelegi toetusesaajale, kelle puhul on tuvastatud huvide konflikt, mida ei ole tõendatavalt ja kontrollitavalt lahendatud;

xiii) jagada Tšehhi ametiasutustele saadetud kirja, milles selgitatakse peaministri huvide konflikti olukorda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga, ning teavitada täielikult kõigist järelmeetmetest, sealhulgas võimalikust auditimenetluse algatamisest;

xiv) jagada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga kõiki asjakohaseid dokumente, mis puudutavad komisjoni järelmeetmeid seoses OPEKEPE juhtumiga, sealhulgas ajakohastatud tegevuskava ja selle komisjonipoolset hinnangut, järgides vajaduse korral konkreetseid konfidentsiaalsusnõudeid;

xv) õppida OPEKEPE juhtumist saadud kogemustest, tugevdada liidu põllumajandusfondide kontrollisüsteemi, tugevdada vastavalt komisjoni kontrollitegevust ja anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile võetud meetmetest aru;

xvi) parandada metoodikat, mida kasutatakse 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kliima ja elurikkusega seotud tegevustele tehtavate liidu kulutuste jälgimiseks, sealhulgas käsitledes kontrollikoja eriaruannetes esitatud asjakohaseid soovitusi ning parandades järelevalvet ja aruandlust investeeringute tegelike tulemuste ning liidu kulutuste negatiivse mõju üle keskkonna- ja bioloogilise mitmekesisuse eesmärkidele;

xvii) tagada, et järgmises mitmeaastases finantsraamistikus võetakse arvesse kliima- ja keskkonnakaalutlusi;

xviii) esitada sihtotstarbeline ja üksikasjalik kava, et tagada 2026. ja 2027. aastaks seatud elurikkuse kulueesmärgi täitmine, edendada rahastamisvahendite kasutamist rahastamispuudujäägi kõrvaldamiseks ning täielikult rakendada keskkonnaalaseid õigusakte ja integreerida elurikkuse meetmed peamistesse sektoritesse, et saavutada poliitilised eesmärgid, sealhulgas selleks, et rahastada looduse taastamise määruse rakendamist;

xix) jätkuvalt kontrollida, kas rahastamislepingud igat liiki toetusesaajatega vastavad komisjoni 2024. aasta mai suunistele liidu õigusaktide ja poliitika väljatöötamise, rakendamise, järelevalve ja täitmise tagamisega seotud tegevuse rahastamise kohta;

xx) tagada finantsmääruse artikli 61 range järgimine, ennetades, tuvastades ja hallates tulemuslikult huvide konflikte toetuslepingute sõlmimisel, eelkõige toetusesaajatega, kes võtavad tööle või tasustavad ELi otsustajaid;

xxi) tagada, et kõigis toetuslepingutes, sealhulgas tegevustoetustes, järgitaks rahaliste vahendite läbipaistvuse, jälgitavuse ja nähtavusega seotud vajalikke nõudeid;

xxii) lisada oma kontrollidesse ja süsteemidesse vahendite saajate liidu väärtustele vastavuse riskipõhise kontrolli, et avastada võimalikke rikkumisi;

Ränne ja piirihaldus

162. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 4 „Ränne ja piirihaldus“ programmide eelarve oli 2024. aastal 3,4 miljardit eurot (1,8 % liidu eelarvekuludest), mis jagunes järgmiselt: 1,4 miljardit

eurot (40,1 %) Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondile (AMIF), 1,3 miljardit eurot (37,7 %) kolmele detsentraliseeritud asutusele – Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametile (Frontex), Euroopa Liidu Varjupaigaametile (EUAA) ning Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ametile (eu-LISA); ning 0,8 miljardit eurot (22,2 %) Integreeritud Piirihalduse Fondile (IBMF), mis koosneb piirihalduse ja viisapoliitika rahastust (BMVI) ning tollikontrolliseadmete rahastust (CCEI);

163. tuletab meelde, et Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF) 2014.–2020. aasta raha tuli kulutada 2024. aasta juuniks ja lõplik raamatupidamisaruanne tuli esitada 31. detsembriks 2024; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et oluline osa AMIFi 2014.–2020. aasta rahalistest vahenditest (12 % ehk 528 miljonit eurot) oli nende auditeerimise ajal veel tasaarvestamata, kuna komisjon ei olnud neid lõplikke raamatupidamisaruandeid veel heaks kiitnud; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et liikmesriikide deklareeritud kogukulud perioodil 2014–2020 (koos lõplike raamatupidamisaruannete esitamisega) moodustasid 94 % AMIFist;

164. märgib, et kontrollikoda kontrollis 23 tehingust koosnevat valimit, mida ta ei pidanud piisavalt suureks, et olla mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 4 ja 5 kulutuste osas esinduslik, ning seetõttu ei saa kontrollikoda nende rubriikide veamäära kohta eraldi hinnangut anda; märgib ka, et kontrollikoja audititulemused näitavad, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriikide 4 ja 5 kulutused on vigadest mõjutatud, kuna esineb probleeme rahastamiskõlblikkuse ja hangetega ning tõendavate dokumentide puudumisega ning et seetõttu peetakse seda suure riskiga valdkonnaks (23 auditeeritud tehingust 8 olid vigadest mõjutatud); peab murettekitavaks, et kontrollikoda tuvastas kolm kvantifitseeritavat viga, mis avaldasid finantsmõju liidu eelarvele, seitse õigus- ja finantssätete rikkumise juhtumit (mis liidu eelarvele otsest finantsmõju ei avaldanud) ning kaks tehingut, mis ei vastanud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetele ELi rahastatud seadmete ebapiisava kaitse ja avalik-õiguslikele asutustele hüvitatud käibemaksu tõttu, mille summa ületas kantud kulusid (kuigi see on vastuolus komisjoni suunistega); märgib, et komisjoni hinnangu kohaselt oli rände ja piirihalduse valdkonna kulude katmiseks tehtud maksetega seotud vearisk 2024. aastal 1,3 %;

165. väljendab heameelt kontrollikoja järelduse üle, et komisjon on täielikult arvesse võtnud kahte kontrollikoja 2021. aasta aruandes esitatud soovitust ja ühte 2022. aasta aruandes esitatud soovitust, mis on seotud liidu meetmete ja erakorralise abi saajatele täiendavate suuniste andmisega ning sihipärasemate eelkontrollide tegemisega; peab kiiduväärseks, et rände ja siseasjade peadirektoraadis (DG HOME) võeti 2024. aasta detsembris vastu läbivaadatud kontrollistrateegia eelarve otsese ja kaudse täitmise

raames rakendatavate erakorralise abi projektide jaoks;

166. väljendab rahulolematust asjaoluga, et kontrollikojal on jätkuvalt raskusi oma ülesannete täitmiseks vajalike dokumentide hankimisega liidu rahastatavaid projekte rakendavatelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt; võtab murega teadmiseks, et mõned rahvusvahelised organisatsioonid piirasid kontrollikoja juurdepääsu dokumentidele, võimaldades üksnes nende ajutist elektroonilist vaatamist kirjutuskaitstud kujul, ning kontrollikoja järelduse, et see osutab sellele, et komisjoni lepingulised kokkulepped rahvusvaheliste organisatsioonidega ei ole täpsed; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et ta leiab, et rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud lepingulised kokkulepped juba loovad raamistiku dokumentidele juurdepääsu tagamiseks viisil, mis võimaldab nõutavat kontrolli; peab kahetsusväärseks asjaolu, et komisjon ei ole täielikult nõustunud kontrollikoja soovitusega seda korduvat probleemi käsitleda, eriti arvestades, et kontrollikoja raskused liidu rahastatavaid projekte rakendavate rahvusvaheliste organisatsioonide auditeerimisel on püsinud alates nende eelarveaasta 2018 auditist; rõhutab, et komisjoni ja partnerite vahelised lepingulised kokkulepped peavad tagama kontrollikoja täielikud auditeerimisõigused, sealhulgas võimaluse laadida alla ja säilitada auditiks, läbivaatamiseks, kvaliteedikontrolliks ja järelmeetmeteks vajalikke tõendeid;

167. märgib murega, et DG HOME'i 2024. aasta tegevusaruandes esitati kinnitava avalduse suhtes kaks reservatsiooni; märgib, et üks reservatsioon puudutab AMIFi ning Sisejulgeolekufondi (ISF) 2014.–2020. aasta programmide rakendamist mitmes liikmesriigis seoses DG HOME'i tuvastatud tõsiste puudustega nende programmide juhtimis- ja kontrollisüsteemides; märgib lisaks, et teine reservatsioon puudutab AMIFi, BMVI ja ISFi 2021.–2027. aasta programme mitmes liikmesriigis seoses tõsiste puudustega nende programmide juhtimis- ja kontrollisüsteemides;

168. märgib, et liikmesriigid esitasid oma esimesed AMIFi ja BMVI 2021.–2027. aasta programmide raamatupidamise aastaaruanded 2024. aastal; märgib lisaks, et kontrollikoda vaatas läbi viie auditeerimisasutuse töö seoses nende iga-aastaste kontrolliaruannete ning AMIFi ja BMVI kulude auditeerimisega; väljendab heameelt kontrollikoja leidude üle, et auditeerimisasutused olid välja töötanud ja rakendanud piisava kvaliteediga üksikasjalikud menetlused, mille alusel kajastada oma tööd iga-aastastes kontrolliaruannetes;

169. võtab lisaks teadmiseks kontrollikoja järelduse, et auditeerimisasutustel, mille töö ta läbi vaatas, olid üksikasjalikud auditikavad ja nende järeldused tuginesid kontrollnimekirjadele; märgib murega, et kontrollikoda täheldas auditeerimisasutuste töös ka mõningaid puudusi; võtab teadmiseks komisjoni nõustumise

kontrollikoja soovitusega võtta auditeerimisasutuste töös tuvastatud puuduste suhtes järelmeetmeid;

170. väljendab muret, et on raske saada üksikasjalikke ja põhjalikke andmeid liidu siseasjade valdkonna kulutuste kohta, eelkõige liikmesriikidega eelarve jagatud täitmise korral, mis ei lase eelarvepädevatel institutsioonidel ja eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutaval institutsioonil nõuetele vastavat järelevalvet teha; nõuab sellega seoses läbipaistvuse suurendamist;

171. väljendab heameelt rände- ja varjupaigaleppe vastuvõtmise pärast ja tuletab meelde, et selle rakendamine on ELi uue rände- ja varjupaigahalduse süsteemi nurgakivi ning seda hakatakse kohaldama kõigis liikmesriikides 2026. aasta keskel; väljendab lisaks heameelt mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 läbivaatamise raames täiendava 2 miljardi euro eraldamise üle mitmeaastase finantsraamistiku rubriigile 4 aastateks 2024–2027, muu hulgas selleks, et võimaldada leppe uute reeglite täielikku rakendamist ning tegeleda praegusest geopoliitilisest kontekstist tulenevate kasvavate rände- ja piirihalduse probleemidega; rõhutab, kui oluline on tagada piisav rahastamine selle tulemuslikuks rakendamiseks, sealhulgas uute piirimenetluste jaoks, ning tunnustab komisjoni kirjalikke vastuseid, mis kinnitavad, et ta on teinud aastateks 2025–2027 AMIFi ja BMVI raames kättesaadavaks veel 3 miljardit eurot, et muu hulgas toetada liikmesriike, kes võtavad vastu Ukraina sõja eest põgenevaid inimesi;

172. rõhutab, et liidu välispiiride haldamine on üks rände- ja varjupaigaleppe tugisammas ning vaba liikumist võimaldava Schengeni ala toimimise oluline eeltingimus; tunnistab, et ELi rahastatavad projektid, millega toetatakse välispiiri kaitset, aitavad leevendada survet sisepiiride kaitsele, nagu märkis eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinik oma kuulamisel eelarvekontrollikomisjonis 8. detsembril 2025; tunnistab, et kuigi ebaseaduslikult liitu saabuvate rändajate koguarv vähenes 2024. aastal 38 %, muutusid rändemustrid kogu kontinendil, kusjuures teatavatel marsruutidel toimus märkimisväärne suurenemine, eelkõige idapiiri marsruudil, mille puhul teatati 2024. aastal piiriületuste kolmekordsest suurenemisest; märgib, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga saab toetada kõige suurema surve all olevaid liikmesriike, et tagada neile vahendid liidu välispiiride turvalisuse tagamiseks vajaliku taristu, rajatiste ja seadmete jaoks, sealhulgas elektrooniline piirijulgeoleku parandamine ja muud piirivalvevahendid, nagu on ette nähtud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse III lisas;

173. on seisukohal, et liit peab paremini kaitsma vähekaitstud inimesi inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse võrgustike eest ning tegelema hübriidrünnakute ja rände ärakasutamisega kolmandate riikide või vaenulike valitsusväliste

osalejate poolt; märgib, et pärast komisjoni 11. detsembri 2024. aasta teatise[16] vastuvõtmist on komisjon eraldanud Venemaa ja Valgevenega piirnevatele liidu liikmesriikidele BMVI kaudu ligikaudu 520 miljonit eurot, et tugevdada piirihaldussuutlikkust ning tegeleda julgeoleku- ja rändeprobleemidega; rõhutab, et ELi välispiiride kindlustamiseks tuleb eelkõige toetada kõige suurema surve all olevaid liikmesriike;

174. mälestab austusega Poola piirivalveametnikku Mateusz Sitekit, kes tapeti 6. juunil 2024, kui ta kaitses liidu välispiiri Valgevene režiimi korraldatud hübriidrünnaku eest; rõhutab, et liidu välispiiride kaitse ei ole abstraktne poliitiline eesmärk, vaid eesliinil töötavate meeste ja naiste elu ja surma küsimus; kutsub komisjoni üles tagama, et kõige suurema surve all olevatele liikmesriikidele, kes seisavad silmitsi hübriidohtudega liidu välispiiridel, antakse piisavat rahalist ja operatiivtoetust;

175. tunnustab komisjoni jätkuvaid jõupingutusi sisuka koostöö tugevdamiseks kolmandate päritolu- ja transiidiriikidega, eelkõige liidu naaberriikidega, et tegeleda ebaseadusliku rändega selle tekkekohas; rõhutab piisava järelevalve ja hoolsuskohustuse vajadust rahaliste vahendite eraldamisel partneritele, kes osalevad rände haldamises väljaspool ELi, et tagada rände haldamine vastastikku kasulikul viisil ja kooskõlas Euroopa varjupaiga- ja rändestrateegiaga, sealhulgas põhiõiguste valdkonnas; nõuab tungivalt, et komisjon suurendaks liidu siseasjade fondide läbipaistvust ja aruandekohustust kolmandates riikides;

176. tuletab meelde, et solidaarsus ja vastutuse õiglane jagamine kooskõlas aluslepingutega on liidu rände- ja varjupaigapoliitika aluspõhimõtted; tunnustab komisjoni jätkuvaid jõupingutusi solidaarsuse ja vastutuse jagamise suurendamiseks liikmesriikide vahel, eelkõige nende suhtes, keda rände- ja varjupaigaprobleemid, sealhulgas rände ärakasutamine, kõige rohkem mõjutavad; rõhutab sellega seoses AMIFi rolli liikmesriikide toetamisel vastuvõtu, varjupaigamenetluste, integratsioonimeetmete ja ümberasustamise valdkonnas, sealhulgas konfliktide ja humanitaarkriiside eest põgenevate inimeste puhul; rõhutab, et rände- ja varjupaigaleppe tulemuslikuks rakendamiseks on vaja piisavat, hästi hallatud ja õigeaegset rahastamist, et toetada solidaarsusmeetmeid kogu liidus;

177. märgib, et 2024. aastal eraldati 37,7 % rände ja piirihalduse jaoks ette nähtud liidu rahalistest vahenditest rände ja siseasjade valdkonna detsentraliseeritud asutustele; tuletab meelde, et kuigi detsentraliseeritud asutused on komisjonist õiguslikult ja rahaliselt sõltumatud, vastutab komisjon nende tegevuse järelevalve eest; kordab, et rände haldamine peab toimuma täielikus kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas põhiõigustega; väljendab heameelt komisjoni

---

16 COM(2024)0570.

kirjalike vastuste üle, milles rõhutatakse vajadust veelgi tugevdada järelevalve- ja aruandlusmehhanisme, sealhulgas seoses Frontexi tegevusega;

Soovitused

178. palub kontrollikojal anda hinnangu mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 4 veamäära kohta;

179. palub komisjonil:

i) viia täielikult ellu kontrollikoja soovitused, sealhulgas tagada, et rahvusvaheliste organisatsioonidega sõlmitud kokkulepetes austatakse täielikult kontrollikoja õigusi;

ii) kõrvaldada koos liikmesriikide ametiasutustega süsteemi puudused, mis on seotud DG HOME'i 2024. aasta tegevusaruandes esitatud reservatsioonidega, ning vajaduse korral algatada ka vastavuskontrolli menetlused ja väljastada sissenõudekorraldused liikmesriikidele makstud summade kohta, mille komisjon on tunnistanud eeskirjadevastaseks;

iii) jätkata selliste meetmete jälgimist ja kontrollimist, mida liikmesriigid ja liidu ametid vajavad rände- ja varjupaigaleppe täielikuks ja õigeaegseks rakendamiseks 2026. aastaks, anda Euroopa Parlamendile aru selle rakendamisel tehtud edusammudest ning võimaldada Euroopa Parlamendile juurdepääs kõigile asjakohastele dokumentidele, et hõlbustada tulemuslikku demokraatlikku järelevalvet rakendamisprotsessi üle;

iv) toetada kõige suurema surve all olevaid liikmesriike ELi välispiiride kindlustamisel;

v) suurendada liidu siseasjade fondide programmitöö ja rakendamise läbipaistvust ja aruandekohustust, tagades üksikasjalikud ja põhjalikud andmed, sealhulgas kolmandates riikides kulutatud vahendite kohta, kaitstes samal ajal Euroopa Parlamendi rolli liidu kulutuste demokraatliku kontrolli tagamisel;

vi) jõustada läbipaistvad ja sõltumatud inimõiguste seiremehhanismid liidu siseasjade fondidele kolmandates riikides;

vii) jälgida tähelepanelikult liidu rahastatavaid piirihaldusmeetmeid, eelkõige selleks, et tagada põhiõigustega seotud kohustuste ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte täielik järgimine liidus;

Julgeolek ja kaitse

180. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 „Julgeolek ja kaitse“ programmide eelarve oli 2024. aastal 2,1 miljardit eurot (1,1 % liidu eelarvekuludest), mis jagunes järgmiselt: 800 miljonit eurot (36,9 %) Euroopa Kaitsefondile, 300 miljonit eurot (15,9 %) sõjalisele liikuvusele, 300 miljonit eurot (13,3 %) kaitserahastutele ja liidu turvalisele ühenduvusele; 300 miljonit eurot (12,1 %) detsentraliseeritud asutustele, nimelt Euroopa Liidu Uimastiametile (EUDA), Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametile (Europol) ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Ametile (CEPOL), 300 miljonit eurot (11,9 %) tuumaohutuse, dekomissioneerimise ja muude valdkondade jaoks ning 200 miljonit eurot (9,9 %) Sisejulgeolekufondile;

181. tuletab meelde, et Sisejulgeolekufondi 2014.–2020. aasta raha tuli kulutada 2024. aasta juuniks ja lõplik raamatupidamisaruanne tuli esitada 31. detsembriks 2024; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et oluline osa Sisejulgeolekufondi rahalistest vahenditest (16 % ehk 505 miljonit eurot) oli nende auditeerimise ajal veel tasaarvestamata, kuna komisjon ei olnud neid lõplikke raamatupidamisaruandeid veel heaks kiitnud; võtab teadmiseks komisjoni vastuse, et liikmesriikide deklareeritud kogukulud perioodil 2014–2020 (koos lõplike raamatupidamisaruannete esitamisega) moodustasid 94 % ISFist;

182. märgib murega, et rände ja piirihalduse jaotises selgitatud põhjustel ei saa kontrollikoda esitada eraldi hinnangut mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 „Julgeolek ja kaitse“ veamäära kohta ning kontrollikoda peab oma auditितulemuste põhjal selle rubriigi kulusid suure riskiga kuludeks; märgib, et kaitse ja kosmose volinik selgitas 6. novembril 2025 eelarvekontrollikomisjonis toimunud kuulamisel, et kontrollikoja 2024. aasta aruanne ei sisalda kaitseprojektides leitud vigu; märgib lisaks, et komisjoni hinnangu kohaselt oli julgeoleku ja kaitse valdkonna maksete vearisk 2024. aastal 0,5 %;

183. tuletab meelde äärmiselt ebastabiilset geopoliitilist olukorda liidu naabruses, mis on alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest põhjustanud suuremaid julgeoleku- ja kaitseprobleeme, sealhulgas hübriidohte, ning seega suurendanud julgeolekusse, kaitsesse ja valmisolekusse investeerimise vajadusi; juhib tähelepanu asjaolule, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 5, mis on pühendatud julgeolekule ja kaitsele, on kõigist mitmeaastase finantsraamistiku rubriikidest väikseim, ning peab kahetsusväärseks, et liidu praegune eelarve oma kodanike julgeoleku ja kaitse tagamiseks ei ole kooskõlas probleemidega, mida tuleb lühikeses või pikas perspektiivis lahendada; kinnitab oma seisukohta, et Venemaa kujutab endast peamist ja kõige suuremat ohtu liidule ja selle liikmesriikidele; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on kutsunud liitu ja selle liikmesriike üles kehtestama õigusraamistiku, mis võimaldab Venemaa liigitada terrorismi toetavaks riigiks;

184. tuletab meelde, et liidu kaitsevõimesse on aastakümneid investeeritud liiga vähe ja et komisjoni andmetel on kaitsekulutuste puudujääk järgmisel kümnendil praeguse seisuga 500 miljardit eurot; väljendab heameelt, et tungiva vajaduse tõttu suurendada kaitsevõimet on liidu kaitsevaldkonna rahastamisvahendite arv alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest suurenenud; märgib, et liidu kaitsevaldkonna rahastamisvahendid hõlmavad eelarveväliseid vahendeid, nagu Euroopa rahutagamisrahastu ja Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahend, mis on ajutine kaitselaenu rahastamisvahend; rõhutab peale selle, et lisaks kaitsevaldkonna rahastamisprogrammidele võivad kahesuguse kasutusega eesmärke täita ka muud liidu programmid, eelkõige Euroopa ühendamise rahastu sõjalise liikuvuse komponent ja liidu turvalise ühenduse programm, mis loodi 2023. aastal peamiselt selleks, et tagada liidu liikmesriikidele kindel juurdepääs üliturvalistele, suveräänsetele ja ülemaailmsetele ühenduvusteenustele; märgib samuti, et pärast 2025. aasta septembris toimunud vahehindamist saab ühtekuuluvuspoliitika vahendeid kasutada ka sõjalise liikuvuse parandamiseks ja kaitsetaristu arendamiseks, eelkõige idapoolsetel piirialadel;

185. tunnustab komisjoni kirjalikke vastuseid, milles tunnistatakse, et kaitsealaste rahastamisvahendite rohkus tõi kaasa killustatud rahastamismaastiku, kus esines teatavaid kattuvusi ja lünki; rõhutab vajadust tervikliku ja pikaajalise liidu lähenemisviisi järele julgeoleku ja kaitse rahastamisele, et reageerida nii tavapärastele sõjalistele ohtudele kui ka mittetavapärastele ohtudele; toonitab, et liidu kaitsevaldkonna rahastamise läbipaistvust tuleb veelgi parandada, sealhulgas tagades kontrollikojale õiguse auditeerida kõiki rahastamisvahendeid ning tagades, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutav institutsioon saab teha demokraatlikku kontrolli kõigi liidu rahastatavate tegevuste üle; rõhutab vajadust suurendada avaldatud liidu kaitsevaldkonna rahastamise kohta avaldatava teabe kasutajasõbralikkust, et sellest saaksid kasu ka taotlejad ja toetusesaajad, eelkõige VKEd; rõhutab, et kõigis liikmesriikides tuleks soodustada ja edendada VKEde osalemist ning tagada nende õiglane ja võrdne juurdepääs liidu rahastatavatele projektidele; julgustab püsivaid investeeringuid ja tuge VKEdele;

186. rõhutab, et liidu kaitse- ja julgeolekukulutuste kiire kasv 2024. aastal nõuab proportsionaalset auditikorraldust, mis võimaldab kontrollikojale, OLAFile ja Euroopa Prokuratuurile juurdepääsu kõigile asjakohastele dokumentidele, sealhulgas kahesuguse kasutusega tehnoloogiaga projektidele; tuletab meelde, et komisjon ise tunnistas, et juurdepääsu saamine salastatud tulemusandmetele võib viibida, kui andmed on salastanud liikmesriigid, ning rõhutab, et kui auditile piiratud juurdepääs on igati põhjendatud, näiteks projektide salastatud laadi tõttu, tuleks võtta asjakohaseid meetmeid ja leida konstruktiivseid lahendusi, et tagada täielik vastavus finantsjärelevalve nõuetele ja liidu vahendite usaldusväärne

haldamine;

187. väljendab suurt muret komisjoni otsuse pärast jätkata tegutsemist algatuse „Rearm EU“ vastuvõtmise nimel, ilma et Euroopa Parlamendiga oleks eelnevalt konsulteeritud; peab kahetsusväärseks, et sellise otsusega eiratakse institutsioonilise tasakaalu põhimõtet ja õõnestatakse Euroopa Parlamendi kui kaasseadusandja rolli strateegiliste ja eelarveprioriteetide kujundamisel; nõuab tungivalt, et komisjon hoiduks oluliste poliitikavahendite algatamisest, mis mõjutavad liidu finants- ja strateegilist süsteemi, tagamata Euroopa Parlamendi eelisõiguste täielikku austamist;

188. tuletab meelde, et Euroopa Kaitsefondi üldeesmärk on edendada Euroopa kaitsesektori tehnoloogilise ja tööstusliku baasi (EKTTB) konkurentsivõimet, tõhusust ja innovatsioonisuutlikkust kogu liidus; märgib, et nagu on selgitatud komisjoni kirjalikes vastustes, eraldati Euroopa Kaitsefondist 227,9 miljonit eurot 20 tehisintellektiga seotud projektile ja veel 171,1 miljonit eurot 18 projektile, mis keskendusid õhudroonitehnoloogiale, ning kokku 1,49 miljardi euroga toetati Euroopa Kaitsefondist 50 projekti, mis keskendusid sellele, mida saab liigitada traditsiooniliseks kaitsevarustuseks, mis on seotud maapealse, õhu- ja merevõitlusega, veealuse, õhu- ja raketikaitsega ning keemiliste, bioloogiliste, radioloogiliste ja tuumariskide maandamisega; märgib, et alates 2021. aastast on Euroopa Kaitsefondist kulutatud tehisintellektitehnika ja droonitehnoloogiaga seotud projektidele vähem kui 400 miljonit eurot, kuigi käimasolevatest ja hiljutistest konfliktidest saadud kogemused näitavad, et kübervõimekusel, tehisintellektil ja mehitamata süsteemidel, sealhulgas droonidel, võib olla tänapäevases sõjapidamises üha olulisem roll; on seisukohal, et tehnoloogiate rahastamisel tuleks esikohale seada tehnoloogiad, mis annavad suurima tegevuseelise;

189. võtab teadmiseks kontrollikoja eriaruande 04/2025 ELi sõjalise liikuvuse kohta ja komisjoni vastused; on mures kontrollikoja üldise järelduse pärast, et 2022. aasta novembris avaldatud ELi teine sõjalise liikuvuse tegevuskava ei põhinenud piisavalt kindlatel alustel ning et edusammud selle eesmärgi suunas, milleks on isikkoosseisu, varustuse ja vahendite kiire ja sujuv liikumine lühikese etteteatamisajaga ja suures mahus, on ülesehituse puuduste ja rakendamist takistavate tegurite tõttu olnud varieeruvad; võtab murega teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et komisjon ei olnud põhjalikult hinnanud selle eesmärkide ja sihtide saavutamiseks vajalikku kogurahastust; võtab teadmiseks kontrollikoja poolt esile toodud asjaolu, et parlamentaarne järelevalve kõigi liidu sõjaväelise liikuvusega seotud tegevuste üle ei ole alati teostatav, sest kõiki projekte ei rahastata liidu eelarvest, nagu see on Euroopa Kaitseagentuuri (EDA) ja alalise struktureeritud koostöö (PESCO) puhul;

190. väljendab muret selle pärast, et pärast kolme 2021., 2022. ja 2023. aastal korraldatud projektikonkurssi on kogu Euroopa ühendamise rahastu praeguse programmitöö perioodi sõjalise liikuvuse rahastamispakett juba ammendatud, samal ajal kui hinnanguliselt on vaja vähemalt 100 miljardi euro ulatuses investeeringuid, et tegeleda liidus kindlaks tehtud 500 kriitilise punktiga, mis vajavad kiiret ajakohastamist[17]; võtab teadmiseks komisjoni kirjaliku vastuse, et TEN-T määruse muutmisel 2024. aastal lisati sellesse elemendid sõjalise liikuvuse integreerimiseks liidu transpordipoliitikasse; märgib lisaks, et Euroopa Komisjon ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja võtsid vastu 2025. aasta sõjalise liikuvuse paketi; kordab, kui oluline on veelgi tugevdada liidu sõjaväelise liikuvuse reageerimisvõimet ja tõhusust, vähendades regulatiivset ja menetluslikku keerukust, tõhustades ühtlustamist ja parandades koordineerimist, et vähendada viivitusi ja parandada tegevusvalmidust;

Soovitused

191. palub kontrollikojal anda hinnangu mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 5 veamäära kohta;

192. palub komisjonil:

i) jätkata jõupingutusi, et suurendada liidu kaitsekulutuste läbipaistvust kõigis asjaomastes vahendites, sealhulgas hõlbustades kontrollikoja audititööd kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga ja tagades, et eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavat institutsiooni teavitatakse nõuetekohaselt, et ta saaks teha liidu rahastatavate tegevuste üle demokraatlikku kontrolli vastuvõtmise, kavandamise ja rakendamise etapis;

ii) esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile korrapäraselt konsolideeritud aruandeid kõigi liidu eelarvest, eelarvevälistest vahenditest ja kõigist muudest asjakohastest vahenditest, näiteks sõjaväelise liikuvuse ja julgeolekuga seotud programmidest tulenevate kaitsekulutuste eelarve täitmise ja tulemuslikkuse kohta, et võimaldada demokraatlikku kontrolli;

iii) esitada Euroopa Parlamendile süstemaatilisemad järelmeetmed ja aruandlus liidu kaitsealase ja sõjalise liikuvuse meetmete, nende rakendamise ja rahastamise kohta, sealhulgas meetmete puhul, mis on seotud ELi ja NATO koostöö, Euroopa

---

17 Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 16. oktoobri 2025. aasta ühisteatis „Tegevuskava „Hoidmaks rahu – kaitsevalmidus 2030““ (JOIN(2025)0027).

rahutagamisrahastu, Euroopa Kaitseagentuuri ja alalise struktureeritud koostööga;

iv) suurendada Euroopa Kaitsefondi panust terviklikku Euroopa kaitsealasesse lähenemisviisi, suurendades toetust hübriidohtudega, sealhulgas tehisintellekti, küber- ja droonitehnoloogiaga tegelevatele projektidele;

v) tugevdada veelgi liidu julgeoleku- ja kaitsemeetmeid, suurendades märkimisväärselt kahesuguse kasutusega transporditaristu koridoride parandamiseks kättesaadavaid rahalisi vahendeid ning võttes meetmeid piiriüleselt sõjaväeliselt liikumiselt haldus-, menetluslike ja regulatiivsete tõkete kõrvaldamiseks, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määruses (EL) 2025/2643 (Euroopa kaitsetööstuse programmi määrus) osutatud kaitsevaldkonna ühishangete ning nendega seotud menetluste ühtlustamise kaudu liikmesriikides, et suurendada koostalitlusvõimet, tõhusust ja strateegilist sidusust, seades samal ajal esikohale liidu rahaeraldised projektidele, mis vastavad kõige paremini praegusele Euroopa ohupildile;

vi) võtta täiendavaid meetmeid, et tagada võrdsed tingimused kõigile kaitsetööstuses osalejatele kogu liidus ja lihtsustada juurdepääsu liidupoolsele rahastamisele, sealhulgas VKEde ja välisohtude vastu kõige vähem kaitstud liikmesriikide puhul;

Naabrus ja maailm

193. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 6 „Naabrus ja maailm“ programmide eelarve oli 15,4 miljardit eurot (8,0 % liidu eelarvekuludest, välja arvatud taaste- ja vastupidavusrahastu), mis jagunes järgmiselt: 62,4 % naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendile „Globaalne Euroopa“, 15,9 % humanitaarabile, 14,9 % ühinemiseelse abi instrumendile (IPA III), 2,7 % vahendile Ukraina makromajanduslik finantsabi+ ning 4,1 % muudele meetmetele ja programmidele;

194. väljendab heameelt, et kontrollikoda kontrollis 2024. aastal statistiliselt esinduslikku valimit 137 tehingust, mis hõlmasid kõiki mitmeaastase finantsraamistiku selle rubriigi kulutusi, mis võimaldas esimest korda veamäära välja arvutada; märgib murega, et hinnanguline veamäär oli 4,9 %, mis ületab märkimisväärselt 2,0 % suuruse olulisuse läve; märgib lisaks, et 137 tehingust 56 (40,9 %) sisaldas kvantifitseeritavaid vigu, mis avaldasid finantsmõju liidu eelarvele; täheldab, et need vead puudutasid rahastamiskõlbmatuid kulusid, riigihanke-eeskirjade tõsiseid rikkumisi, oluliste tõendavate dokumentide puudumist, toetuskõlbmatuid toetusesaajaid ning kandmata kulusid; on seisukohal, et need probleemid võivad viidata puudustele kontrollisüsteemide toimimises ja usaldusväärsuses;

195. on üllatunud asjaolust, et kümnel kvantifitseeritavaid vigu sisaldanud juhul oli komisjonil enne kulude heakskiitmist juba piisavalt teavet vea vältimiseks või avastamiseks ja parandamiseks; märgib, et kui komisjon oleks seda teavet tulemuslikult kasutanud, oleks hinnanguline veamäär olnud 1,4 protsendipunkti võrra madalam;

196. märgib, et nagu varasematelgi aastatel, puudutas märkimisväärne osa kontrollikoja poolt tuvastatud vigadest lepinguid, mida eelarve kaudse täitmise raames rakendasid sambapõhiselt hinnatud organisatsioonid, sealhulgas rahvusvahelised institutsioonid; märgib, et nende lepingute puhul kiitis komisjon kulud heaks finantsaruande ja juhtkonna kinnituse alusel, millest viimane on sambapõhiselt hinnatud organisatsiooni enda väljastatud kinnitus selle kohta, et esitatud finantsteave on täielik, täpne ja nõuetele vastav; märgib murega, et kontrollikoja tuvastatud 42 kvantifitseeritud veast 26 olid seotud selliste lepingutega, moodustades hinnangulisest veamäärast 3,1 protsendipunkti, tuues seega esile püsivad nõrgad kohad sambapõhiselt hinnatud üksustega eelarve kaudse täitmise kindlustandvas raamistikus;

197. väljendab muret selle pärast, et kontrollikoda koges taas viivitusi nõutud dokumentide hankimisel teatavatelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt ja rahvusvahelistelt finantsasutustelt, mis takistas tema audititöö õigeaegset läbiviimist, hoolimata tema varasemast, 2020. aastal esitatud soovitusest; märgib, et 19 auditeeritud tehingu puhul piirasid need üksused juurdepääsu dokumentidele, võimaldades üksnes nende ajutist elektroonilist vaatamist kirjutuskaitstud kujul, võimaldamata kontrollikojal neist koopiaid saada, mis takistas auditi nõuetekohast kavandamist, läbiviimist ja kvaliteedikontrolli; peab kahetsusväärseks, et need takistused jäid püsima hoolimata komisjoni püüdlustest lahendada probleem pideva teabevahetuse kaudu asjaomaste organisatsioonidega, nagu on rõhutatud ka 2024. aasta aruandes Euroopa Arengufondide kohta;

198. väljendab tõsist muret selle pärast, et 2024. aastal ei toimunud tulemustele orienteeritud seire missioone, kuna kaks olemasolevat tulemustele orienteeritud seire teenuslepingut lõpetati 2025. aastal; rõhutab murega, et 2024. aastaks kavandatud piiratud hange uue põlvkonna tulemustele orienteeritud seire lepingute sõlmimiseks tuli tühistada, kuna naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ toetuskulude assigneeringud ei olnud kättesaadavad, mistõttu oli rahvusvahelise partnerluse peadirektoraat sunnitud kasutama tegevusassigneeringuid ja valmistama tulemustele orienteeritud seire rahastamiseks ette instrumendi „Globaalne Euroopa“ eraldiseisva toetusmeetme; märgib, et 2025. aasta oktoobris algatati peatamisklausli alusel uuesti uus piiratud hankemenetlus, kusjuures uus kolmeaastane tulemustele orienteeritud seire leping allkirjastatakse eeldatavasti alles 2026. aasta aprillis; rõhutab, et see rahastamise ja hangete

katkemine on toonud kaasa tulemustele orienteeritud seire süsteemi täieliku peatamise alates 2025. aasta algusest, lükates edasi programmi rakendamise sõltumatut tulemuslikkuse seiret ja nõrgendades välistegevuse üldist tulemustele orienteeritust;

199. märgib, et ELi investeeringud kaubandusega seotud abisse maailma vähim arenenud riikidele on vähenenud, kusjuures 2022. aastal jõudis vähim arenenud riikidesse ainult 12,0 % kaubandusabist, võrreldes keskmiselt 18,0 %-ga aastatel 2010–2015; märgib murega, et see mahajäämus püsib hoolimata 2017. aastal muudetud ELi kaubandusabi strateegias vähim arenenud riikidele seatud 25,0 % kulueesmärgist; võtab teadmiseks Euroopa Kontrollikoja Eriaruandes 17/2025 „ELi kaubandusabi vähim arenenud riikidele“ esitatud järelduse, et ELi kaubandusabi ei ole graafikus, et saavutada 2030. aasta eesmärk; väljendab heameelt selle üle, et komisjon nõustus kontrollikoja soovitusega analüüsida selle vähenemise põhjuseid, ning märgib, et see hindamine on kavandatud 2026. aastaks, rõhutades vajadust õigeaegsete parandusmeetmete järele, et tagada liidu kaubandusabi jõudmine nendeni, kes seda kõige rohkem vajavad;

200. märgib, et rahvusvahelise partnerluse peadirektoraadi ning naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi 2024. aastal teatatud eelarvetoetus väljaspool liitu asuvatele riikidele oli 1,56 miljardit eurot; peab kahetsusväärseks, et puuduvad avalikult kättesaadavad andmed toetust saavate riikide kindlakstegemiseks, kuna avaldatud statistika sisaldab andmeid ainult piirkondade või riikide rühmade kohta; peab ühtlasi kahetsusväärseks läbipaistvuse puudumist nende vahendite kasutamisel ja vahendite lõplike saajate kindlakstegemisel; rõhutab, et eelarvetoetus tuleks viia kooskõlla partnerriikide vajaduste ja liidu strateegiliste poliitikaeesmärkidega;

201. rõhutab, et liidu abiga ei tohi mingil juhul otseselt ega kaudselt rahastada terrorismi ega tegevusi, mis on vastuolus ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustega, ja seetõttu ei tohi sellest toetada ühtegi Hamasi ega muu terrori- või äärmusorganisatsiooniga seotud üksust; tuletab sellega seoses meelde, et on õiguspärane ja oluline tuvastada selgelt kõik liidu abi lõplikud saajad, seda ka kolmandates riikides; rõhutab vajadust abi jaotamise ja kasutamise range järelevalve järele, et vältida vahendite väärkasutust; kutsub peale selle üles tugevdama hoolsuskohustuse, järelevalve- ja kontrollimehhanisme, et vältida liidu rahastatavatesse programmidesse ideoloogia sisseimbumist; rõhutab, et terrorismivastaseid kaitsemeetmeid ja läbipaistvusnõudeid tuleb rangelt kohaldada, kahjustamata humanitaarpõhimõtteid ja elupäästva abi kohaletoimetamist;

202. tuletab meelde, et haridus on rahuloome, kooseksisteerimise ja läbirääkimiste teel saavutatava kahe riigi kooseksisteerimisel

põhineva lahenduse ettevalmistamise keskne tugisammas ning äärmusluse, sallimatuse ja radikaalsete ideoloogiate vastu võitlemise peamine vahend; tuletab meelde, et liidu finantsabi ja poliitilise tegevusega tuleks toetada haridust, mis edendab rahu, sallivust ja kooseksisteerimist; väljendab heameelt komisjoni jätkuva koostöö üle Palestiina omavalitsusega õppekavade reformimisel ning tunnustab 2025. aastal teatatud käegakatsutavaid edusamme, sealhulgas Palestiina haridus- ja kõrgharidusministeeriumi käimasolevat õpikute läbivaatamist ja muutmist, et tagada kooskõla UNESCO standarditega; märgib eelkõige, et 12. klassi õppematerjalidesse tehti mõned muudatused, 1.–4. klassi materjale muudeti põhjalikumalt ning uued õppematerjalid avaldati vastavalt 2024. aasta detsembris ja 2025. aasta oktoobris ning liit vaatab neid praegu läbi; tuletab meelde, et Palestiina omavalitsus peab eemaldama kõik õppematerjalid ja sisu, mis ei vasta UNESCO standarditele, eelkõige need, mis sisaldavad antisemitismi, vägivalla õhutamist, džihaadi ja märtrisurma ülistamist ning konfliktide rahumeelse lahendamise hukkamõistmist; tuletab komisjonile meelde, et läbivaatamine peab põhinema avalikel ja kontrollitavatel tõenditel ning läbivaatamise tulemused tuleb avaldada;

203. märgib, et nagu varasematelgi aastatel, ei kasutatud 2024. aastal liidu rahalisi vahendeid Palestiina õpikute tootmise toetamiseks ning et liidu otsene finantsabi, mida anti Palestiina omavalitsusele liidu mehhanismi PEGASE kaudu nii 2024. aasta erakorralise toetuse paketi kui ka Palestiina taaste ja vastupidavuse mitmeaastase laiaulatusliku programmi (2025–2027) raames, piirdub rangelt jälgitavate kuluartiklitega, nagu palgad, sotsiaaltoetused ja haiglate võlgnevused; märgib, et see rahaline toetus Palestiina omavalitsusele on osaliselt seotud Palestiina omavalitsusega 2024. aastal kokku lepitud ambitsioonikas reformimaatriksis kokku lepitud reformide elluviimisega, mis hõlmab õppematerjalide järkjärgulist ja süsteemset läbivaatamist; tuletab meelde, et Palestiina omavalitsus peab eemaldama kõik õppematerjalid ja sisu, mis ei vasta UNESCO standarditele, eelkõige need, mis soodustavad antisemitismi ja sisaldavad vägivalda, millega Palestiina lapsed ei tohiks kokku puutuda; rõhutab, et liit peaks andma Palestiina omavalitsusele hariduse valdkonnas rahalist toetust tingimusel, et õpikute sisu on kooskõlas UNESCO standarditega; kutsub komisjoni üles tagama, et liidu rahalisi vahendeid ei eraldataks otseselt ega kaudselt õppematerjalidele, mis sisaldavad antisemitismi või antisemiitlikke näiteid, mis õhutavad vihkamist ja vägivalda;

204. nõuab tungivalt, et komisjon teeks Palestiina elanikkonnale toetuse ja humanitaarabi andmisel koostööd usaldusväärsete partneritega kohapeal, et tagada humanitaarabi katkematu ja turvaline kohaletoimetamine ning tagada, et liidu rahalisi vahendeid ei eraldata üksikisikutele ega organisatsioonidele, kes on seotud liidu põhiväärtuste vastaste terroristlike või äärmuslike liikumistega; tuletab meelde, et on esitatud väiteid, et 13 000 UNRWA töötajast

Gazas 19 osales Hamasi 7. oktoobri 2023. aasta põlastusväärsetes terrorirünnakutes Iisraeli vastu; võtab teadmiseks ÜRO vastuse nendele väidetele, sealhulgas ÜRO siseauditi talituse (OIOS) algatatud uurimised, mille järel lõpetati ameti huvides ametlikult üheksa töötaja töösuhe, ning Colonna aruandes esitatud soovitused; märgib, et komisjon on teinud koostööd UNRWAga, et tõhustada organisatsiooni neutraalsusprotsesse ja kontrollisüsteeme kooskõlas ÜRO OIOSe uurimiste järeldustega ning jälgida UNRWA esitatud tegevuskava kohaldamist; võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et UNRWA on jätkuvalt pühendunud kokkulepitud soovituste rakendamisele ja kõigi liiduga kokku lepitud tingimuste täitmisele rahastamise jätkamiseks 2024. aastal; julgustab sellega seoses komisjoni jätkama osalemist ja hoolikat järelevalvet, et tagada rahastamisel kindlad tagatised neutraalsuse, läbipaistvuse ja vastutuse kohta;

205. märgib, et ajavahemikul 2019–2024 oli naabruspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadi üheksast kõrgema juhtkonna ametikohast kuus pikka aega täitmata; märgib eelkõige, et peadirektori ametikoht jäi täitmata 28 kuuks, A direktori ametikoht 25 kuuks, NEAR B (lõunanaabrus) direktori ametikoht 48 kuuks, NEAR D (Lääne-Balkan) direktori ametikoht 35 kuuks, Ukraina toetusrühma direktori ametikoht 32 kuuks ja R direktori ametikoht 22 kuuks; rõhutab, et need pikalt vabaks jäänud ametikohad mõjutasid mõningaid liidu poliitiliselt kõige tundlikumaid ja operatiivselt kriitilisemaid portfelle, sealhulgas Venemaa sissetungi ajal Ukrainasse ja Hamasi terrorirünnaku ajal Iisraeli vastu; võtab lisaks teadmiseks DG NEARi 2022. aasta aprilli töötajate uuringu tulemused, mis näitavad usalduse märkimisväärset vähenemist kõrgema juhtkonna juhtimisstiili vastu;

206. märgib, et aastatel 2020–2023 tagas Ukraina toetusrühma juhtimise ajutiselt DG NEARi asepeadirektor lisaks oma paljudele muudele ülesannetele; märgib peale selle, et Ukraina toetusrühm saadeti 2023. aastal laiali ning selle vastutusalad jaotati ümber Ukraina rahastu ja muude üksuste vahel; märgib, et teave, mille komisjon eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga toimunud arvamuste vahetuse käigus selle kohta esitas, oli ebatäpne, ning kutsub komisjoni üles tagama, et kõik komisjoni liikmed annaksid Euroopa Parlamendile selgelt ja täpselt aru;

207. võtab teadmiseks mitme Euroopa meediakanali poolt 2025. aasta oktoobris avaldatud hiljutised uurivad aruanded, milles väidetakse, et Ungari luureteenistused osalesid Brüsselis spionaažitegevuses, sealhulgas katsetes värvata liidu institutsioonides töötavaid Ungari kodanikke; märgib, et need aruanded puudutavad ajavahemikku 2015–2019 ja et komisjon on kinnitanud, et ta uurib neid väiteid institutsioonisiseselt; soovib, et komisjon ja pädevad asutused viiksid läbi tõenditel põhineva põhjaliku analüüsi ja uurimise ning teavitaksid Euroopa Parlamenti niipea, kui uurimine on lõpule viidud;

208. märgib, et volinikel on märkimisväärne poliitiline ja reguleeriv pädevus ning seetõttu peab nende käitumine vastama kõrgeimatele sõltumatuse, läbipaistvuse, vastutuse ja eetilise käitumise standarditele; rõhutab, et Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendi range järgimine on oluline, et kaitsta liidu täitevvõimu terviklikkust, usaldusväärsust ja demokraatlikku legitiimsust; rõhutab, et käitumisjuhendi täielik järgimine on hädavajalik ka selleks, et vältida huvide konflikte, lubamatut mõjutamist ja tagada, et otsused tehakse üksnes Euroopa huvides; on seisukohal, et kokkuvõttes näitavad DG NEARi tõsised ja pikaajalised juhtimisvead, Euroopa Parlamendile eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames ebatäpse teabe esitamine ning nendele lisanduvad eespool kirjeldatud probleemid seoses käitumise ja sõltumatusega mustrit, mis ei ole kooskõlas Euroopa Komisjoni liikmelt nõutavate vastutuse, usaldusväärsuse ja hea halduse standarditega;

209. märgib murega, et Ukraina rahastamine Euroopa Liidu poolt on jagunenud paljude vahendite ja rahastute vahel, mis tekitab killustunud ja keeruka rahastamismaastiku; rõhutab, et konsolideeritud ja läbipaistva ülevaate puudumine selle kohta, kuidas neid vahendeid, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku manööverdamisruumiga tagatud laene, eraldatakse ja kasutatakse, takistab tulemuslikku demokraatlikku järelevalvet, aruandekohustuse täitmist ja suutlikkust hinnata liidu toetuse kogumõju;

210. märgib, et Ukraina korruptsioonivastasele võitlusele spetsialiseerunud asutused (NABU, SAPO ja HACC) jätkavad kõrgetasemeliste juhtumite uurimist, nende eest süüdistuste esitamist ja kohtuotsuste tegemist, mis näitab, et sõltumatud korruptsioonivastased institutsioonid on hakanud toimima, ning et süüdistatavate ministrite hiljutised tagasiastumised näitavad valitsuse teatavat reageerimisvõimet ja vastutuse võtmist; tunnustab reforme, mille Ukraina on täiemahulise sissetungi ajal ellu viinud; märgib, et katsed anda NABU ja SAPO peaprokuröri alluvusse võivad kahjustada korruptsioonivastase tegevuse raamistiku sõltumatust ja tulemuslikkust; väljendab heameelt nende muudatuste kiire tühistamise üle riigisisese ja rahvusvahelise surve tulemusena, kuid väljendab muret seoses korruptsioonivastase võitlusega tegelevate institutsioonide ja kodanikuühiskonna teadetega, milles rõhutatakse probleeme korruptsioonivastase raamistiku tulemuslikkuse ja sõltumatuse säilitamisel; kutsub ametivõime üles vältima tagasilangust, tegelema menetluslike viivituste ja takistustega kõrgetasemeliste juhtumite puhul ning vaatama läbi aegumistähtaegu käsitlevad reeglid kooskõlas Euroopa standarditega;

211. võtab teadmiseks hiljutised pettusesüüdistused Ukraina energiasektoris; rõhutab, et kui need väited leiavad kinnitust,

osutavad need juhtimis-, järelevalve- ja sisekontrollisüsteemide struktuursele kaitsetusele; rõhutab, et tuleb suurendada üldsuse usaldust, et tugevdada Ukraina reformide usaldusväärsust nõuetekohaste riigihangete ja sisekontrollisüsteemide kaudu;

212. märgib, et Ukraina rahastu usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks lõi komisjon 2024. aasta juunis rakendusotsusega (EL) 2024/1697 spetsiaalse audiitornõukogu, mis koosneb komisjoni määratud sõltumatutest ekspertidest; märgib, et audiitornõukogu ülesanne on avastada süsteemseid puudusi Ukraina rahastu vahendite haldamises ja kontrollis, sealhulgas puudusi pettuste ennetamises, korruptsioonivastastes kaitsemeetmetes ja huvide konflikti süsteemides, ning teatada sellistest probleemidest otse komisjonile;

213. rõhutab, et lisaks oma järelevalverollile võib audiitornõukogu anda Ukraina ametiasutustele soovitusi finantsrikkumiste või struktuursete puuduste kõrvaldamiseks liidu vahendite haldamisel; rõhutab, et Ukraina, keda esindab majandusministeerium, peab igale soovitusele kirjalikult vastama, kas kirjeldades rakendusmeetmeid või esitades nende rakendamata jätmise kohta põhjendatud selgituse; rõhutab, et audiitornõukogu järeldustel võivad olla märkimisväärsed finantstagajärjed; rõhutab, et liidu jätkuva rahalise toetusega peab kaasnema usaldusväärne finantsjuhtimine, läbipaistvus ja tulemuslikkuse järelevalve, et tagada liidu vahendite tulemuslik kasutamine ja säilitada laienemispoliitika usaldusväärsus;

214. tuletab meelde, et Ukraina rahastust tehtavate korrapäraste maksete eeltingimuseks on komisjoni veendumus, et Ukraina taaste- ja reformikava viiakse ellu ning et jätkuvalt peetakse kinni demokraatlikest mehhanismidest, õigusriigist ja inimõigustest; märgib, et komisjon on praeguseks viiel korral jõudnud järeldusele, et 1.–5. osamakse puhul ei ole konkreetseid reformimeetmeid võetud, mis tõi kaasa vastavate summade väljamaksmise peatamise, märkides, et ühel juhul on see puudus nüüdseks kõrvaldatud; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni kohaldatud range tingimuslikkuse ning tema tõendatud valmisoleku üle rakendamist rangelt jälgida ja peatada väljamaksed, kui tingimused ei ole täidetud;

215. väljendab heameelt selle üle, et OLAF annab ametiasutustele sihipärast pettusevastast abi ja toetab Ukraina ühinemist liidu pettustevastase võitluse programmiga; märgib, et Ukraina rahastu raamlepingus, mis jõustus 2024. aasta juunis, on ette nähtud õiguslikult siduv kord rahastu vahendite haldamiseks, kontrollimiseks, järelevalveks, seireks, hindamiseks, aruandluseks ja auditeerimiseks, samuti meetmed õigusnormide rikkumiste, pettuste, korruptsiooni ja huvide konfliktide ennetamiseks, uurimiseks ja kõrvaldamiseks ning sätted OLAFi ja Euroopa Prokuratuuri rolli kohta;

216. väljendab muret selle pärast, et EFSD+ uuest paindlikust investeeringute toetamise rahastamispaketist saavad vähim arenenud riikide ning ebakindlate ja konfliktidest mõjutatud riikide asemel rahaeraldisi riigid, kus Global Gateway investeeringuid on lihtsam teha;

217. märgib, et hoolimata liidu pikaajalisest rahastamisest Liibüa piiri- ja rändekontrolli tugevdamiseks on selgunud, et selline abi tekitab jätkuvalt tõsiseid operatiiv- ja humanitaarprobleeme ning põhiõiguste ja valitsemistavaga seotud probleeme, mis võivad seada liidu maine ohtu; rõhutab vajadust rangete järelevalve-, läbipaistvus- ja aruandlusmehhanismide järele, tagamaks, et rändega seotud abi ei aita kaudselt kaasa kahju suurenemisele;

218. märgib, et alates 1. veebruarist 2025 korraldas Euroopa Komisjon endise DG NEAR töö ümber, jagades selle ülesanded kahe vastloodud direktoraadi vahel: laienemise ja idanaabruse peadirektoraat (DG ENEST) vastutab kandidaatriikide ja idanaabruse eest ning Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe peadirektoraat (DG MENA) hõlmab nüüd Vahemere piirkonda;

Euroopa Arengufond (EAF)

219. märgib, et tehingute korrektsuse auditeerimiseks kontrollis kontrollikoda 85 tehingust koosnevat valimit, mis esindas kõiki EAFide kulutusi; märgib lisaks, et see hõlmas 16 Aafrika jaoks mõeldud hädaolukorra usaldusfondiga seotud tehingut, 54 liidu 14 delegatsiooni[18] heaks kiidetud tehingut, 14 komisjoni peakorteri poolt heaks kiidetud tehingut ning ühte Bêkou usaldusfondiga seotud tehingut;

220. märgib murega, et 85 kontrollitud tehingust sisaldas vigu 34 (40,0 %) võrreldes 62 vigase tehinguga (44,3 %) 2023. aastal sama arvu kontrollitud tehingute puhul; rõhutab lisaks, et kontrollikoda kvantifitseeris 27 viga (2023. aastal 52 viga), mille alusel ta hindas eelarveaasta 2024 veamääraks 6,5 % (2023. aastal 8,9 %);

221. rõhutab murega, et 2024. eelarveaastal avastatud kolm kõige sagedasemat vealiiki olid järgmised: rahastamiskõlbmatud kulud (40,0 %), oluliste tõendavate dokumentide puudumine (32,0 %) ja eelmaksete ülemäärane tasaarvestamine (14,0 %);

222. märgib hämmastusega, et 31. detsembri 2024. aasta seisuga ei olnud 9. Euroopa Arengufondi (2000–2007) raamatupidamisarvestust veel täielikult suletud – rohkem kui 17 aastat pärast aegumisklausli kehtestamist 2007. aastal –, sest kaheksa lepingut on veel pooleli,

---

18 Burundi, Kongo Demokraatlik Vabariik, Guinea-Bissau, Keenia, Malawi, Mauritaania, Mauritius, Mosambiik, Namiibia, Nigeeria, Sierra Leone, Togo, Uganda, Sambia.

mis näitab mõningate EAFi programmide erakordset keerukust ja pikka kestust;

223. märgib rahuloluga, et komisjon on parandanud periodiseeritavate summade hindamist, võttes järjepidevalt arvesse lepingute täitmise aja pikendamist, mis on tehtud pärast aruandlusperioodi lõppu, järgides kontrollikoja 2023. aasta aastaaruandes esitatud soovitust;

224. märgib murega, et nagu varasematelgi aastatel, on märkimisväärsed eelmaksete saldod väga pikka aega tasaarvestamata, sealhulgas 446,0 miljonit eurot, mis on tasaarvestamata üle kümne aasta ja mis on peamiselt seotud ELi Aafrika infrastruktuuri sihtfondiga, mille pikaajalised operatsioonid põhjustavad eelmaksete väga aeglast tasaarvestamist;

225. märgib, et DG INTPA kontrollistrateegia käimasoleva läbivaatamise oodatavad tulemused hõlmavad finantsaruandluse ja tõhustatud eelkontrollide suuniste tugevdamist, et vältida vigu, sealhulgas ülemäärase tasaarvestamise puhul;

226. märgib, et DG INTPA 2024. aasta tegevusaruandes sisalduv peadirektori kinnitav avaldus ei sisalda ühtegi reservatsiooni, jätkates tava, mille kohaselt peadirektoraat vähendas reservatsioonide ulatust (st nendega hõlmatud kulude osakaalu) 16,0 %-lt 2017. aastal 1,0 %-le 2018. aastal ja nullini alates 2019. aastast; märgib lisaks, et DG INTPA hinnangul on maksete veariski sisaldav summa 89,7 miljonit eurot (1,1 % 2024. aasta kulutustest) ja risk programmide lõpetamisel 78,6 miljonit eurot (0,97 %) ning et DG INTPA eeldab, et 11,1 miljonit eurot (12,4 % maksete veariski sisaldavast summast) korrigeeritakse järgnevatel aastatel tema enda kontrollidega; märgib siiski, et 2024. aastal tagasi nõutud 5,0 miljonist euro puhul näitas kontrollikoja testimine, et 0,2 miljonit eurot ei oleks tohtinud rakendatud korrektsioonivõimena kajastada, mis tekitab kahtlusi peadirektoraadi aruandluse usaldusväärsuse suhtes;

227. märgib, et DG INTPA tellis 2024. aastal oma kolmeteistkümnenda allesjäänud veamäära uuringu, mis on oluline element, millele toetub peadirektori kinnitava avaldus ning iga-aastases haldus- ja tulemusaruandes avaldatud teave tehingute korrektsuse kohta; märgib, et 2024. aasta uuringus, mis põhines 401 tehingust koosneval valimil, hinnati allesjäänud veamääraks 0,48 %, mis jääb üheksandat aastat järjest allapoole komisjoni kehtestatud olulisuse läve (2,0 %); tuletab siiski meelde, et kontrollikoda on korduvalt tuvastanud metodoloogilisi puudusi, mille tõttu võidakse allesjäänud veamäära tegelikust madalamaks hinnata, eelkõige seoses suure väärtusega kirjete käsitlemisega; märgib, et kuigi komisjon on allesjäänud veamäära metoodika 2025. aastal läbi vaadanud, et selgitada teatavaid aspekte ja piirata tuginemist juhtimiskontrollidele ja teiste audiitorite tööle, on ka ajakohastatud metoodika puhul

võimalik allesjäänud veamäära arvutamisel nn isoleeritud vead ekstrapoleerimisest välja jätta; eeldab komisjonilt läbivaadatud metoodika ranget rakendamist ja ootab, et kontrollikoda kontrolliks selle kohaldamist järgmises auditi tsüklis;

228. tuletab meelde, et Aafrika jaoks loodud hädaolukorra ELi usaldusfondi kaudu, mille eesmärk on tegeleda sundrände ja ebaseadusliku rände algpõhjustega, on eraldatud üle 5 miljardi euro, millest 88 % on pärit EAFist ja liidu eelarvest; peab kahetsusväärseks läbipaistvuse puudumist nende vahendite haldamisel ja eraldamisel ning raskusi ametliku arenguabi põhimõtete järgimise kontrollimisel, nagu on rõhutatud kontrollikoja eriaruandes 17/2024; nõuab, et ELi usaldusfondi kaudu toetataks kokkulepitud prioriteete piisaval määral; võtab murega teadmiseks ka kontrollikoja eriaruande 20/2025 („Komisjoni toetus nälja vastu võitlemiseks Sahara-taguses Aafrikas“) järeldused, milles tehti kindlaks puudused kulude hindamises ja projektide kavandamises, sealhulgas ebapiisav eelarvekontroll ning kasutamata või kasutuskõlbmatute seadmete juhtumid; rõhutab, et sellised puudused õõnestavad usaldusväärset finantsjuhtimist, ning kutsub komisjoni üles tugevdama kuluanalüüsi, hangete kavandamist ja vajadustepõhist rakendamist;

Soovitused

229. palub komisjonil:

i) tugevdada ennetavaid ja korrigeerivaid kontrolle rubriigi 6 osas, kõrvaldades korduvad puudused, nagu rahastamiskõlbmatud kulud, hangetega seotud rikkumised, puuduvad tõendavad dokumendid ja tegelikult kandmata kulud; nõuab tõhusamaid suuniseid delegatsioonidele ja rakenduspartneritele;

ii) vaadata põhjalikult läbi eelarve kaudse täitmise kindlustandev raamistik, eelkõige seoses sambapõhiselt hinnatud organisatsioonide ja rahvusvaheliste finantsasutustega;

iii) tagada, et uus tulemustele orienteeritud seire leping hakkaks 2026. aasta aprillis viivitamata toimima, kuna tulemustele orienteeritud seire katkestamine kahjustaks tulemuslikkuse järelevalvet ja naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi rakendamise tulemustele orienteeritust; hoida ära edasised häired tulemustele orienteeritud seires, tagades stabiilse rahastamise ja seirevahendite pideva kättesaadavuse kogu mitmeaastase finantsraamistiku perioodi jooksul;

iv) peatada vähim arenenud riikidele antava kaubandusabi rahastamise vähenemine ja viia see kasvule, viia viivitamata läbi kavandatud 2026. aasta analüüs ja pakkuda välja parandusmeetmed, millega tagatakse, et kaubandusabi

vahendite puhul seatakse esikohale kõige enam abi vajavad riigid;

v) integreerida uut mitmeaastast finantsraamistikku käsitlevasse seadusandlikku ettepanekusse välistegevuse tagatisega seotud soovitused, mis täiendavad komisjoni hinnangut, sealhulgas segarahastamise laialdasem kasutamine vähim arenenud riikides, ebakindlates või konfliktidest mõjutatud riikides ning aktiivne koostöö sidusrühmadega, näiteks kodanikuühiskonnaga;

vi) tagada laienemisaruandluses erapooletud ja tõenditel põhinevad hindamised, nii et poliitilised kaalutlused ei kaaluks üles objektiivseid hindamiskriteeriume;

vii) tagada, et kolmandatele riikidele mõeldud liidu abist ei saaks kasu üksused, kes on seotud inimõiguste rikkumiste, repressioonide või demokraatias toimuva tagasilangusega, ning kohaldada rangelt tingimuslikkust, sealhulgas abi peatamist juhtudel, kui liidu põhiväärtusi õõnestatakse; esitada üksikasjalik ülevaade liidu välisabi terviklikkuse ja vastutuse säilitamiseks rakendatud kaitsemeetmetest, järelevalvemehhanismidest ja parandusmeetmetest;

viii) jätkata usaldusväärsete humanitaarpartnerite toetamist koos välisekspertide ja kontrollikoja sõltumatu järelevalvega, et tagada tulemuslik kontroll ja usaldus liidu vahendite kasutamise vastu;

ix) anda konsolideeritud ja läbipaistev ülevaade kogu liidu rahalisest toetusest Ukrainale, sealhulgas mitme eri rahastamisvahendi ja rahastu raames antavatest toetustest, laenudest ja tagatistest, et tugevdada demokraatlikku kontrolli ja tagada täielik vastutus;

x) jälgida tähelepanelikult tõsiseid pettusesüüdistusi Ukrainas ja jätkata tingimuslikkuse kohaldamist, kui tehakse kindlaks süsteemsed riskid või rahaliste vahendite väärkasutamine; teavitada Euroopa Parlamenti korrapäraselt audiitornõukogu tegevusest ja järeldustest, et tagada nõuetekohane parlamentaarne järelevalve;

xi) anda aru vähim arenenud riikides eraldatud ja lepingutega kaetud EFSD+ rahaliste vahendite mahu kohta ning läbipaistvalt selle kohta, kuidas riikide mitmeaastaste sihtprogrammide raames peetakse kinni eraldiste kvootidest;

xii) anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru võetud parandusmeetmetest, kui DG INTPA on oma kontrollistrateegia käimasoleva läbivaatamise lõpule viinud;

xiii) kiirendada 9. EAFi raamatupidamisarvestuse sulgemist, märkides, et 17 aastat pärast aegumisklauslit on see endiselt avatud, ning vaadata läbi põhjused, mis aitasid kaasa pikale veninud rakendustsüklile;

xiv) teha EIPga koostööd tagamaks, et tema laenutehingud kolmandates riikides on kooskõlas liidu välispoliitika eesmärkidega ja nendega kaasnevad tulemuslikud partnerriikidega tehtava koostöö raamistikud;

xv) suurendada läbipaistvust, avaldades juurdepääsetavad tulemustabelid, millega jälgitakse suure väärtusega välistegevuslepinguid, tulemusnäitajaid ja kontrollikoja soovituste seisu;

xvi) tugevdada strateegia „Global Gateway“ raames rahalise hoolsuskohustuse ja hangete kaitsemeetmeid;

xvii) tagada, et rakenduspartnerid järgivad rangelt nähtavusreegleid, et esitada üldsusele läbipaistvat teavet, ning nõuab korduvate rikkumiste korral rangemaid järelmeetmeid;

Haldus

230. märgib, et mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 7 „Euroopa avalik haldus“ moodustas 2024. aastal 13,3 miljardit eurot, mis moodustab 6,9 % liidu eelarvekulutustest; märgib, et Euroopa Komisjoni kulutused moodustavad 8 miljardit eurot, mis moodustab sellest summast 60,6 %; märgib rahuloluga, et ka 2024. aastal jõudis kontrollikoda järeldusele, et haldus on väikese riskiga kuluvaldkond; rõhutab, et komisjon peaks kõhklemata võtma järelmeetmeid probleemide suhtes, mille kontrollikoda tuvastas oma 2024. aasta aruandes IT-teenuste eest maksmise kohta;

231. väljendab endiselt oma kriitilist suhtumist protsessi, mille raames komisjon otsustas 2023. aastal müüa maha 23 büroohoonet Brüsselis ja rentida 17 neist tagasi kuni 2029. aastani; märgib, et otsus seda teha tehti ilmselt ilma kõigi tehingute selge mõjuhinnanguta; peab eriti murettekitavaks, et komisjonile laekus ainult üks pakkumus ühelt Belgia riigiettevõttelt, kes oli esitanud oma esialgse pakkumuse veel enne, kui komisjon oli konkursikutse välja kuulutanud, ning et see pakkumus ei vastanud pakkumiskutse nõuetele pangagarantii kehtivusaja kohta; väljendab tõsist muret seoses asjaoluga, et komisjoni hindamiskomisjon ei olnud sõltumatu, sest kõik selle liikmed tegutsesid asjaomase eelarvevahendite käsutaja alluvuses; võtab sellega seoses murega teadmiseks Euroopa Prokuratuuri hiljutise tõendite kogumise tegevuse seoses selle tehinguga, mis suurendab veelgi tõsiseid kahtlusi müügi korraldamise ja juhtimise suhtes;

232. märgib, et komisjoni teatel esitati aastatel 2021–2024

personalieeskirjade artikli 24 kohase abi saamiseks 54 taotlust ning et ainult 8 puhul on võetud järelmeetmeid haldusjuurdluse algatamisega; leiab, et see arv on murettekitavalt väike, kuna see tähendab, et 85 % taotlustest on tagasi lükatud ilma järelmeetmeid võtmata; väljendab heameelt seoses usaldusküsimuste peanõuniku büroo tugevdamisega, võttes arvesse, et ühe aasta jooksul on tema poole abi saamiseks ahistamisega seotud juhtumite puhul pöördunud ligi 300 komisjoni töötajat; märgib lisaks, et 14 kaebust esitati otse komisjoni juurdlus- ja distsiplinaarametile (IDOC), millest neli juhtumit lõpetati tõendite puudumise tõttu ja kaks juhtumit lõpetati järelmeetmeid võtmata pärast haldusjuurdlust; distsiplinaarmenetluse eelmenetlus tõi kaasa ühe hoiatuse, ühe kirjaliku hoiatuse ja kolm noomitust, üks juhtum on endiselt distsiplinaarmenetluse eeletapis ja kaks juhtumit on praegu distsiplinaarnõukogus, samas kui kahest juhtumist teatati otse OLAFile, kusjuures mõlemad lükati tagasi kahtluse ebapiisavuse tõttu; rõhutab, et need arvud tunduvad olevat väga väikesed rohkem kui 30 000 töötajaga organisatsiooni puhul, ning julgustab komisjoni parandama töötajate võimalusi teatada ahistamisjuhtumitest turvalises keskkonnas;

233. märgib, et aastatel 2021–2024 ei teatanud komisjoni töötajad OLAFile ühestki juhtumist, mille puhul allikas oleks kvalifitseerunud rikkumisest teatajaks; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei esitanud teavet selle kohta, kas või kui paljudest juhtumitest teatati selle asemel asutusesiseste hierarhiliste kanalite kaudu või otse peasekretärile; on seisukohal, et kuna puuduvad põhjalikud andmed tõstatatud juhtumite arvu, kasutatud kanalite ja komisjoni poolt iga juhtumi puhul võetud järelmeetmete kohta, ei ole võimalik hinnata, kas rikkumisest teatamise süsteem on tulemuslik; märgib sellega seoses, et komisjon vaatab praegu läbi oma rikkumisest teatamise suuniseid, võttes arvesse kohtupraktikat ja praktilisi kogemusi direktiivi (EL) 2019/1937 (liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta) rakendamisel liikmesriikides, et viia need suunised direktiiviga võimalikult täpselt kooskõlla;

234. märgib huviga, et Euroopa Komisjoni eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinikule tehti missioonikirjas ülesandeks vaadata põhjalikult läbi komisjoni ülesehitus ja tegevus; nõustub põhimõtteliselt, et kõigi organisatsioonide jaoks on tähtis korrapäraselt kontrollida, kas nende ülesehitus ja menetlused on ajakohased; rõhutab selle olulisust, et protsess jääks läbipaistvaks ning et komisjoni töötajaid ja muid asjaomaseid osalejaid esindavad asjaomased organisatsioonid oleksid protsessi täielikult kaasatud, ühtlasi ka selleks, et suurendada usaldust läbivaatamise tulemuste vastu ja nende aktsepteerimist kõigi sidusrühmade, sealhulgas eelkõige mõjutatud töötajate poolt;

235. rõhutab, et haldussüsteemi läbipaistev toimimine ning juurdepääs teabele ja dokumentidele on usaldusväärse, vastutustundliku ja

demokraatliku valitsemistava põhielemendid; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et viimastel aastatel on olnud arvukalt näiteid selle kohta, et komisjon ei ole asjakohaseid läbipaistvusstandardeid järginud; võtab teadmiseks Üldkohtu otsuse kohtuasjas T-36/23, Stevi ja The New York Times *vs*. Euroopa Komisjon; on seisukohal, et mitteametlik teabevahetus ei tohi asendada ametlikku teabevahetust ning et kogu otsuste tegemise või töövooga seotud teave tuleb edastada ametlike kanalite kaudu, järgides täielikult läbipaistvusnõudeid; rõhutab, et komisjoni usaldusväärsuse jaoks on oluline, et ta tagaks tekstisõnumite kasutamist töövoos käsitlevate suuniste range rakendamise; tuletab meelde, et määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaselt käsitatakse liidu ametnike saadetud või saadud tekstsõnumeid dokumentidena üksnes juhul, kui need puudutavad liidu poliitikat või otsuseid;

236. märgib murega, et 2024. aastal vaatas komisjon läbi oma sise-eeskirjad üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele; on seisukohal, et need muudatused ei ole kooskõlas dokumentidele juurdepääsu õigusega, mis on ette nähtud määruses (EÜ) nr 1049/2001; rõhutab, et sise-eeskirjades on näiteks sätestatud, et registreeritakse ainult „sisu, mis kujutab endast olulist teavet, mis võib osutuda vajalikuks pikema aja jooksul“, ning nõutakse tekstisõnumite automaatset kustutamist; märgib, et eeskirja õiguspärasus on Euroopa Kohtus vaidlustatud;

237. rõhutab, et juurdepääs dokumentidele on keskne põhimõte avaliku halduse läbipaistvuse tagamisel; juhib tähelepanu asjaolule, et komisjon ei ole kahjuks paljudel juhtudel vastanud taotlustele ettenähtud tähtaja jooksul, eelkõige seoses kordustaotlustega, mille puhul Euroopa Ombudsman on komisjoni administratsiooni puhul tuvastanud süsteemseid ja märkimisväärseid viivitusi; rõhutab, et komisjoni usaldusväärsuse tagamiseks on oluline, et ajakirjanikel ja üldsusel oleks juurdepääs dokumentidele õiguslikult kohaldatavate tähtaegade jooksul; rõhutab peale selle, et läbipaistvus ei nõua mitte ainult õigeaegset juurdepääsu, vaid ka seda, et dokumendid ise oleksid sõnastatud selgelt ja arusaadavalt, sest liiga tehnokraatlik keelekasutus võib takistada kodanikel teabest aru saamist, hoolimata sellest, et dokumendid on kättesaadavad;

238. tuletab meelde, et Euroopa Ombudsman on mitme komisjoni poolt 2025. aastal esitatud seadusandliku ettepaneku puhul tuvastanud haldusomavoli juhtumeid; märgib suure murega, et need juhtumid hõlmavad I koondpaketti; rõhutab, kui oluline on järgida parema õigusloome norme; rõhutab, kui olulised on hästi läbimõeldud, kestvad ja õiguslikult korrektsed õigusaktid, mis tagavad stabiilse ja prognoositava regulatiivse keskkonna, muu hulgas selleks, et tugevdada ühtset turgu ja suurendada liidu ülemaailmset konkurentsivõimet;

239. väljendab suurt muret selle pärast, et komisjoniga seoses on esitatud

mitmeid korruptsioonisüüdistusi, sealhulgas komisjoni endiste liikmete ja kõrgemate ametnike kohta; märgib eelkõige, et pärast seda, kui Euroopa Prokuratuur algatas 2024. aasta lõpus kriminaaluurimise seoses komisjoni kõrgema ametnikuga seotud korruptsioonisüüdistustega, ja pärast OLAFi 2024. aasta soovitust algatas komisjon selle ametniku suhtes iseenda distsiplinaarmenetluse; märgib, et komisjon teatas hiljuti, et ta on menetluse lõpule viinud, leides, et asjaomane ametnik on rikkunud personalieeskirjade kohaldatavaid norme, sealhulgas sätteid, mis käsitlevad huvide konflikte, läbipaistvust, kingituste vastuvõtmist ja dokumentide avalikustamist; tuletab meelde, et distsiplinaarmenetlus järgnes OLAFi järeldustele ja uuriti väiteid, et vastutasuks kingituste eest vahetati Katari riigiga sõlmitud suuremahulist lennunduslepingut käsitlevat konfidentsiaalset teavet; märgib, et kuna see kõrgem ametnik töötas komisjoni liikuvuse ja transpordi peadirektoraadi peadirektorina, mõjutas ta märkimisväärselt läbirääkimisprotsessi ning seetõttu ka läbirääkimiste tulemusel Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning Katari Riigi vahel sõlmitud lennutranspordilepingut, mis allkirjastati 18. oktoobril 2021; on seisukohal, et arvestades nende asjaolude laadi, mille tõttu komisjon distsiplinaarmenetluse algatas, ja nende meetmete laadi, mida volinike kolleegium otsustas selle kõrgema ametniku suhtes võtta, tuleks kõnealuse lepingu kohaldamist hinnata ja vajaduse korral selle täitmine peatada;

240. tuletab meelde, et Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendis on endistele komisjoni liikmetele ette nähtud kaheaastane kontrolliperiood, mida kohaldatakse pärast nende ametiaja lõppu ametialase tegevuse suhtes; peab väga oluliseks tagada, et kolleegiumi endised liikmed tegeleksid pärast ametiaja lõppu üksnes tegevusega, mis on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 245; tuletab samuti meelde, et käitumisjuhendis on sätestatud, et volinikud peavad vältima mis tahes tegevust, mis võib ohustada nende sõltumatust või jätta mulje, et nad ei ole sõltumatud, eelkõige poliitiliselt tundlikel perioodidel, nagu valimiskampaaniad;

241. võtab suure murega teadmiseks, et hiljuti teatati komisjoni kaubanduse ja majandusjulgeoleku peadirektoraadi (DG TRADE) töötajate ja tubakatööstuse esindajate vahelisest teabevahetusest, mille põhjal võib kahtlustada, et DG TRADE’i töötajad võisid tegutseda selles sektoris tegutseva ettevõtja huvides, innustades kolmandaid riike lõdvendama teatavate tubakatoodete puhul regulatiivseid piiranguid ja maksupoliitikat; märgib, et Euroopa Ombudsman leidis oma 19. detsembri 2023. aasta otsuses, et komisjoni suutmatus tagada kõigis talitustes terviklik lähenemisviis, mis puudutab tubakatööstusega peetavate kohtumiste läbipaistvust, kujutab endast haldusomavoli; tuletab meelde, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) tubaka tarbimise leviku vähendamise raamkonventsiooni osalisena peab liit kaitsma oma poliitikat tubakatööstuse ärihuvide ja teiste seaduspäraste huvide eest ning

piirduma suhtluse puhul sellega, mis on rangelt vajalik regulatiivsetel eesmärkidel; rõhutab seetõttu, et suhtlus, mis puudutab kolmandate riikide tubakatoodete tarbimise piiramise poliitikat, peaks olema keelatud; peab kahetsusväärseks, et väidetavalt toimunud kohtumisi ei avalikustatud; nõuab raamkonventsiooni artikli 5 lõike 3 täielikku rakendamist, tagades, et suhtlus on rangelt piiratud ja täiesti läbipaistev;

242. taunib pidevaid ja kriitilisi tehnilisi, korralduslikke ja menetluslikke puudusi EPSO toimimisel viimaste aastate jooksul, mis on tugevalt kahjustanud liidu üldise töölevõtmisprotsessi mainet ning põhjustanud tõsiseid negatiivseid tagajärgi paljudele kandidaatidele, kes on investeerinud oma aega ja ressursse, püüdes osaleda valikumenetlustes, mida on tühistatud, mis on veninud või milles on esinenud suuri tehnilisi puudusi; tuletab meelde, et Euroopa Ombudsman on mitme eraldi uurimise käigus jõudnud järeldusele, et EPSO pani kandidaatide kaebuste käsitlemisel toime haldusomavoli, eelkõige seoses kaugtestimise menetluste, platvormi puuduste ja ebajärjekindla teabevahetusega tehnilistes küsimustes; rõhutab, et need puudused võivad kahjustada liidu institutsioonide atraktiivsust, usaldusväärsust ja pikaajalist haldussuutlikkust ning seetõttu tuleb kiiresti võtta parandusmeetmeid;

243. nõuab tungivalt, et komisjoni ja EPSO juhtkond hindaksid valikumenetluse kõiki aspekte, sealhulgas juhtimist, digitaristut, kandidaatidega suhtlemist ja kandidaatide kaebuste käsitlemist, tagamaks, et komisjon ja teised ELi institutsioonid saaksid institutsioonide igat liiki töökohtade jaoks kõrgelt kvalifitseeritud ja motiveeritud kandidaatide valimisel täielikult ja viivitamata tugineda EPSO-le; julgustab samal ajal komisjoni lahendama geograafilise esindatuse tasakaalustamatuse püsiva probleemi kõigis talitustes;

Euroopa Koolid

244. märgib, et Euroopa Koolide 2024. aasta kogueelarve oli 439,5 miljonit eurot, mis tähendab 2023. aastaga võrreldes 5,3 % suurust kasvu; tuletab meelde, et Euroopa Koole rahastavad peamiselt Euroopa Komisjon, teised Euroopa institutsioonid, liikmesriigid ja lapsevanemate makstavad tasud;

245. märgib rahuloluga, et ei siseauditi talitus ega sisekontrolli suutlikkuse üksus ei leidnud 2024. aastal oma auditites ja kontrollides kriitilisi probleeme; märgib siiski, et personalijuhtimises ja riigihankemenetlustes tuvastatud puudustega tuleks tegeleda esmajärjekorras;

Tähelepanekud seoses eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlusega

246. rõhutab, et Euroopa Parlament eeldab, et komisjon esitaks oma üksikasjalikud vastused eelarve täitmisele heakskiidu andmise

resolutsioonile enne järgmise aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kuulamiste algatamist, mis tavaliselt algavad novembri alguses; peab kahetsusväärseks, et ta sai komisjonilt üksikasjalikud vastused Euroopa Parlamendi 2023. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise raportis esitatud konkreetsetele taotlustele alles 2025. aasta detsembri alguses; rõhutab, et sellised viivitused vähendavad eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse tõhusust, suurendades mõlema institutsiooni töökoormust ja nõrgendades parlamentaarse kontrolli fookust;

247. rõhutab, et kui komisjoni vastutav volinik ei saa eelarve täitmisele heakskiidu andmise kuulamisel Euroopa Parlamendis suulistele küsimustele vahetult vastata, tuleks Euroopa Parlamendile esitada kokkulepitud aja jooksul kirjalikud järelvastused; tuletab meelde, et õigeaegsete ja sisuliste vastuste andmine on tulemusliku parlamentaarse kontrolli ja demokraatliku vastutuse põhielement;

248. märgib rahuloluga, et enamik volinikke järgib eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlust ja osaleb kuulamistel, nii nagu eelarvekontrollikomisjon nõuab; rõhutab, et komisjoni presidendil on komisjoni juhina otsustav roll kõigi peamiste komisjoni algatuste ja poliitiliste ettepanekute sõnastamisel ja rakendamisel; on seisukohal, et selle rolli tõttu peaks komisjoni president aktiivselt osalema eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluses, ning rõhutab sellega seoses, kui oluline on, et Euroopa Komisjoni president osaleks täiskogul toimuval eelarve täitmisele heakskiidu andmise arutelul;

Soovitused

249. palub komisjonil eelkõige:

i) tagada, et kõik edasised otsused hoonete müügi ning müügi- ja tagasirenditoimingute kohta tehtaks põhjalike mõjuhinnangute alusel, et võetaks rohkem kui üks pakkumus ning et hindamiskomisjonid oleksid eelarvevahendite käsutajatest sõltumatud;

ii) kavandada läbipaistval viisil komisjoni ülesehituse ja tegevuse ulatusliku läbivaatamise järgmised etapid ning tagada, et komisjoni töötajaid ja muid asjaomaseid osalejaid esindavad asjaomased organisatsioonid oleksid protsessi täielikult kaasatud;

iii) esitada eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile täieliku läbipaistvuse huvides ja käimasolevat Euroopa Prokuratuuri uurimist igati arvesse võttes kogu asjakohase teabe ja dokumendid 23 hoone 2023. aasta müügi kohta, sealhulgas üksikasjaliku ülevaate kõigist menetlustoimingutest, nagu kasutatud hindamismetoodika ja konkureerivate pakkumuste hindamine;

iv) tellida sõltumatutelt ekspertidelt usaldusküsimuste peanõuniku egiidi all välisuuring, milles analüüsitaks ametliku ahistamismenetluse toimimist või mittetoimimist ning pakutaks välja vahendid selle tõhustamiseks;

v) anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile ajavahemiku 2021–2025 kohta põhjalik ülevaade töötajate tõstatatud rikkumisest teatamise juhtumitest, sealhulgas juhtumite arv, kasutatud teatamiskanalid (sealhulgas hierarhilised kanalid, peasekretär ja OLAF), iga juhtumi puhul võetud järelmeetmed ja rikkumisest teatanud isikute tööalane staatus;

vi) võtta rikkumisest teatamise suuniste läbivaatamisel kõik vajalikud meetmed, et viia need vastavusse direktiivis sätestatud standarditega;

vii) rakendada suuniseid tekstisõnumite kasutamise kohta seoses töövooga, tagamaks, et kogu otsuste tegemise või töövooga seotud teave edastatakse ametlike kanalite kaudu, järgides täielikult läbipaistvusnõudeid;

viii) vaadata läbi komisjoni määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamise üksikasjalike reeglite 2024. aasta muudatused ja muuta komisjoni kodukorda, et tagada täielik vastavus määrusele (EÜ) nr 1049/2001;

ix) tagada dokumentidele juurdepääsu taotluste õigeaegne ja nõuetekohane käsitlemine kõigis menetluse etappides;

x) tagada parema õigusloome eeskirja prognoositav, järjepidev ja mittemeelevaldne kohaldamine, määratledes „kiireloomulised“ olukorrad, mis õigustavad normides sätestatud nõuetest erandi tegemist, ning kehtestades erandite tegemise korral menetluse, millega tagatakse, et ka seadusandlike ettepanekute kiireloomuline koostamine on kooskõlas läbipaistva, tõenditel põhineva ja kaasava õigusloomeprotsessi põhimõtetega;

xi) tagada, et järgitakse Euroopa Komisjoni liikmete käitumisjuhendis sätestatud sõltumatuse ja aususe põhimõtteid, järgides kõrgeimaid eetilise käitumise standardeid;

xii) kiirendada tööd EPSO nõuetekohase toimimise tagamiseks, et liidu institutsioonid saaksid kasutada piisaval hulgal kõrgelt kvalifitseeritud kandidaate;

xiii) tagada koostöös EPSO ja teiste liidu institutsioonidega EPSOt käsitlevate ombudsmani soovituste täielik ja õigeaegne rakendamine ning taastada usaldus EPSO valikumenetluste õigluse, juurdepääsetavuse ja usaldusväärsuse vastu ning anda

eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile tehtud edusammudest aru;

xiv) jätkata kõiki võimaluste uurimist märkimisväärse geograafilise ja soolise tasakaalustamatuse korrigeerimiseks töötajate eri kategooriates;

xv) võtta kogu oma avaliku teabevahetuse jaoks vastu mõõdetavad selge keele standardid ja töötada välja tegevuskava, et parandada kodanike juurdepääsu komisjoni väljaannetele, sealhulgas pressiteadetele, programmidokumentidele, aastaaruannetele ja iga-aastastele tegevusaruannetele kõigis liidu ametlikes keeltes, ning anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru selle rakendamisest;

xvi) teha koostööd ühise ravikindlustusskeemiga, tagamaks, et see pakub kindlustuskatet suuremale hulgale haigustele, sealhulgas muudele autoimmuunhaigustele, ning hüvitada suuremat hulka analüüse ja ravi;

xvii) hinnata Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning Katari Riigi vahelist 2021. aasta lennutranspordilepingut ja vajaduse korral see peatada;

xviii) võtta ombudsmani järelduste põhjal järelmeetmeid ja uurida kiiresti DG TRADE’i töötajate ja tubakatööstuse esindajate vahelist teabevahetust ning anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile oma järeldustest aru;

II PEATÜKK. Taaste- ja vastupidavusrahastu

Kontrollikoja tähelepanekud

250. märgib, et kontrollikoda esitas kolmandat aastat järjest taaste- ja vastupidavusrahastu kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta märkustega arvamuse, tuginedes 2022. ja 2023. aastal tehtud sarnastele järeldustele; võtab teadmiseks, et 2024. aastal kaasas kontrollikoda valimisse 395 eesmärki ja sihti 28 toetusmakse puhul, mis hõlmasid 2024. aastal välja makstud 59,9 miljardist eurost 53,5 miljardit eurot, ning kuigi kontrollikoda ei esitanud taaste- ja vastupidavusrahastu eriomase kulumudeli tõttu veamäära, ületas leidude minimaalne finantsmõju tema hinnangul olulisuse läve; märgib murega, et kvantitatiivsete leidude üldine finantsmõju on järjest suurenemas; väljendab muret selle pärast, et kontrollikoja järelduse kohaselt mõjutasid 2024. aastal tehtud 28st taaste- ja vastupidavusrahastu toetusmaksest kuut makset kvantitatiivsed leiud ja et viis neist maksetest olid olulisel määral vigadest mõjutatud; märgib, et kontrollikoja hinnangul on 2024. aasta raamatupidamise aastaaruandes heaks kiidetud taaste- ja vastupidavusrahastu kulud kõigis olulistes aspektides, välja arvatud kõnealused küsimused, seaduslikud ja korrektsed;

251. märgib murega, et kontrollikoda tegi kindlaks viie maksega seotud kuus eesmärki, mille puhul ei olnud nõuded rahuldavalt täidetud; märgib, et nendel juhtudel kujutasid puuduvad elemendid endast rohkem kui minimaalset aktsepteeritavat kõrvalekallet, kuid komisjon otsustas vastavad maksed siiski teha; märgib lisaks, et ühe juhtumi puhul kuuest tugines komisjon oma esialgse hindamise käigus liikmesriigi esitatud andmetele ja kontrollidele, ilma et ta oleks teinud täiendavat testimist, et kontrollida nende usaldusväärsust;

252. märgib ühtlasi, et kontrollikoda tuvastas komisjoni hinnangus veel 12 juhul puudusi, mis ei mõjutanud küll asjaomase eesmärgi või sihi rahuldavat täitmist, kuid näitasid, et komisjon ei olnud liikmesriikide esitatud andmete ja kontrollide usaldusväärsuse hindamiseks teinud piisavalt kontrolle;

253. märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames sõltuvad komisjoni maksed liikmesriikidele kokkulepitud eesmärkide ja sihtide rahuldavast täitmisest, mitte üksikute kulude liidu ja riigisisestele normidele vastavuse kontrollimisest, mis muudab kohaldatavate õiguslike nõuete täitmise hindamise keeruliseks; märgib ühtlasi, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei ole täpsustatud kriteeriume mõiste „rahuldav“ tõlgendamiseks seoses eesmärkide ja sihtide saavutamisega ning et kvalitatiivsete kriteeriumide puhul sõltub see hinnang mitmest otsusest, mis võib viia erinevate tõlgendusteni selle kohta, kas eesmärgid või sihid on rahuldavalt

täidetud; märgib peale selle, et tuvastatud juhtudel, kus eesmärgid või sihid ei ole selgelt kindlaks määratud, jäävad nende täitmise hindamise kriteeriumid ebaselgeks;

254. märgib, et kontrollikoda tuvastas ka neli ebamääraselt määratletud eesmärkide või sihtide juhtumit, mille komisjon oli samuti oma esialgses hinnangus kindlaks teinud ja dokumenteerinud; märgib, et kui eesmärgid ja sihid on määratletud ebamääraselt, muutuvad nende täitmise hindamise kriteeriumid paratamatult samuti ebamääraseks, kahjustades hindamisprotsessi usaldusväärsust ja selgust; märgib, et komisjon tunnistab, et mõnel juhul oleks nõukogu rakendusotsustega kehtestatud eesmärkide ja sihtide sõnastus võinud olla selgem;

255. tuletab meelde, et Poolale seatud taaste- ja vastupidavusrahastu ülioluliste eesmärkidega nähti ette konkreetsed reformid õigusvaldkonnas, sealhulgas esiteks ülemkohtu distsiplinaarkolleegiumi laialisaatmine ja selle asendamine ülemkohtu sõltumatu kolleegiumiga, ning teiseks, et kõigil kohtunikel, keda distsiplinaarkolleegiumi otsused mõjutavad, oleks õigus sellele, et uus kolleegium vaatab nende juhtumi selge ajavahemiku jooksul läbi; on mures selle pärast, et Poola president keeldub jätkuvalt jõustamast Poola valitsuse poolt 2025. aastal välja pakutud ja Poola parlamendi poolt vastu võetud õigusriigivaldkonna reforme, mille eesmärk on rakendada Euroopa Komisjoni soovitusi taaste- ja vastupidavuskava õiguslike eesmärkide täitmise kohta; rõhutab, et kohtusüsteemi sõltumatust puudutavate eesmärkide täitmine kooskõlas liidu õigusega, sealhulgas Euroopa Kohtu praktikaga, on oluline, et tagada õiguskindlus ja kaitsta liidu eelarvet;

256. võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et kahe makse puhul olid ühe eesmärgi ja kolme sihiga seotud projektid alanud enne rahastamiskõlblikkuse perioodi; märgib, et vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatule võib taaste- ja vastupidavusrahastust rahastada ainult meetmeid, millega alustati alates 1. veebruarist 2020, kuid selles ei ole täpselt kindlaks määratud, mida peetakse meetmega alustamiseks; märgib, et 2021. aasta jaanuaris avaldas komisjon suunised, milles meetmega alustamist tõlgendatakse meetme kohapealse elluviimise algusena, kui tekivad kulud; võtab teadmiseks, et kontrollikoda peab meetmega alustamiseks esimese juriidilise kohustuse (nt leping, ostutellimus või rahastamisotsus) võtmise kuupäeva, mis kujutab endast meetmega seotud esimese tegevuse algust, kuid komisjon peab alustamiseks kohapealse tegevuse algust, kui hakkavad tekkima kulud; tunnistab, et selle kohta, mis on taaste- ja vastupidavusrahastu meetmega „alustamine“, on olemas erinevaid tõlgendusi;

257. märgib, et liidu laenujääk suurenes 2024. aastal rohkem kui 30 %, mis kajastab kapitaliturgude ulatuslikumat kasutamist komisjoni

poolt selliste suuremahuliste programmide rahastamiseks nagu TERA ja taasterahastu „NextGenerationEU“; märgib, et 2027. aastaks võib laenujäägi kogusumma ületada 900 miljardit eurot, mida on peaaegu kümme korda rohkem kui 2020. aastal enne taasterahastu „NextGenerationEU“ kasutuselevõttu; märgib, et alates 2022. aasta detsembrist on komisjon kohaldanud kapitaliturgudelt vahendite hankimise standardmeetodina mitmekesise rahastamise strateegiat ning et 2024. aasta lõpus oli liidu laenujäägi nominaalväärtus 601,3 miljardit eurot, mida on rohkem kui 2023. aastal, mil see summa oli 458,5 miljardit eurot; on mures selle pärast, et üha suuremal võlal ja sellega seotud suurematel intressikuludel on pikaajalised tagajärjed liidu fiskaalstabiilsusele, kuna see võib suurendada finantssurvet ja vähendada liidu suutlikkust reageerida tulevastele probleemidele või investeerida peamistesse strateegilistesse prioriteetidesse;

258. märgib murega, et taasterahastust „NextGenerationEU“ rahastatavad taaste- ja vastupidavusrahastu iga-aastased toetusmaksed ulatusid 2024. aastal 55,9 miljardi euroni, mis on ainult ligikaudu pool summast (96,0 miljardit eurot), mida komisjon 2023. aasta juunis eeldas ning see kajastab püsivaid viivitusi maksetaotluste esitamisel ja menetlemisel; märgib siiski, et aasta lõpus hoog suurenes ning 15 liikmesriiki esitas 2024. aasta detsembris maksetaotlusi kogusummas 58,5 miljardit eurot;

259. märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames kulukohustustega seotud toetuste summast, mis on 358,9 miljardit eurot, oli 2024. aasta lõpuks välja makstud 197,5 miljardit eurot, mistõttu jääb 2026. aasta lõpuni välja maksta veel kuni 161,4 miljardit eurot; märgib, et tasumata maksete märkimisväärne maht, mis on koondunud rahastamisvahendi kahele viimasele aastale, suurendab rakendamise kitsaskohtade ja edasiste viivituste ohtu, eelkõige liikmesriikides, kus esineb struktuurseid vajakajäämisi suutlikkuses; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu ülejäänud toetuste õigeaegne kasutamine sõltub reformide ja investeeringute kvaliteedist ja lõpptähtajast, riiklike juhtimissüsteemide stabiilsusest, haldussuutlikkusest ja tehnilise toe kättesaadavusest ning komisjoni suutlikkusest menetleda suurt hulka maksetaotlusi tõhusalt lühikese aja jooksul;

260. võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et taaste- ja vastupidavusrahastu sihttoetuste rakendamine oli 2024. aastal oodatust väiksem, taasterahastu „NextGenerationEU“ lisatoetuste kasutamine aga kiirenes; märgib, et taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste iga-aastased maksed moodustasid 2024. aastal kokku 55,9 miljardit eurot, millest 7,9 miljardit eurot kulutati kava „REPowerEU“ ja 48,0 miljardit eurot taasterahastu „NextGenerationEU“ sihttoetusteks, ning et taasterahastust „NextGenerationEU“ rahastatavate taaste- ja vastupidavusrahastu sihttoetuste iga-aastased maksed moodustasid vaid poole sellest, mida komisjon oli

2023. aasta juunis eeldanud (96 miljardit eurot); rõhutab aga, et 2024. aasta detsembris esitas 15 liikmesriiki maksetaotlusi kogusummas 58,5 miljardit eurot; märgib, et 2024. aasta lõpuks oli võetud kulukohustustest (358,9 miljardit eurot) välja makstud 197,5 miljardit eurot ning taaste- ja vastupidavusrahastust saada olevate sihttoetuste kogusumma, mis tuleb välja maksta 2026. aasta lõpuks, on 161,4 miljardit eurot;

261. võtab murega teadmiseks, et komisjon tunnistas oma 8. oktoobri 2025. aasta aruandes taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta, et rakendamise tempo on liikmesriigiti väga erinev, kuna ainult kuus liikmesriiki on saanud makseid, mis moodustavad rohkem kui 65 % nende taaste- ja vastupidavusrahastu kogu rahastamispaketist, ning veel neli liikmesriiki on saanud rohkem kui 50 % oma eraldisest; väljendab muret taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste kasutamise seniste märkimisväärsete erinevuste pärast; rõhutab, et kuna 2026. aasta augusti tähtajani on jäänud vähem kui kuus kuud, on reformide ja investeeringute õigeaegne ja tulemuslik rakendamine liikmesriikides muutunud üha pakilisemaks;

262. rõhutab muret kontrollikoja järelduste pärast, mis on esitatud eriaruandes 22/2024 taaste- ja vastupidavusrahastu mudelist tuleneva topeltrahastamise kohta; rõhutab, et liikmesriikide riiklikud kavad võivad hõlmata nn nullkuludega meetmeid, st meetmeid, millel hinnanguliselt ei ole taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavaid kulusid ja mille topeltrahastamist ei kontrollita, kuna komisjon leiab, et meetmed, millele taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid ei eraldata, ei kujuta endast sellist riski; märgib, et kontrollikoda teatas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetega seotud võimalikest topeltrahastamise juhtumitest; tuletab meelde, et Horvaatias teatatud leid puudutab sellist nullkuludega meedet, kuid et ei komisjon ega liikmesriik ei leia, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendeid oleks kasutatud topeltrahastamiseks; rõhutab, et kontrollikoja järeldus kajastab erinevat tõlgendust selle kohta, mida tähendab „rahastatud“, mitte tegelikku topeltrahastamist; rõhutab siiski, et nullkuludega meetmed ja süstemaatiliste ristkontrollide puudumine tekitavad struktuurse lünga, mis nõuab tugevdatud järelevalvet ja suuniseid; kutsub komisjoni üles jätkama topeltrahastamiseeskirja kohaldamise jälgimist ja liikmesriikidele suuniste andmist, järgides samal ajal taaste- ja vastupidavusrahastu määrusega kehtestatud õigus- ja metoodilist raamistikku;

263. tuletab meelde, et vastavalt taaste- ja vastupidavusrahastu määruses sätestatule ei tohi varem täidetud eesmärkide ja sihtidega seotud meetmeid muuta ning et liikmesriigid peavad muutmata jätmist oma maksetaotlustele lisatud liidu vahendite haldaja kinnituses kinnitama; taunib asjaolu, et taaste- ja vastupidavusrahastu õigusraamistik ei võimalda komisjonil pärast 31. detsembrit 2026 muutmisjuhtumitega tulemuslikult tegeleda;

264. rõhutab, et kooskõlas rahastamislepingu artikli 12 lõikega 1 ja laenulepingu artikli 21 lõikega 1 võib komisjon teha riikliku taaste- ja vastupidavuskava rakendamiseks kontrolle, hindamisi ja auditeid, mis käsitlevad maksetaotluses esitatud teavet ja põhjendusi seoses eesmärkide ja sihtide rahuldava täitmisega, ning et selliseid kontrolle, hindamisi ja auditeid võib teha ka pärast taaste- ja vastupidavusrahastu kasutusaja lõppu ning need võivad aidata teha kindlaks juhtumeid, kus liikmesriigi esitatud maksetaotluse aluseks olev teave ei olnud õige;

265. märgib, et Euroopa poolaasta raames jälgitakse igal aastal keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades sätestatud meetmete rakendamist ning liikmesriigid esitavad komisjonile eduaruandeid; märgib, et kooskõlas suunistega[19] liikmesriikidele keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade ning iga-aastaste eduaruannete teabeesitusnõuete kohta peavad need aruanded taaste- ja vastupidavusrahastu kasutusajal sisaldama teavet keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud riikliku taaste- ja vastupidavuskava reformide ja investeeringute rakendamisel tehtud edusammude kohta; rõhutab, et need aruanded on olulised, et tagada läbipaistvus, vastutus ja liidu vahendite tulemuslik kasutamine, ning kutsub komisjoni üles kontrollima, et liikmesriigid esitaksid täielikku, õigeaegset ja täpset teavet kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkidega;

266. märgib, et alates 2021. aastast on komisjon avaldanud 20 eesmärke ja sihte käsitlevat lõplikku auditiaruannet, mis sisaldavad 591 soovitust 15 liikmesriigile; väljendab erilist muret selle pärast, et kriitiliste ja väga oluliste leidudega seotud 136 soovitusest enamiku (64 %) puhul oli auditiaruandes seatud rakendamistähtaeg juba möödunud; märgib, et komisjon tunnistab, et mõnel liikmesriigil on rakendamisel selliste viivituste osakaal 22 % kõigist kriitiliste ja väga oluliste leidudega seotud soovitustest; võtab ühtlasi teadmiseks, et komisjon nõustub kontrollikoja soovitusega analüüsida liikmesriikides rakendamisel tekkinud viivituste põhjuseid ja vaatab praegu läbi kõigi täitmata soovituste seisu; loodab, et komisjon võtab järelauditites esitatud komisjoni soovituste elluviimisel tekkinud viivituste suhtes kiiresti midagi ette;

267. tuletab meelde, et pärast seda, kui liikmesriigid avastasid oma kontrollisüsteemides puudusi, lisas komisjon jätkuvalt kontrollialaseid eesmärke; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et kuigi komisjon on tõhustanud riigihangete ja riigiabi kontrolle, ei ole liikmesriikide kontrollisüsteemid nõuetele vastavuse tagamiseks endiselt piisavalt tulemuslikud; võtab teadmiseks kontrollikoja tuvastatud puudused, mis ohustavad liidu finantshuvide kaitset 22 avaliku hanke menetluses, sealhulgas huvide konfliktide ennetamise või avastamise kontrollide puudumine,

---

19 Suunised C/2024/3975, 21. juuni 2024.

puudused kiireloomuliste menetluste kasutamise põhjendamisel ning puudused hanke maksumuse ja projekti kestuse hindamisel, mis põhjustavad märkimisväärseid erinevusi hankedokumentide ja tegelikult allkirjastatud lepingute vahel; märgib, et komisjon vaatab praegu läbi suuniseid, mille ta on liikmesriikidele andnud, et parandada sellega seotud kontrolle riigi tasandil; rõhutab, et kuigi avaliku hanke ja riigiabieeskirjade järgimine ei mõjuta üldiselt komisjoni poolt liikmesriikidele tehtavate taaste- ja vastupidavusrahastu maksete korrektsust, on need eeskirjad täielikult toimiva siseturu tagamiseks üliolulised; on seetõttu seisukohal, et rahastamisel tuleb tingimuseks seada kohaldatavate siseturunormide järgimine; tunnistab, et eelarve, pettusevastase võitluse ja avaliku halduse volinik tunnistas eelarvekontrollikomisjonis 8. detsembril 2025 toimunud kuulamisel, et üks puudus, mis ei tohi korduda, on see, et avalike hangete ja riigiabieeskirju ei ole lisatud maksetingimuste hulka, ning et komisjon on võtnud kohustuse seda järgmise mitmeaastase finantsraamistiku tarbeks parandada;

268. võtab teadmiseks kontrollikoja tuvastatud puudused viie liikmesriigi liidu vahendite haldaja kinnituses, mille eesmärk on tagada, et koos maksetaotlustega esitatud teave on täielik, täpne ja usaldusväärne; võtab teadmiseks kontrollikoja leiu, et viis liikmesriiki, sealhulgas Tšehhi, Hispaania, Prantsusmaa, Horvaatia ja Slovakkia, olid maksetaotluse esitamisel teadlikud ebapiisavatest tõenditest mõne eesmärgi ja sihi rahuldava täitmise kohta, kuid ükski neist ei lisanud oma liidu vahendite haldaja kinnitusse ühtegi reservatsiooni, millega tuua esile asjaolu, et eesmärk/siht oli maksetaotluse esitamise ajal vaid osaliselt täidetud;

269. väljendab muret kontrollikoja järelduste pärast, mis on esitatud eriaruandes 21/2025 „Taaste- ja vastupidavusrahastu toetus ettevõtluskeskkonna parandamiseks“; rõhutab, et riiklikes kavades ette nähtud reformid on ulatuse, laadi ja ambitsioonikuse poolest erinevad ning ei pruugi ettevõtluskeskkonnas alati kaasa tuua struktuurimuutusi; väljendab ühtlasi pettumust selle üle, et eesmärgid ja sihid piirduvad üldiselt õiguslike n-ö väljundite, peamiselt seaduste vastuvõtmise, mitte nende tulemuste mõõtmisega, mistõttu olid maksetingimused täidetud pärast seda, kui seadused vastu võeti, mitte siis, kui seaduste mõju hakkas ilmnema; võtab teadmiseks, et paljud reformid kavandati juba enne taaste- ja vastupidavusrahastut, kuid taaste- ja vastupidavusrahastu rahaline toetus aitas tagada reformide elluviimise sellel ajal;

Audit ja kontroll

270. võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et seoses tõsiste õigusnormide rikkumistega, mida liikmesriik ei ole kõrvaldanud, lisas majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi peadirektor oma kinnitusele reservatsiooni seoses ühes liikmesriigis, nimelt Tšehhis

tuvastatud suure riskiga, mis tulenes kahest eraldiseisvast huvide konflikti juhtumist, mille puhul puudub teave Tšehhi poolt praeguses etapis võetud täiendavate parandusmeetmete kohta ja mille suhtes komisjon ei ole veel parandusmeetmeid algatanud; märgib, et see reservatsioon puudutab kaht taaste- ja vastupidavusrahastu makset ning et ühtlasi hindas komisjon 22 makse puhul õigusnormide tõsiste rikkumiste riski keskmiseks ja kuue makse puhul väikseks; võtab murega teadmiseks kontrollikoja seisukoha, et kuna riskihindamiskriteeriumid on üldjoontes kooskõlas kriteeriumidega, mida kohaldatakse kontrollide suhtes sellistes valdkondades nagu avalikud hanked ja riigiabi, ei pruugi üldine hindamine asjaomase riski taset täielikult kajastada;

271. tunneb muret kontrollikoja väite pärast, et komisjonile kättesaadav teave avastatud pettuste kohta on piiratud, ning rõhutab vajadust parandada teabevooge, et tagada liidu finantshuvide kaitse, eelkõige tõhustatud ettevaatusabinõude abil; juhib tähelepanu sellele, et 2024. aasta lõpus oli Euroopa Prokuratuuril pooleli 311 taasterahastuga „NextGenerationEU“ seotud juhtumi menetlemine, millest kõik peale nelja olid seotud taaste- ja vastupidavusrahastuga, ning see moodustab ligikaudu 17 % kõigist käimasolevatest kuludega seotud pettuste uurimistest; märgib, et hinnanguline kahju liidu finantshuvidele on 2,8 miljardit eurot ehk 30 % (2023. aastal 25 %) kõigist liidu kuludega seotud pettustest tulenevast hinnangulisest kogukahjust. rõhutab siiski, et Euroopa Prokuratuur oli komisjonile ametlikult teatanud ainult 75 taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud juhtumist ning et 80 % neist teatatud juhtumitest olid seotud üheainsa meetmega ühesainsas liikmesriigis – Itaalias; võtab samuti teadmiseks Euroopa Prokuratuuri järelduse, et peamised teatajad on endiselt riigi õiguskaitseasutused, kelle teabe põhjal algatati 90 % uutest uurimistest; võtab kontrollikoja eriaruande 06/2026 „Pettusevastane võitlus taaste- ja vastupidavusrahastus“ põhjal samuti teadmiseks, et alates taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise algusest 2021. aastal kuni 2024. aasta lõpuni teatasid liikmesriigid majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadile 51 pettusekahtluse juhtumist; on mures selle pärast, et liidu institutsioonide, organite ja asutuste, sealhulgas komisjoni teadaanded moodustavad vähem kui 1 % 2025. aastal algatatud uutest Euroopa Prokuratuuri uurimistest, mis suurendab muret komisjoni suutlikkuse pärast teha taaste- ja vastupidavusrahastu üle järelevalvet; on mures ka selle pärast, et kuna taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine on jõudnud poole peale, eeldab Euroopa Prokuratuur, et juhtumite arv kasvab jätkuvalt; rõhutab, et Euroopa Prokuratuuri esitatud arvud kinnitavad, et taaste- ja vastupidavusrahastus esineb pettuseoht; rõhutab, et see olukord näitab vajadust veelgi tugevdada riikide avastamis- ja teatamissuutlikkust, koostööd Euroopa Prokuratuuri ja komisjoniga ning pettustevastaste süsteemide üldist tulemuslikkust ja järjepidevust kogu liidus; rõhutab, et liidu rahaliste vahendite ja maksumaksjate raha kaitsmiseks on nii liidu kui ka liikmesriikide

tasandil vaja tugevat, koordineeritud ja vahenditega hästi varustatud pettustevastast raamistikku;

272. väljendab heameelt Bulgaarias ellu viidud reformide ja tehtud edusammude üle 2025. aastal, mil riik sai kahe osamaksena summas 1,91 miljardit eurot ligikaudu 31 % kogusummast, mis talle taaste- ja vastupidavusrahastust kokku on ette nähtud eraldada; tunnustab olulisi reforme avalike hangete ja kohtusüsteemi läbipaistvuse valdkonnas; märgib, et 3. novembril 2025 võttis komisjon vastu rakendusotsuse Bulgaariale antava tagastamatu toetuse teise osamakse väljamaksmise osalise peatamise kohta, sest üht korruptsioonivastase reformiga seotud eesmärki ei peetud rahuldavalt täidetuks; tunnustab jõupingutusi, mida Bulgaaria valitsus on teinud selliste reformide läbiviimiseks, mille eesmärk on tagada korruptsioonivastase komisjoni liikmete poliitiliselt sõltumatu ametissenimetamine; märgib, et komisjoni rakendusotsuses tunnistatakse ka seda, et Bulgaari Rahvuskogul on endiselt ülekaalukas roll nii korruptsioonivastase komisjoni juhtkonna liikmete kandidaatide ülesseadmisel kui ka liikmete ametisse nimetamisel; märgib, et Bulgaarial on kuus kuud aega õigusraamistiku läbivaatamiseks, et saavutada nõutav künnis; rõhutab, et peatamine tuleks lõpetada üksnes siis, kui Bulgaaria on võtnud vajalikud meetmed eesmärgi rahuldava täitmise tagamiseks;

273. võtab teadmiseks kontrollikoja korduvad leiud teatavate riiklike auditeerimisasutuste puuduste kohta seoses ulatuse, kvaliteedi, dokumenteerimise ja aruandlusega; rõhutab vajadust selge kohustuste raamistiku järele, et tagada kvaliteet ja järjepidevus; nõuab tungivalt, et liikmesriikide auditeerimisasutused järgiksid rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardeid; hoiatab, et kui seda ei tehta, õõnestab see nende töö usaldusväärsust ja ohustab ühtse auditi põhimõtet;

274. peab kahetsusväärseks kontrollikoja poolt taaste- ja vastupidavusrahastu puhul täheldatud puudulikke kontrolljälgi, mis nõrgendavad jälgitavust ning piiravad Euroopa Parlamendi ja kontrollikoja kontrollivõimet; rõhutab, et kontrollikojale peavad olema kättesaadavad kõik komisjoni andmebaasid ja infosüsteemid, mida kasutatakse komisjoni ja liikmesriikide vaheliseks andmete kogumiseks, vahetamiseks ja seireks; rõhutab, et kontrollikojal peaks olema otsene ja kiire juurdepääs süsteemis salvestatud algandmetele, ilma et riiklikud ametiasutused või komisjoni talitused neid eelnevalt muudaksid, koondaksid või redigeeriksid; rõhutab, et selline juurdepääs on oluline, et tagada auditite sõltumatus, usaldusväärsus ja tulemuslikkus ning säilitada liidu eelarve täitmisel läbipaistvus ja vastutus;

275. väljendab muret selle pärast, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude tulemuspõhiste vahendite auditites keskendutakse pigem süsteemiauditite kui tegelike kulude kontrollimisele; hoiatab, et

sellised süsteemiauditid ei pruugi paljastada alusprobleeme, mis võivad üle kanduda ja kahjustada tõsiselt liidu eelarve usaldusväärset finantsjuhtimist ja liidu finantshuvide kaitset; kutsub komisjoni üles võtma otsustavaid parandusmeetmeid, tugevdama auditi- ja akrediteerimismenetlusi ning tagama, et sarnased süsteemsed puudused ei saaks korduda, järgides samal ajal proportsionaalsuse põhimõtet seoses aruandlus- ja dokumenteerimiskohustustega;

276. on seisukohal, et taaste- ja vastupidavusrahastu kujutab endast demokraatliku vastutuse põhiseaduslikku testi, võttes arvesse selle suurust, kiirust ja erandlikku rakendamismudelit; tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastut rahastatakse märkimisväärsest summast Euroopa ühistest laenudest ning seetõttu nõuab liidu maksumaksjate huvides kõrgeimate finantsvastutuse, läbipaistvuse ja kulutõhususe standardite järgimist; rõhutab, et Euroopa Parlamendi roll eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina on mõttekas ainult siis, kui läbipaistvus ja jälgitavus ning reeglite ja kontrollistandardite objektiivne kohaldamine on rangelt ja järjepidevalt tagatud kõigis liikmesriikides ning kui eesmärke ja sihte hinnatakse täiesti objektiivselt ja mittepoliitiliselt, tagades liikmesriikide võrdse kohtlemise; on seisukohal, et üleminekuga tulemuspõhistele vahenditele peab kaasnema parlamentaarne kontroll, et tagada demokraatlik vastutus; on vastu mis tahes ettepanekule, mis häiriks institutsioonilist tasakaalu ja kahjustaks Euroopa Parlamendi rolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsioonina;

Läbipaistvus

277. märgib, et 2024. aastal hindas kontrollikoda viie liikmesriigi riiklikke süsteeme, et hinnata, kas nendega on võimalik jälgida taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite liikumist riigieelarvest kuni lõplike saajateni ja kaugemale ning esitada andmeid lõplike saajate kantud kulude kohta; võtab teadmiseks kontrollikoja tähelepaneku, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite jälgitavus ei ole liikmesriikides süsteemne ning et kahes liikmesriigis kehtestatud süsteemid ei taganud andmete süstemaatilist kogumist taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite lõplike saajate kantud kulude kohta; peab kahetsusväärseks kontrollikoja leidu, et hoolimata komisjoni suunistest metoodika kohta, mida liikmesriigid peavad järgima kõige rohkem rahalisi vahendeid saanud 100 lõpliku saaja[20] avaldamiseks, esineb avaldatud teabe liigis märkimisväärseid erinevusi; väljendab suurt muret selle pärast, et sellised puudused läbipaistvuses ja jälgitavuses võivad õõnestada üldsuse usaldust ning tulemuslikku demokraatlikku kontrolli taaste- ja vastupidavusrahastu kulutuste

---

20 COM(2024)0474 V lisa, komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta, lisa, 10.10.2024.

üle; märgib ühtlasi, et kaks liikmesriiki teatasid eraldatud (st eelarvesse kantud) või väljamakstud summadest, kuid mõnel juhul ainult vahendusasutuste tasandil ja mõnel juhul kombineerituna riikliku rahastamisega, ning et üks liikmesriik esitas andmed ainult meetmete kohta, mille eesmärkide ja sihtide põhjal esitati komisjonile maksetaotlused, mis ei kajastanud aga täielikult käimasolevate meetmete rakendamist;

278. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse (EL) 2021/241 artikli 22 lõike 2 punkti d alapunktiga ii kohustatakse liikmesriike auditeerimiseks ja kontrollimiseks koguma võrreldavat teavet taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamise kohta, sealhulgas vahendite lõplike saajate, töövõtjate ja alltöövõtjate ning tegelikult kasu saavate omanike nimede kohta; tuletab ühtlasi meelde, et kuigi määrus ei kohusta liikmesriike koguma ja avaldama teavet kulude kohta, mida vahendite lõplikud saajad on kandnud eesmärkide või sihtide saavutamisel, ega esitama sellist teavet oma taaste- ja vastupidavusrahastu maksetaotlustes, peavad nad siiski avaldama selle teabe 100 vahendite lõplike saajate kohta, kes saavad taaste- ja vastupidavusrahastust suurimaid summasid; võtab teadmiseks komisjoni seisukoha, mis on esitatud komisjoni suunistes taaste- ja vastupidavuskavade kohta ning milles kirjeldatakse vahendite lõplikku saajat kui „viimast üksust, kes saab […] rahalisi vahendeid ning kes ei ole töövõtja ega alltöövõtja“; väljendab mõiste „vahendite lõplik saaja“ sellise tõlgenduse pärast suurt muret ja kordab oma seisukohta, et see on kehtivate õigusaktidega vastuolus; rõhutab, et ootab, et komisjon tagaks kehtivate õigusaktide järgimise ja kasutaks kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid tagamaks, et liikmesriigid esitavad vahendite lõplike saajate kohta täieliku ja sisuka teabega nimekirja, jättes välja üksnes vahendusüksused, nagu ministeeriumid ja korraldusasutused; rõhutab, et läbipaistvuse tagamiseks kaalub Euroopa Parlament kõiki olemasolevaid meetmeid, et tagada nõuete täitmine ja vältida sarnase tõlgenduse kohaldamist muude finantsnormidee läbipaistvussätete suhtes; on seisukohal, et pidev suutmatus tagada vahendite lõplike saajate kohta sisuka teabe avaldamine seab tõsiselt kahtluse alla Euroopa Parlamendi suutlikkuse anda eelarve täitmisele teabel põhinev heakskiit; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on varasemates eelarve täitmisele heakskiidu andmise resolutsioonides väljendanud taaste- ja vastupidavusrahastu pärast korduvalt suurt muret, sealhulgas vahendite lõplike saajaid käsitleva teabe läbipaistvuse pärast; on seisukohal, et komisjon peaks algatama rikkumismenetlused ja tegutsema põhjendamatu viivituseta, et kasutada täielikult oma volitusi aluslepingute täitmise järelevalvajana liikmesriikide suhtes, tagamaks, et kodanikel ja sidusrühmadel on sellele teabele täielik juurdepääs; kui ta seda ei tee, kaalub Euroopa Parlament oma õiguste piires kõiki asjakohaseid meetmeid, sealhulgas õiguslikke meetmeid, et tagada nõuete täitmine; rõhutab, et täielik ja usaldusväärne teave vahendite lõplike saajate kohta on oluline, et vältida rahaliste vahendite

väärkasutamist, avastada pettusi ja tagada kõigis liikmesriikides võrdsed aruandlusstandardid;

279. tuletab komisjonile meelde, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätteid ja mõtet tuleb rangelt järgida ning et suuniste või muude sisedokumentide vastuvõtmine peab olema täielikult kooskõlas kaasseadusandjate läbirääkimiste tulemustega; on veendunud, et sätete puhul, mille komisjon võttis taaste- ja vastupidavuskavu käsitlevates suunistes mõiste „vahendite lõplik saaja“ tõlgendamise kohta vastu, seda ei tehtud;

280. rõhutab lisaks, et 4. veebruaril 2025 nõudsid eelarvekontrollikomisjoni liikmed ELi toimimise lepingu artikli 319 kohaselt eelarve täitmisele heakskiidu andmise eesmärgil, et komisjon esitaks iga liikmesriigi kohta nimekirja 100 suurimast füüsilisest isikust või üksusest, kes saavad taaste- ja vastupidavusrahastust rahalisi vahendeid, sealhulgas töövõtjad ja alltöövõtjad; peab lubamatuks, et ainult kuus liikmesriiki jagasid taotletud andmeid komisjoni talitustega ja üks liikmesriik väljendas kavatsust jagada nimekirja tulevikus, samas kui kolm liikmesriiki teatasid, et nad ei esita andmeid, väites, et taotlus ei ole kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu määruse kohaste aruandlusnõuetega, ning ülejäänud 17 liikmesriiki ei reageerinud komisjoni taotlusele üldse;

281. rõhutab taaste- ja vastupidavusrahastu olulist panust COVID-19 pandeemia järgse tõsise majanduslanguse ja sotsiaalkriisi ennetamisse ning selle suutlikkust pakkuda tugevat kriisidele reageerimise vahendit;

Soovitused

282. kutsub komisjoni üles järgima kontrollikoja 2024. aasta aruandes esitatud soovitusi, tagamaks, et komisjon:

    i) teeb liikmesriikide andmetele ja kontrollidele tuginemise asemel piisavat substantiivset testimist, et tagada sellise teabe usaldusväärsus, mis tõendab nõukogu rakendusotsuste nõuete järgimist liikmesriikides, kui eesmärke ja sihte hinnatakse peamiselt seire- või eelarve täitmise aruannetele tuginedes;

    ii) analüüsib liikmesriikides kriitiliste või väga oluliste leidudega seotud soovituste täitmisel tekkinud viivituste põhjuseid ning kaalub kindlamääraliste vähendamiste kohaldamist;

283. palub komisjonil ühtlasi teha järgmist:

    i) jälgida tähelepanelikult eesmärkide ja sihtide pidevat täitmist, eelkõige seoses auditi, järelevalve ja kontrolliga, ning tagada piisav järelevalve eri eesmärkide ja sihtide täitmise seisu üle pärast taaste- ja vastupidavusrahastu kasutusaja lõppu,

kasutades rahastamis- ja laenulepingute ning Euroopa poolaasta raames kasutada olevaid võimalusi;

ii) teha liikmesriikidega tihedat koostööd, et tagada eelkõige struktuurilist laadi või riigipõhiste soovitustega seotud eesmärkide ja sihtide täielik ja hoolikas täitmine;

iii) rakendada rangemaid kontrollimehhanisme, et vältida selliste olemasolevate projektide kaasamist, millel puudub taaste- ja vastupidavusrahastu raamistiku kohane lisaväärtus;

iv) tagada täielik vastavus taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkidele ning maksta rahalised vahendid välja üksnes juhul, kui eesmärgid on täidetud;

v) sõlmida viivitamata siduv institutsioonidevaheline kokkulepe, millega tagatakse kontrollikoja täielik, süstemaatiline ja reaalajas juurdepääs kõigile asjakohastele andmebaasidele, sealhulgas Arachnele ja Fenixile;

vi) kohaldada järjepidevalt ja täpselt taaste- ja vastupidavusrahastu määruse vahendite lõplike saajatega seotud sätteid, vaadates läbi oma suunised taaste- ja vastupidavuskavade kohta, suhelda liikmesriikidega vahendite lõplike saajate määratluse nõuetekohase kohaldamise teemal, tagada, et liikmesriigid koguvad ja esitavad teavet viimaste rahalisi vahendeid saavate üksuste kohta, välja arvatud vahendusüksused, nagu ministeeriumid või korraldusasutused, tehes selle teabe eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile kättesaadavaks viimaseks taaste- ja vastupidavusrahastu maksete tähtajaks, ning alustada vajaduse korral rikkumismenetlusi;

vii) tagada taaste- ja vastupidavusrahastu suurem läbipaistvus, avaldades õigeaegselt komisjoni hinnangud, riikide aruanded, auditid ja taastemeetmed juurdepääsetavas ja kontrollitavas vormis, mis võimaldab Euroopa Parlamendil, kontrollikojal ja kodanikel teha nõuetekohast kontrolli; toetab mitmetasandilist lähenemisviisi – kontrollikoja täielik reaalajas juurdepääs, Euroopa Parlamendi piiramatu teabeõigus ja üldsuse läbipaistev juurdepääs kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu otsustega –, tagades samal ajal isikuandmete kaitse üldmääruse ja liidu andmekaitsenormide järgimise; rõhutab, et avaldatud andmed peavad kajastama projekti tegelikku rakendamist ja tulemusi;

viii) tagada 2027. aasta järgses mitmeaastases finantsraamistikus järjepidev tulemusalane teave, luues ühtse selgelt määratletud poliitikavaldkondade kogumi ja järjepideva metoodika probleemide, eesmärkide, meetmete, rahastamise ja tulemusnäitajate seostamiseks ühe või mitme poliitikavaldkonnaga, sealhulgas kasutades ühtlustatud

aruandlusraamistikke ning mõõdetavaid ja võrreldavaid näitajaid kõigis liikmesriikides, mis võimaldab selgelt hinnata liidu rahastamise tulemusi, tõhusust ja väärtust;

ix) kohaldada rangelt taaste- ja vastupidavusrahastu määruse sätteid, sealhulgas neid, milles käsitletakse maksete peatamist või summade tagasinõudmist, eelkõige juhul, kui liidu finantshuvide kaitse ei ole tagatud;

x) nõuda taaste- ja vastupidavusrahastu, ühtekuuluvus- ja eelarve otsese täitmise vahendite puhul koostalitlusvõimeliste ja automatiseeritud ristkontrollide tegemist ning anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile tuvastatud topeltrahastamise juhtumitest igal aastal aru;

xi) teha tihedat koostööd liikmesriikidega, eelkõige nendega, kellel on suutlikkusega struktuurseid probleeme, pakkudes sihipärast tehnilist abi, suuniseid ja haldustuge, et tagada kõigis liikmesriikides taaste- ja vastupidavusrahastu investeeringute ja reformide täielik ja tulemuslik rakendamine;

xii) tugevdada järelevalvemehhanisme ning tagada, et taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad reformid ja investeeringud jäävad toimivaks ja avaldavad püsivat mõju ka pärast väljamakseperioodi, et kaitsta liidu finantshuve ja maksumaksjate raha;

xiii) teha ettepanek kehtestada 2026. aasta järgsete vahendite ja määruste läbivaatamisel liikmesriikidele kohustus teatada pettusekahtlustest ja õigusnormide rikkumistest, kasutades ühtlustatud taksonoomiat, mis on kooskõlas OLAFi / Euroopa Prokuratuuri standarditega;

xiv) teha makromajanduslik hindamine, et hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu liikmesriikidele antava liidu toetuse tulemuslikkust ja tõhusust, sealhulgas seda, mil määral on toetus olnud õigeaegne ja proportsionaalne rahastu kavandatud eesmärkidega, eelkõige COVID-19 kriisist taastumisega, ning jagada seda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooniga;

xv) nõuda, et võetaks kasutusele tehisintellektil põhinevad prognoosiva analüütika vahendid ning masinõppevõimsus, mis võimaldaksid audiitoritel teha reaalajas riskihindamisi ja tuvastada kõrvalekaldeid tulemuslikumalt.